

ETT SKRATT KAN RÄDDA EN MÄNSKA

Sidan 18

**USA:s gudstjänstbesökare
lutar åt Donald Trump** Sidan 4

**Han växte upp som ensam
kristen bland muslimer** Sidan 6

**Nina Åström gav hela sitt liv
till Jesus – här är hon idag** Sidan 8

Kan du vara lite tyst?

»Ren politik går numera ganska lätt att tejpa i fromma färger.«

I KYRKPRESSEN har det i reportage och opinionstexter under hösten myllrat en diskussion om det liberala och det konservativa i kyrkan. Ska de två grundhållningarna kunna leva tillsammans?

På sociala medier har samtal fötts om huruvida det finns också andra eller tredje vägar än dessa två. En av dem som förespråkades var *tystnadens, övningens och tillbedjans* väg.

Det behövs också ibland. Allt kan inte vara debatt och dialog, predikan och prat.

TYSTNADEN ...

Smaka på ordet (gärna tyst då, förstås).

Att tyst invänta och be att det rätta du ska göra härnäst bara infinner sig. Att kunna möta en annan människa rätt när hennes arm av en slump nuddar din.

Att tyst handla gentemot andra. Och att inte då göra så mycket kartor över var du själv har gått, och inte proklamera så väldigt att andra också borde göra just som du.

Att vara som Jesus Mästaren, som vandrar från blad till blad i evangelierna, många gånger till synes utan verksamhetsplan och årsmål, i sin faders *flow*.

Jesus, efteråt i torftigt, mänskligt bildspråk förliknad vid påskens hare, oförutsägbart i sina språng över tuva och gård, bortom mänsklig logik. Men en kärlek till människorna förkroppsligad och mirakulöst uppstånden.

Att på samma vis tyst göra tron mera till handling och mindre till ideologi.

I USA BLIR tron i dag till politik och ideologi inför våra ögon. År 2016 lyckades den ena

av presidentkandidaterna ringa in de frågor som vann den evangelikala och protestantiska kristendomen på hans sida. Och så blev Donald Trump till mångas häpnad president.

Tron glider. Tro är för många inte längre bara någonting andligt eller spiritueellt, en inre kraft, en moralens låga, tröst när det kniper.

Tro har oftare blivit en yttre strid och kamp, en visshet om seger, en övertygelse om att ett vi (i det här fallet USA) är bäst, och till och med att just vi är en halvt helig gåva till planeten.

Det finns de som varnar för den formen av kristen nationalism. Den handlar om makt, inte om att tjäna sin medmänniska, eller mänskligheten.

REN POLITIK går numera ganska lätt att tejpa i fromma färger. Så man har börjat säga att det är för att "bevara Europa kristet" man vill att invandrare, annan religion och fattigdom i världen inte ska komma hit.

Vagt lyckas man också stämpla en hårdare och snålare ekonomisk politik som något slags "kristen plikt".

I USA visar en undersökning att de evangeliska kristna inte oroar sig för de knäckfrågorna vi tror, abort och Israel. Nej, mer än någon annan grupp oroar 90 procent av dem sig för ekonomin. Och, så som de oftast uttrycker sig, oroar de sig för sina egna pengar.

MEN KOM OCKSÅ ihåg att titta i spegeln. Också det liberala eller rödgröna samhällets älsklingsfrågor kläs ibland i en from alba och görs till gudstjänst.

Martin Luther har visserligen lärt att samhällstjänst också är att tjäna Gud. Men vi landar ändå ofta väldigt lätt i en pratig aktivism, framför att leva i en praktisk vardagsomsorg om våra medmänniskor.

I det tysta.

Jan-Erik Andelin är redaktör för opinion och samhälle vid Kyrkpressen.

KP
KYRKPRESSEN

REDAKTIONEN

Chefredaktör, vd
Nicklas Storbjörk
tfn 040 144 6200

Redaktionsansvarig
Sofia Torvalds
tfn 040 831 6748

Prenumerationer
Åsa Nordström
tfn 040 831 6614
(ej sms)

Layout
Malin Aho
tfn 040 831 6902

Redaktör
Jan-Erik Andelin
tfn 044 564 6000

Redaktör
Christa Mickelsson
tfn 050 361 6491

Redaktör
Rebecca Pettersson
tfn 040 831 6788

Redaktör Österbotten
Johan Sandberg
tfn 040 831 3599

Redaktör
Pian Wistbacka
tfn 040 831 5797

Redaktörer e-post:
förnamn.efternamn@kyrkpressen.fi

KONTAKTUPPGIFTER

Redaktionen i Helsingfors
Södra kajen 8
00130 Helsingfors
tfn 040 831 6545
redaktionen@kyrkpressen.fi

Redaktionen i Österbotten
Norrmalmsgatan 21 A, 68600
Jakobstad, tfn 040 831 3599

Utgivare: Fontana Media Ab
Paradbild: Christa Mickelsson
Tryck: Botnia Print, Karleby
ISSN 0356-1275

DÄRFÖR FÅR DU KYRKPRESSEN

Kyrkpressens adressuppgifter kommer från församlingarna, som för register över sina medlemmar. Kyrkpressen sänds till alla hem i församlingar som prenumererar på den till sina medlemsshushåll. Den är en hälsning från den församling och kyrka du tillhör. Kontakta din församling för adressändringar eller om du inte vill ha KP. Privata prenumeranter kontaktar Kyrkpressen: prenumeration@kyrkpressen.fi tfn 040 831 6614

PRENUMERATIONSPRISER:

Finland 62 € Utlandet 87 €

I DETTA NUMMER

Inte USA-kyrkornas favorit: Harris

Blir demokraternas Kamala Harris USA:s nästa president? Frågar man aktiva i landets kyrkor är svaret oftast – nej. **Sid 4**

Varken följde eller förnekade Jesus

Basem Mekhail utsattes för hot och påtryckningar som enda kristen i en muslimsk miljö. Han förnekade inte Jesu, men han följde honom heller inte. Tills en dag ... **Sid 6**

Nina Åström om de stora orden

Nina Åström, sångare, evangelist och kommunikatör, har trott på Jesus ett helt vuxenliv. Vad betyder ord som kärlek, tillit, rättvisa och nåd för henne? **Sid 8**

Pappas död ledde in honom på nytt spår

Hannes Grönberg växte upp med att hans mamma hade en bokhandel i Närpes. Hans pappas död kastade in honom först i bokhandelsjobbet – och sedan i församlingen. **Sid 20**

www.kyrkpressen.fi

facebook.com/kyrkpressen

instagram.com/kyrkpressen

”Kalla oss präster, helt enkelt”

Vem är du? Kvinnliga teologer rf firade 90-årsjubileum förra veckan. – Föreningen behövs absolut fortfarande, säger styrelsemedlem Eva Ahl-Waris.

TEXT OCH FOTO: **SOFIA TORVALDS**

En fredag i oktober är **Eva Ahl-Waris** så småningom på väg från Helsingfors till Lovisa, där hon för tillfället jobbar som församlingspastor. Hon blev prästvigd i januari efter en karriär som historiker.

– Jag var feminist som historiker, och jag är feminist som teolog. Det var självklart för mig att bli aktiv i föreningen Kvinnliga teologer.

Hur länge har det funnits kvinnliga teologer?

– Den första kvinnan blev teologie kandidat år 1913, efter att ha fått dispens på grund av sitt kön. Prästförbundet grundades 1918, och föreningen Kvinnliga teologer år 1934. Den första kvinnan valdes till kyrkomötet år 1933, berättar prost **Soili Juntumaa**, som bistår Eva Ahl-Waris med historiska fakta. Juntumaa blev välsignad till lektor år 1972, då prästämbetet inte än var öppet för kvinnor.

– Vi har konstaterat att föreningens regler fortfarande känns relevanta. Så länge som frå-

gan om kvinnliga präster leder till konflikt inom kyrkan behövs föreningen. Samtidigt ser jag ju en utveckling mot det bättre. Särskilt bland församlingsborna tycker de flesta idag att det är naturligt att kvinnor är präster, säger Juntumaa.

Är det viktigt att föreningen är öppen enbart för kvinnor?

– Vi håller just nu på med att gå igenom våra stadgar och då funderar vi på precis de här frågorna. Det som är viktigt för oss är att driva all form av jämställdhetsarbete – också olika minoriteters rättigheter i kyrkan, säger Eva Ahl-Waris.

– Jag har träffat kvinnor som är präster som än idag blir dåligt behandlade på jobbet, av församlingsmedlemmar och av väckelserörelser. De kan råka ut för att folk inte kommer till deras gudstjänster eller att ingen önskar dem som förrättningspräst. De mår inte bra.

Har du själv blivit diskriminerad som kvinna och präst?

– Jag är från Nyland och har levt med kvinnor som präster under min uppväxt. För mig kändes det inte alls främmande att bli prästvigd. Men jag möter hela tiden kolleger som ifrågasätter sig själva och undrar om de duger som präster, när de har det kön de har. Jag har blivit jätteförvånad över det – för det finns ju så många andra saker man kan ifrågasätta när man funderar på att bli präst.

GÖR: Präst i Agricola svenska församling.

UPPDRAG: Kassör och styrelsemedlem i Kvinnliga teologer rf.

FIRADE: Samlades till 90-årsjubileum måndagen 7.10 i Åbo. Under festen valdes bl.a. Hilikka Olkinuora till hedersmedlem.

Är det alltså en fråga om i vilken region du jobbar?

– Ja, så verkar det vara. Jag har aldrig själv, i de församlingar där jag verkat hittills, upplevt någon kritik mot att jag är präst. För mig har det bara varit att tuta och köra.

– Jag märker att många kvinnliga präster är väldigt känsliga, exempelvis för ordet ”kvinnopräst”. Jag tror också att många kvinnliga präster bär på sår över hur de blivit behandlade. Det ordet är väldigt laddat.

Vad ska man kalla en kvinna som är präst?

– Präst.

Vad skulle du vilja säga till en läsare som är osäker på om kvinnor borde vara präster?

– Jag skulle lyssna på den personen. Man måste bemöta andra med respekt, oberoende av vilka åsikter de har. Som historiker tror jag på dialog. Det är ju det som är hela idén med diplomati och förståelse.

Hur ser världen ut då föreningen inte behövs längre?

– Det är en bra fråga. Vår värld är ju sönder, men egentligen är vi ju alla redan jämställda, för Guds rike finns här, mellan oss. Men eftersom världen är trasig måste vi fortsätta arbeta. Ett sätt är att vara en förebild. Päivikki Ahonen, som var präst i Helsingfors på 90-talet, var en bland många förebilder för mig. Nu får jag kanske vara en förebild för någon annan.

Vinnare eller förlorare; den 78-årige Donald Trump är hur som helst den omstridda figuren valet i USA i november. Han är också med en klar marginal favorit i kyrkosamfund som våra – dominerande vita, protestantiska kyrkor. FOTO: SHUTTERSTOCK

Tron blev politiserad i USA:s presidentval

I USA väntas kyrkorna spela en roll i det amerikanska presidentvalet. Men Amerika sekulariseras också, och effekten kan bli mindre än väntat. Och för många har andligheten blir mera politisk.

TEXT: **JAN-ERIK ANDELIN**

Småstaden Zillah med bara drygt 3 000 invånare ligger tre timmar med bil över bergen inåt landet från Seattle på USA:s västkust. Här finns stora vingårdar och många äger vidsträckta marker. Det är som i Hollywoodfilmerna om amerikansk landsbygd; Zillahs största sevärdhet är en bensinstation från 1920-talet.

– De allra flesta här röstar på **Donald Trump** fast delstaten röstar demokratiskt. Demokraterna har ett pyttelitet *chapter* med tre–fyra medlemmar. Det här är ett jordbruksområde, säger **Susan Haraldson**, tidigare pastor i Andreas-kyrkan i Helsingfors.

USA-födda Susan Haraldson flyttade efter sin pensionering tillbaka till USA 2021. Då hade hon bott 40 år i Europa.

Själv sympatiserar hon med demokraterna, men har inte velat engagera sig öppet i valarbete.

– Det är en väldig schism och klyfta här. Man kan inte prata om politik och övertyga varandra, säger hon.

Själv är hon främmande för Trumpvågen som ofta går igen i de evangelikala kyrkorna i trakten. Så hon och hennes man **Kevin** brukar sätta sig i bilen och köra en halvtimme österut på *interstate* till nästa småstad, Prosser. Där finns en liberalare metodistförsamling.

– V i valde en kyrka som inte pratar politik. Många kyrkor talar om för människor vem de ska rösta på, och det är jag allergisk för.

Susan Haraldson är förvånad över att så många som inte har det bra ställt ekonomiskt

TIPSA OSS!

Har du ett nyhetstips?
Epost:
redaktionen@
kyrkpressen.fi
Telefon:
040 831 6902

Hilkka och Jeff Buckinger tror på axeln Kennedy–Trump. FOTO: PRIVAT

Andreas Elfving, ministermedarbetare i kyrkofrågor, är också kunnig på USA. FOTO: JAN-ERIK ANDELIN

Susan Haraldson kommer att rösta på Harris. FOTO: PRIVAT

som ändå tror på Donald Trump och på att han ska fixa livet till det bättre.

– Men jag tycker det är mystiskt att kyrkor som stöder Trump kan uttala sig om att man ska vara si och så som kristen – och sedan samtidigt ha en hård attityd mot fattiga och hjälplösa.

Många kristna radiokanaler i trakten talar inte heller så mycket om hur bra Trump är som om hur dåliga demokraterna är, säger hon.

Medan folk i Finland brukar hålla ganska tyst om sina politiska åsikter, ser Susan Haraldson hur man i USA i valtider ställer ut skyltar och flaggor för sin kandidat framför sina hus.

”Trump är inte perfekt, men ...”

Över 2 000 kilometer neråt sydost ligger småstaden Inola i delstaten Oklahoma. Här bor Finlandsfödda **Hilkka Buckinger** med rötter i Åbo. Gränslandet här mellan den amerikanska Mellanvästern och Södern är en av de konservativaste, säger hon.

Hon och hennes man **Jeff** kommer att ställa ut valplakat, och det blir för Donald Trump.

– President Trump är inte en perfekt människa, men vem är det? Och har inte Gud använt ofullkomliga människor på Bibelns dagar och genom historien? frågar Hilkka Buckinger.

Donald Trumps stöd är bredare än bara de evangelikala kyrkorna. De 20 största vita protestantiska kyrkorna ska redan 2016 ha stått bakom Trump när han då valdes till president.

– Men tyvärr är många pastorer tysta. Vi gillar att lyssna online på pastorer som inte håller tillbaka, säger Hilkka Buckinger.

Bland dem finns den evangelikala pastorn och entreprenören **Jackson Lahmeyer** från deras delstat. Han leder nätverket Pastors for Trump som uppges ha över 7 000 medlemmar. Hilkka Buckinger tilltalas också av hans starka, som hon säger ”bibliska”, syn på Israel.

Ett stort förtroende har Buckingers också för politikern **Robert F. Kennedy jr**, ”RFK”, som i augusti i år lade ner sin egen presidentkandidatur för att stöda Trump. Deras samarbete ser de två mycket fram emot.

RFK har engagerat sig i frågor kring vaccin och hälsa. Under det Hilkka Buckinger kallar covid-”plandemin” tog hon och hennes man inga vaccinationer, utan betraktade dem som injektioner med ett oklart syfte. Pandemin ska enligt henne ha varit en globalt planerad händelse.

Hon är också, som andra lokala aktiva, miss-

tänksam mot *hållbarhet* som begrepp.

– Jag har hela mitt liv förstått att man som kristen ska behandla naturen, djur och växtlivet väl. Men hållbarhet som FN talar om i sina mål är vackra ord för en ond agenda man har tillsammans med (världshälsoorganisationen) WHO och (världsekonomiforumet) WEF och andra globalister, som vill ha världsherradöme.

I USA går argumenten heta i båda lägren. Vardera sidan utmålar valet i november som ”det sista fria valet” om fel sida vinner. Demokraterna befarar att Trump med stöd av det konservativa Project 2025 ska hota hela demokratin.

Hilkka Buckinger är också övertygad om att demokraterna valfuskas genom att slussa in massvis med nya immigranter som nya väljare.

– Om inte Trump vinner är det slut med yttrandefrihet, demokrati och fria val, säger hon.

Över 60 procent av amerikaner som går regelbundet i kyrkan stöder Donald Trump.

Politiken går in i kyrkorna

Andreas Elfving från Ingå i Finland kommer att resa till USA för att vara där under presidentvalet den 5 november. Han har sedan många år tillbaka jobbat med internationella frågor vid SFP, och är särskilt inriktad på USA.

Andreas Elfving är just nu specialmedarbetare för Finlands undervisningsminister **Anders Adlercreutz** och jobbar bland annat med frågor om statens relationer till kyrkor och samfund, som också ligger på undervisningsministerns bord.

Som 16-åring var Andreas Elfving utbyteselev i Colorado. Som finländsk metodist har han också åtta gånger varit delegat vid sin kyrkas kyrkomöte generalkonferensen i USA. i Portland, Pittsburgh, Cleveland, Tampa, Dallas

I konferenskorridorerna lärde han sig hur politiken går igen också i en kyrka, mellan konservativa republikaner och liberala demokrater.

Bland delegaterna fanns också politiker. Bland de första tungviktarna han lärde känna fanns **Mike McCurry**, Vita husets pressekreterare under president **Bill Clinton**.

Andreas Elfving brukade som finländare gå på frukostar och briefingar i båda lägren.

– Alldeles oberoende så var de värsta högerhökarna och de mest färgglada hipparna ju trevliga människor. Men av de konservativa ledarfigurerna jag känner är i dag bara en av tio Trumpanhängare.

Metodistkyrkan sprack internationellt i vint-ras på hbtq-frågan, som också är politisk.

– Polariseringen nådde sin kulmen i att 25 procent av församlingarna bildade en ny global kyrka och relationen mellan de två kyrkorna är iskall och usel.

Trump vita protestanters favorit

Inför det amerikanska presidentvalet i november sägs stödet för Trump i de kyrkor som stödde honom 2016 nu bara ha ökat.

Opinionsinstitutet Pew Research visade i början av september att 63 procent av de amerikaner som går regelbundet i kyrkan stöder Donald Trump. Bland vita evangelikaler går siffran upp till hela 85 procent.

Demokraternas **Kamala Harris** har sitt starkaste stöd bland landets svarta protestanter, där stöder nio av tio henne. Också USA:s judiska samfund står övervägande bakom henne.

Harris vicepresidentkandidat **Tim Walz** är landets första lutheran i ett presidentval.

USA sekulariseras också

Det talas mycket om kyrkornas roll i valet, men Andreas Elfving säger att deras inflytande överlag stadigt minskar.

– Kyrkorna tappat medlemmar. Vissa enskilda församlingar växer, men generellt minskar det religiösa inflytandet. Men de evangelikala kan brinna väldigt för sin sak. Trump har en jättestark fördel i att en så stark massa fortfarande följer honom, säger han.

Hela Norden anses allmänt för det mesta sympatisera med demokraterna i amerikanska val. Anders Elfving, SFP, säger ändå att det inte för hans del alltid varit så.

– När jag växte upp identifierade jag mig som en moderat republikan. Jag tror till exempel att jag skulle ha röstat på **George W. Bush** båda gångerna, men sedan givetvis på (**Barack**) **Obama**.

Vem tror du vinner den här gången, Trump eller Harris?

– Jag tror att hon vinner.

Han ser invandrarna som en Guds gåva till församlingarna. **Basem Mekhail**, som verkat bland muslimer i Tunisien och nu i Rinkeby, uppmanar sina trossyskon att ge tid åt sina nya grannar.

TEXT OCH FOTO: **JOHAN SANDBERG**

Inkludering kan hjälpa mot gatugängen

Han är pastor i Rinkeby internationella församling i Stockholm och står ofta på torget för att umgås och dela evangeliet med människorna i ett av de mest oroliga områdena i Sverige, där också gatugängen verkar.

Basem Mekhails resa till Rinkeby har inte varit spikrak. Den börjar i Egypten där han föddes i en evangelisk-koptisk familj.

– Som barn påverkades jag av mycket annat än tron på Jesus Kristus. Mina föräldrar var gästarbetare i Saudiarabien och jag växte upp i en islamistisk kontext, berättar han.

Han var den enda eleven i skolan som inte var muslim. Då han inte hade kontakt med andra kristna lärde han sig heller inget om den kristna tron.

– Jag kände stor press från de andra skolbarnen att konvertera till islam. Jag minns speciellt de dagliga resorna i skolbussen där de antingen retade mig eller försökte få mig att uttala islams trosbekännelse. Den här pressen formade mycket av mitt liv och upplevelsen av att jag är annorlunda.

När Basem var tolv år återvände familjen till

Basem Mekhail står ofta på torget i Rinkeby för att umgås med människorna och dela evangeliet med dem.

Men han tvekade inför att gå till kyrkan.
– Jag hade ingen koppling till det nya livet och hade fortfarande begär till det gamla. Men sysskonen i kyrkan och ungdomsledaren försäkrade mig att jag är född på nytt och har Guds ande som skyddar mig. Jag var nyfiken och började gå på bibelstudier, bönemöten och gudstjänster.

Hemlighetsfulla möten

Ungdomsledaren sände Basem till två hemlighetsfulla möten utan att berätta vad de handlade om eller vad han skulle förvänta sig av dem.

– Det var samlingar för kristna ledare från hela landet som bad för muslimerna i Egypten, att de skulle få del av Guds nåd genom Jesus Kristus. Det var överkurs för mig.

Eftersom man inte kan tala öppet om evangelisation eller mission i muslimska länder fick han av säkerhetsskäl ingen förhandsinformation om mötena.

– Mötena gav mig hjärta för alla människor jag mötte på gatan som inte fått höra de goda nyheterna om Jesus Kristus. Samtidigt undrade jag vad jag som enkel ung kille kunde göra av kallelsen.

Men det andra mötet skrämde honom.

– Jag sa till Gud: Här är jag Herre, sänd inte mig. Jag var beredd att arbeta för missionen och ge pengar till den, men inte att åka bort. I min kontext förstod jag inte vad mission är. Jag hade bilden av missionärer som reste till djungeln och levde bland kannibaler. Jag ville inte lämna kyrkan och den värme jag funnit där.

Senare deltog han i en missionskurs och var till slut beredd att säga: Här är jag Herre, sänd mig.

– Jag hade fått hjärta för folket i grannländerna i Nordafrika – Libyen, Tunisien, Marocko och Algeriet. Jag var redo att åka dit.

Men han började på Malta. Där stod han på torget och träffade arabisktalande unga män.

– Det var en bra träning, men arbetet bar ingen stor frukt. De enda som tog emot Jesus var tre japanska tjejer. Jag frågade Herren varför jag är på Malta när min kallelse är Nordafrika.

Efter två år öppnades en dörr till Sousse i Tunisien. Under de två första åren där var han ensam arabisk kristen i staden, men han hittade några västerländska missionärer som han hade gemenskap med varje vecka.

– Sedan började Gud öppna dörrar för mig. Allt fler tunisier började ställa frågor, lyssna och läsa Bibeln själva. Under några månader kom fyra unga män till tro på Jesus Kristus. Vi bildade den första husförsamlingen i staden.

Han satt på ett kafé där han samtalade med människorna han mötte.

– Tunisierna är vänliga och öppna för möten med människor från olika länder, även icke-muslimer. De hörde på min dialekt att jag var utlänning, blev nyfikna och ville tala med mig. Vi talade om allt från fotboll till väder. Det gav mig en chans att citera Bibeln och deras nyfikenhet gjorde att de ställde frågor om den kristna tron. Ibland mötte jag aggressivitet, med då ingrep de jag lärt känna.

I Tunisien träffade han också sin finländska fru som också kommit dit som missionär.

Blev pastor i Rinkeby

Arbetet växte och allt fler tunisier döpte sig och bildade husförsamlingar. Men myndigheterna fick också upp ögonen för dem och när det var

dags att förnya uppehållstillståndet blev det stopp.

– Det var inte lätt för mig att lämna Tunisien där jag varit över sju år. Vi flyttade till Egypten för att be och söka Herrens vägledning. Min fru hade bott länge i Sverige och vi tänkte ta ett mellanår där för att söka nya vägar till Nordafrika.

När de kom till Sverige 2011 började Basem genast söka en ny öppning att återvända till Nordafrika, men han lyckades inte.

– Revolutionerna, den arabiska våren som inte var någon vår utan en blodig vinter, satte stopp för det. Men Gud gav mig ett hjärta för Sverige. Jag upptäckte mängderna invandrare från muslimska länder, inte bara arabiska utan också från Iran, Afghanistan och Somalia.

Han ställde sig på torget i Rinkeby och började umgås med människorna och dela evangeliet med dem. Samtidigt studerade han teologi på universitet och blev kallad till pastor i Rinkeby internationella församling 2020, där han redan var medlem.

– Sedan dess har jag tjänat Herren i församlingen och på gatorna.

Ibland möter han ilska och folk skriker åt honom att han ska gå någon annanstans.

»När vi träffar våra muslimska vänner får vi samtidigt reflektera över vad vi själva tror på.«

– Men de respekterar ändå att jag håller fram Kristus och Bibeln och inte lever ett sekulärt ateistiskt liv.

Varken Basems familj eller någon annan familj i församlingen har upplevt några hot från gatugången.

– Jag tror inte man ska identifiera våldet och kriminaliteten på en viss folkgrupp eller religion. Det finns tyvärr komplexa och utsatta områden där unga inte fått chansen till en god utbildning och möjligheter till arbete. Där skapas kriminella grupper som står mot varandra och då uppstår våld, skjutningar och oro.

Han tror ändå att man kan få slut på våldet.

– Jag tror att vi kan få stopp på det genom att visa en öppenhet och inkludering. Det finns alltid en lösning genom Jesus Kristus då människor får höra det rena livsförvandlande evangeliet. Vi har inga andra tips på ett bättre samhälle än att leva i frid med Gud och i fred med varandra. Att visa fientlighet hör inte till evangeliets DNA, utan vänlighet, öppenhet och kärlek. Jesus sade ju att vi ska älska våra fiender. Då bör vi också älska våra nya grannar.

Han uppmanar sin trossyskon att öppna upp för de nya grannarna och ge tid för dem.

– Nu har ni en riktigt god chans för evangeliet. Var inte rädda utan omfamna dem med Guds ord. När vi träffar våra muslimska vänner får vi samtidigt reflektera över vad vi själva tror på.

Det är vi som ska ta det första steget, säger han.

– Att visa gästfrihet är mycket talande för folk från de muslimska länderna. Det värderas högt att få komma hem till dig, in under ditt tak och att du visar att du vill lära känna dem. Då följer resten. Håll också Guds ord på deras eget språk tillgängligt för dem.

Egypten. Hans mamma blev allvarligt sjuk och dog ett år senare.

– Det ledde till att jag blev bitter mot Gud, mot pappa, mot allihop. Jag var helt vilsen i livet och i synden.

Trots att Basem var villig att stå emot hot för att inte förneka Jesus följde han inte honom.

– Jag levde i trycket av den muslimska omgivningen som kallade mig kristen och ansåg att jag följde en falsk religion. Men jag drog heller inte nytta av gemenskapen med min skapare och frälsare.

Under de åren var han övertygad om att Jesus Kristus är något mer än en profet.

– Men vem han egentligen är visste jag inte. Jag trodde på budskapet att han dog på korset. Men jag förstod inte vad det betyder att han gjorde det för mina synders skull.

Basem var 22 år och studerade sista året på universitetet då han fick en inbjudan att komma till ett möte i en kyrka.

– På det mötet talade predikanten om vikten att omvända sig till Gud. Jag blev påverkad av det jag hörde, gick hem, ställde mig på knä och grät. Jag ångrade alla åren jag vänt min frälsare ryggen. Den dagen blev en nystart.

JESUS ÄR SVARET PÅ VILKEN STOR FRÅGA SOM HELST

Hon har levt i nästan 45 år "med Herren". Vad har **Nina Åström** under åren lärt sig om trons kringelikrokar och gropar? KP mötte henne och diskuterade viktiga ord som tillit, kärlek, rättvisa och nåd – och varför Jesus är hennes allt.

TEXT OCH FOTO: **SOFIA TORVALDS**

Stora ord är ofta svåra ord. De är så stora att man får skrapa på dem länge innan man riktigt vet vad de betyder, tänker Nina Åström.

Hon är sångare, evangelist och kommunikatör och hon har trott på Jesus sedan hon var sjutton år. Oavbrutet.

– När folk kommer med vittnesbörd berättar de ofta hur de kom till tro, och sedan slutar berättelsen. Det är som i romantiska filmer: det är en massa kamp tills paret får varandra eller gifter sig. Men det är ju då det börjar.

När hon skrev boken *Måltider i öknen* ville hon bland annat berätta mer om de gropar som finns på vägen efter att man börjat tro. Hon vill diskutera de stora orden.

Så vi talar om dem.

TILLIT.

Litar jag på Jesus? frågar Nina Åström sig själv med jämna mellanrum.

– Okej, jag kan tro att han är Guds son och till och med att han uppstått, men litar jag på det så mycket att jag sätter hela min vikt på det? För mig personligen är det den största frågan, en fråga som jag fortfarande brottas med.

Hon övar sig än idag på att lita på att Guds vilja för henne är god.

– Men det första med tillit är att det är något Gud ger oss. Jag kan inte pressa fram den. Den andra grejen är att jag ska veta vem jag litar på. Om jag inte känner dig vågar jag inte låna tusen euro till dig, för jag kan inte lita på att du betalar tillbaka. Därför är det viktigt att lära känna Gud.

I sin ungdom lärde hon sig att en kristens liv står på fyra ben (eller B:n): Bibeln, brödsbrytelsen, brödragemenskapen och bönen. Så hon håller fast vid det.

– Jag är en artist, men jag är inte en väldigt emotionell eller impulsiv person. Ju mer jag lärt känna Jesus har jag märkt att det är trevligt med känslor, men sen när det inte finns känslor är det inte så trevligt. Så du kan inte lita på dem. Det måste finnas något annat, något mer.

Så hon gör vad hon kan. Hon läser Bibeln dagligen.

– Det hjälper. Det kan jag göra, det vill jag göra, och ju mer jag gör det, desto mer vill jag göra det. Det bara fungerar så. Jag vet att det är där jag får något. Men en sak som jag med jämna mellanrum, ganska ofta, frågar mig är: Har jag gjort tillräckligt? Räcker det? Älskar Gud faktiskt mig? Sådana basgrejer kämpar jag fortfarande med. Jag vet att jag inte förtjänar allt han gett mig, och samtidigt vet jag att jag är jättevärdefull för Gud, att han har betalat ett pris för mig.

LEDNING.

Alla som vill följa Guds vilja kämpar med ordet ledning, det vill säga Guds plan för våra liv.

– Jag tänker att Guds ledning i våra liv handlar i om att bli en sådan människa som gör Guds vilja. Det blir som en default-mode. Du har till exempel så mycket bibel i dig att *you walk it, you talk it*, utan att ens tänka på det.

Folk använder ofta ordet "hjärta" när de talar om de här sakerna. Hon tänker att Jesus är i henne.

– Det blir en naturlig grej. Vad är sant? Och då talar jag inte om fakta, utan om "vad är Jesus?". Vad är kärlek här, i den här situationen? En sak som kan göra det svårt för oss är att vi vill vara väldigt religiösa.

En religiös människa, tänker Nina Åström, tror att hon måste göra vissa saker för att Gud ska tycka om henne.

– Man tänker liksom: det är säkert Guds vilja eftersom det är så kämpigt. Där ska man också vara försiktig med sig själv. Vilka är mina motiv på riktigt? Det låter ju väldigt fromt att vara religiös. Men jag vet vilket problem det är att blanda tro och religion. Att vara religiös ... det är att försöka lägga till något till det som Jesus gjort. Jag tycker att det är som en slag i ansiktet på Jesus på korset.

Forts. på följande sida. ►

Att försöka vara religiös – det är ingen idé, tänker Nina Åström.

***»Har jag gjort tillräckligt?
Älskar Gud faktiskt mig?
Sådana basgrejer kämpar
jag fortfarande med.«***

Den smala vägen, det är enkelt att gå den, men det är inte lätt.

– Du litar på Jesus. Du har en relation till honom. Vi skulle alltid vilja ha ett system, med regler. Då vet vi att följer vi reglerna är vi okej, och följer vi dem inte, då är vi misslyckade. Det är en grop som också jag måste se upp inför: hittar jag på egen regler här, eller är det här sanning? Är det både kärlek och sanning? Och vad är den kärlek som är starkare än döden?

KÄRLEK.

Vi kan nästan inte säga kärlek utan att tala i en timme om vad vi menar. Det är så missbrukat!

– Vi har kärlek, och samtidigt har vi det inte alls. Glaset är alltid halvfyllt eller halvtomt. Om jag jämför med Guds kärlek vet jag att det jag skulle kalla för kärlek till människor, det lilla jag har, är fullt med blandade motiv. Det är aldrig helt rent. Det är rädsla eller självishet eller skuld eller ansvar eller behov ...

I Gamla testamentet förebrår Gud Israel för att Israel varit otrogen. Israel har sökt sig till andra, men Guds vill ha vår uppmärksamhet han vill ha oss till sin egen.

– Det ligger i sakens natur att stor kärlek ska vara odelad, och det är ännu mer så med Gud. Han kan verka i oss i den mån vi överlåter oss åt honom. Men han vill inte tvinga oss till kärlek. Så vi har också möjlighet att säga nej till hans kärlek. Jag tänker att Herren har rätt till allt i mig, ännu mer än vad till exempel min man har. Han har första platsen i mitt liv, och i den mån jag placerar Gud först är också andra människor på rätt plats. Då ställer jag inte för höga förväntningar på min man eller mina barn eller mina barnbarn, sådant de inte kan uppfylla.

Och när vi själva ska återspegla Guds kärlek, då är det väldigt praktiskt egentligen.

– Det är bra att skilja på att älska någon och att visa kärlek. Man kan ju inte tvinga sig själv att älska, men nog att visa kärlek. Man kan inte lova känslor men man kan lova handlingar. Man kan visa kärlek även om man inte tycker om någon. Bönen hjälper mig. Det hjälper att jag ber för en människa jag har svårt med. Så småningom börjar jag se saker från den människans synvinkel och kan kanske göra något för den personen, och då svarar människan på det. Det krävs lite lydnad för att göra det. Jag tycker inte det är fel att i det fallet tänka: bara gör det. Det blir en andra natur. Ibland följer känslorna efter, och det är en trevlig bonus. Men det är inte nödvändigt.

RÄTTVISA.

Väldigt många som läst liknelsen om den förlorade sonen identifierar sig med den äldre brodern. Han som var duktig, han som var lydig, han som inte slösade bort sin pappas egendom – och han som inte fick en gödkalv.

– En sak med rättvisa är: om jag kräver rättvisa av Gud, då ska jag fatta att jag blir dömd till helvetet. Vill jag det? Om man ens lite börjar fatta det, då fattar man att vi alla behöver nåd. Jesus säger att vi ska förlåta för att bli förlåtna, och jag har undrat om det är någon slags byteshandel där. Men så är det inte, för då är man kvar i att det ska vara rättvist. Det ligger i sakens natur att om du förlåter, då ser du tillräck-

Nina Åström bor halva tiden i Karleby, halva i Vanda. – Jag har många uppdrag i huvudstadsregionen.

Nina Åström

Artist och kommunikatör vars kall och jobb är att tala om livet med Jesus. Kom själv till tro som sjuttonåring.

Aktuell med boken "Måltider i öknen" och med det tolvdelade radioprogrammet "Studiossa Nina Åström" på Radio Dei. I programmet bjuder hon in gäster för att diskutera teman som hon skriver om i sin bok.

Uppträder på Barnmissionens 40-årsfest i Andreaskyrkan i Helsingfors 15.11 kl. 19.

Född och uppvuxen i Karleby, bor i dag delvis i Karleby, delvis i Vanda.

Familj: Man och två döttrar och barnbarn.

ligt klart för att själv kunna ta emot förlåtelse. Eller andra vägen! Då har du fattat någonting: att du behöver nåd. Men vi vill alltid veta: ska det vara 50/50 eller 40/60? Men det är 100/100! Vad är det för matematik? Det är Guds matematik. Jag är hundra procent syndig och hundra procent älskad.

När du ger upp rättvisan fattar du att du är helt beroende av Guds nåd.

– Då ser jag att någon annan inte är bättre än jag ellersämare än jag, och jag behöver inte trycka ner någon annan för att upphöja mig själv. En ödmjuk människa har rum för en annan människa, för den andra är inte ett hot. Den här tanken har hjälpt mig att stå på scen. Jag behöver inte be om ursäkt för att jag är där. Men samtidigt tänker jag att om jag vet att Jesus är herre och jag är liten, då syns det på scen.

FRIHET.

När Nina Åström besökt fängelser för att sjunga och tala om Jesus har hon funderat på hur man kan vara fri bakom galler.

– Jag tycker att vi lätt menar fel sak med frihet. Det handlar mycket om att vi behöver förbinda oss vid något för att livet ska kännas meningsfullt. Jesus var fri, men han förband sig till något, ända in till döden, för vår skull.

Och som det står i Bibeln: sanningen ska göra oss fria.

– Det står också att Jesus är sanningen. Alla spår leder till Jesus! Det är bara så. Ibland säger man: "Jesus är svaret." Då frågar någon: "Nå vad är frågan?" Mitt svar är: Alla de viktigaste frågorna.

Hon tänker att om hon hör till Jesus, då är hon fri.

– Jag hör till honom, jag är hans. Men jag är fri eftersom den verkliga friheten hör ihop med sanning. Och sanningen är att inget jag får har jag förtjänat. Vi är tillbaka i att kärlek är mer än rättvisa. Vi är tillbaka i Jesus.

MOTGÅNG.

Till en människa som har det svårt skulle hon säga: Gud har inte gått bort. Han har lidit själv.

Även om det känns som en svår tanke ingår också det här i en plan.

– I motgången finns det en möjlighet att växa och inte bli förbittrad. Det finns en möjlighet att ty sig till Gud ännu mer. Genom att gå igenom det svåra kan Gudsrelationen bli bättre. Den går genom eld. Efteråt vill jag mer ha Gud för hans egen skull och inte för det han kan ge. Det svåra som händer oss, det som vi går igenom, det kan också andra lukta sig till. Och det är en jättebra sak, för alla människor lider på något sätt.

NÅD.

När folk hör om nåd tänker de kanske: om allt ändå är förlåtet kan man ju göra vad man vill!

– Men jag tänker att nåd kan man inte förstå utifrån. Nåd är för värdefullt för det. Du måste hoppa i för att veta. Ser du på det utifrån, då ser du bara plus och minus.

Fariséerna ville att Jesus skulle svara på en massa frågor, och ibland svarade han ingenting. Innan han dog besökte Jesus Herodes, men såg att Herodes bara ville ha honom dit för att göra trick.

– Så han sa ingenting. Han såg att Herodes bara hade ett utanför-perspektiv.

På samma sätt är nåden inget vi kan relatera oss till i teorin, bara i praktiken.

– Nåd har du användning för först när du behöver det.

Och vad gör man med nåd om det inte finns synd?

– Det är utbud och efterfrågan, menar jag. Lagen är som ett ljus som visar oss vad rättvisa är. Rättvisan skulle kräva att vi följer allt till punkt och pricka, och det klarar ingen. Och Jesus skruvar på ytterligare i Bergspredikan ... då är det verkligen ingen som klarar det. Så lagens ljus visar att jag behöver Jesus, och sedan kommer nåden.

Nåden är billig om du inte behöver den. Det kommer en stund då du måste sluta fundera på teorier och bevis. Kunskap kan bara ta dig så långt.

– Det kommer en stund då du inser att nu måste du bara hoppa i och simma på riktigt.

Om att bli svag som ett barn

DET RÅDER INGEN brist på provocerande Jesusord. För mig är det jobbigaste Jesus säger kanske "bli som ett barn".

Vi lever i skrämmande tider. Men kan Jesus idé om att bli som barn vara relevant i denna tid? Är det inte snarare vuxenhet vi lider brist på? Vi längtar efter politiker som betar sig som vuxna människor, tar ansvar och tar sig an de utmaningar vi står inför.

Men jag tror inte att Jesus tycker att vi ska bli barnsligare.

VAD ÄR DET i barnet som Jesus vill att vi ska följa? Ser vi på Jesus eget exempel är svaret rätt klart. Det är barnets svaghet han lyfter fram. Lärjungarna bråkar om vem av dem som är störst. Jesus pekar på den svagaste bland dem.

Också Jesus blir svag. I Getsemane drabbas Jesus av något som ser ut som en panikattack – han svettas kopiöst i den kalla nat-

ten och ber Gud att få slippa det som väntar honom.

Före det här ögonblicket är Jesus oövervinnerlig; han vinner varje debatt och tar sig ur varje knepig situation. Allt är möjligt för honom. Efter detta klarar han knappt av att ge ett klart svar när han blir förhörd, och både makthavarna och folket vänder sig ifrån honom i förakt, som det står. Jesus uppvisar inget stoiskt lugn när han hållas och plågas. Snarare verkar det som han skämmer ut sig.

Varför denna svaghet?

LÅT OSS SÄGA att vi har ett starkt och ett svagt jag i oss. Mitt starka jag är kom-

» Vi vill gärna trycka ner vårt svaga jag och vara starka. Men vårt svaga jag behövs. Det är till exempel omöjligt att komma en annan människa nära om vi inte släpper fram vårt svaga jag.«

petent, smart, kapabelt, klarar av allt det jag behöver göra. Men jag har också ett svagt jag, ett jag som är osäkert, bekymrar mig för vad andra tänker om mig. Barnet i mig.

Vi vill gärna trycka ner vårt svaga jag och vara starka. Men vårt svaga jag behövs. Det är till exempel omöjligt att komma en annan människa nära om vi inte släpper fram vårt svaga jag. Starka jag kan på sin höjd bilda ett team. Bara svaga jag kan förenas i kärlek.

FÖR ATT VÅGA pröva något nytt måste vi våga vara svaga. Både som individer och som samhälle. Vårt behov av trygghet är alltid det som hindrar verklig förändring, något som makthavare i alla tider allt vetat mycket väl.

Kanske det är därför Jesus behöver bli så oändligt svag. För att uppenbara styrkans begränsningar. För att det i den yttersta svagheten skapas ett hemligt band till det svaga i oss var och en. Ett nytt sätt att vara tillsammans, där vi inte behöver makt och styrka för att kunna hålla fred med varandra.

Fröet till en annan värld.

Patrik Hagman är teolog och författare.

JAG HAMNADE PÅ ...

Under vinjetten "Jag hamnade på" hamnar vi på överraskande ställen, antingen fysiskt eller mentalt.

Skattjakt

Alla möbler och inredningsdetaljer jag verkligen tycker om hemma har jag antingen ärvt, fyndat på loppisar eller stött på oväntat. Som den här nummerskylten som jag fyndade i en låda för några veckor sedan. Vem bodde på 8B? Hur såg deras vardag ut? Skylten lyser upp mina höstkvällar, som blir allt mörkare för varje dag.

Christa Mickelsson

BENJAMIN SANDELL

Del av ett förvandlande liv

DET ÄR söndagskväll i ett församlingshem ute på landsbygden och ett 40-tal har samlats för att lovsjunga Gud. Samlingen är väldigt enkel, det sjungs sånger, det hålls en undervisning och så ber vi. I det kyrkliga livet i Österbotten kunde man säga: inget nytt under solen, men den här kvällen är, som så många andra, speciell.

Någonstans under bönen så händer det. Guds Ande fyller rummet, inte bara som en vag aning, utan som en atmosfär av stillhet. Vi blir alla tysta och sitter i Guds påtagliga närvaro och upplever liv. Gud rör vid flera, uppmuntrar, helar. Runtomkring salen hörs snart suckar till Jesus när Guds barn upplever Hans förvandlande närvaro.

Vi behöver inte säga något utan i den stunden upplever vi liv, som Bibeln talar om när det står "ängra er därför och vänd om, så att era synder blir utplånade och tider av nytt liv kommer från Herrens ansikte". (Apg 3:19–20)

DET ÄR få kristna som inte på något plan längtar efter förnyelse. I kyrkan avlöser olika utvecklingsprojekt och kommittéer varandra, och vi söker förnyelse. Även om allt det där säkert kan ha sin plats så är det ändå bra att se att verklig förnyelse sällan börjar där.

En vän till mig som jobbar internationellt med förnyelse brukar säga: Personlig förnyelse går alltid före kollektiv förnyelse. Gemenskaper som upplever Guds förvandlande liv har ofta den gemensamma nämnaren att de består av många som upplevt att Jesus låtit dem ta del av sitt förvandlande liv, och de i sin tur leder andra in i det.

»Personlig förnyelse går alltid före kollektiv förnyelse.«

OCH VILL du och jag uppleva förnyelse så är vägen ofta den jag redan nämnde: att 'vänd om' föregår 'nytt liv'. Jag har en vän som nyligen insåg att omvändelse inte är den där lilla stunden i mässan då du ska känna dig dålig utan det är Guds inbjudan till frihet 24/7.

Det är att lämna alla stora och små saker, synder, vanor eller vardagliga bekymmer som skymmer, täcker eller släcker vår längtan efter Jesus och glatt ta emot det han vill erbjuda.

De är då vi upplever, enskilt och kollektivt, tider av nytt liv och glädjen att få vara salt och ljus.

Benjamin Sandell är präst, och jobbar som studentarbetare i Studentmissionen i Vasa och nationellt. **Han drömmer** om tider av nytt liv i studievärlden och i vårt land. **Hans tips:** Det händer när du vilar och umgås med Gud.

SÖNDAG 20.10.2024, Reformationsdagen

Söndagen ger kyrkoåret puls. Varje söndag har ett namn och ett tema som återkommer i bibeltexterna. Den här sidan berättar vad de närmsta två söndagarna handlar om i våra kyrkor.

Den här söndagen

ägnas till minnet av reformationen. Gud ger kyrkan tider av förnyelse. Han sänder människor som kallar oss tillbaka till grunden för vår kristna tro, till bibeln och till förkunnelsen om den rättfärdighet som vi äger genom tron. Temat för söndagen är **Trons grund**.

Helgens texter

FÖRSTA LÄSNINGEN

Jer. 17:5–8

ANDRA LÄSNINGEN

Rom. 10:12–18

EVANGELIUM

Matt. 5:13–16

"Jesus sade: Ni är jordens salt. Men om saltet mister sin kraft, hur skall man få det salt igen?"

Läs mera i Matt. 5:13–16.

Psalmförslag

286

283

550

216

Psalmerna är valda av Dag-Ulrik Almqvist.

Jesus, för mig till den plats där jag igen får uppleva nytt liv med dig. Hjälp mig att vända om från allt som hindrar.

Bönen är skriven av Benjamin Sandell.

SÖNDAG 27.10.2024, Tjugotredje söndagen efter pingst

Nästa söndag

behandlar förlåtelsen och den ömsesidiga kärleken. Hela vårt liv är beroende av den förlåtelse som vi får genom Kristi korsdöd. Den kallar oss att möta våra medmänniskor med värme, kärlek och förlåtelse. När vi lever så, kan Guds rika gåvor komma till synes i våra liv. Temat för söndagen är **Förlåt varandra**.

Helgens texter

FÖRSTA LÄSNINGEN

Jes. 64:4–8

ANDRA LÄSNINGEN

Fil. 1:6–11

EVANGELIUM

Matt. 6:14–15

"Jesus sade: Om ni förlåter människor deras överträdelse skall er himmelske fader också förlåta er."

Läs mera i Matt. 6:14–15.

Psalmförslag

433

891

892

875

Psalmerna är valda av Dag-Ulrik Almqvist.

Saknar du någon församling? Du hittar de övriga på kyrkpressen.fi

Hösten är här – sök dig inomhus!

Gå på konsert! Testa en gudstjänst. Eller hur skulle det vara med israeliska danser, stoljuppa eller förbön? Kolla in programmet i din församling eller i grannförsamlingen!

MELLERSTA NYLANDS PROSTERI

ESBO HÖGMÄSSOR

Esbo domkyrka sö 20.10. kl. 12.15: Vi firar skördemässa tillsammans med Esbo Lantbrukare. Lohi, Malmgren, Brunell. Kyrkkaffe i Församlingsgården. Föredrag om arbetet i Europaparlamentet med Nils Torvalds.
Esboviken kyrka lö 26.10. kl. 10.00: Högmässa med konfirmation av Pöyhölä 3-gruppen. von Martens, Florström, Kronlund, Brunell.

Olars kyrka sö 27.10. kl. 10.30: Kallatsa, Kronlund.

Esbo domkyrka sö 27.10. kl. 12.15: Sironen, Brunell, Esbo arbis kammarkör.

Församlingens verksamhet för småbarn, föräldrar och unga hittas på esboförsamlingar.fi

SORGEGRUPPER

Hagalunds kyrka to 24.10. kl. 18.00: En sorgegrupp för dig som förlorat en närstående person under det senaste året. Sorgegruppen samlas ännu två gånger i oktober och en gång i november: 24.10, 31.10 och 7.11. Mer info: församlingspastor Markus Kallatsa 040 531 1048 markus.kallatsa@evl.fi

SAMLINGAR FÖR DAGLEDIGA

Kvinnogruppen Solrosorna: Esbo domkyrkas församlingsgård ti 22.10 kl. 13.00–15.00. För mera information kontakta diakon Taina Sandberg tf 040 547 1856
Symamsellerna: ti 29.10 kl. 16.00–19.00 i Stickebo, Esbo domkyrkas församlingsgård. Mer info: diakon Nina Wallenius 050 432 4323.

Torsdagsträffen: to 31.10 kl. 13.00–14.30 Söndrik kapell. Träffens tema. En berättelse om den handikappade kvinnan i Monoliet, med prästen Janne Sironen.

MUSIK

Kräksångens 25-års jubileumskonsert i Hagalunds kyrka lö 26.10. kl. 15.00: dir. Eeva-Liisa Malmgren, Chrisu Romberg, sång & conferencier Lotta Ahlbeck, violin Mauriz Brunell, piano Nina Kronlund, orgel Hannu Rantanen, bas Kaarle Mannila. Fritt inträde men möjlighet att stöda Gemen-sat Ansvar.

Våra diakoner stöder och hjälper:

Ta kontakt med diakonerna; Nina 050 432 4323, nina.wallenius@evl.fi, Ani 050 597 3313, ani.iivanainen@evl.fi, Taina 040 547 1856, taina.sandberg@evl.fi samt Whatsapp eller elektronisk tidsbokning; asiointi.espoonseurakunnat.fi. Mer info esboförsamlingar.fi/stod-och-hjalp/samtalshjalp.

Esbo svenska församlings kansli på Kyrkogatan 10 betjänar per telefon må–to kl. 9–12, e-post; esbosvenskaforsamling@evl.fi Kansliet öppet för besök enligt överenskommelse.

Bokning av dop, vigsel och jordfästning:

Bokningstjänster, 09 8050 2601, Begravningstjänster, 09 8050 2200, Beställning av ämbetsbetyg och släktutredningar: 09 8050 2600. Hindersprövning, medlemsregister: Esbo regioncentralregister, 09 8050 2600.

GRANKULLA

Lö 19.10. kl. 18: Music for peace. Vålgörenhetskonsert med Linda Hedlund, violin & Kammarorkester La Tempesta dir. Manuel Tévar. Fritt inträde, programblad 20€ till förmån för organisationen "Läkare utan gränser". I samarbete med Grankulla musikfest och Emsalö musikfestspel.

Sö 20.10. kl. 12: Högmässa, Daniel Nyberg, Barbro Smeds. Kaffe i nedre brasrummet.

Ti 22.10. kl. 9.30–12: Familjelyktan i Sebastos, Daniela Hildén, Heli Peitsalo.

Kl. 9.30–10.30: Diakonimottagning och brötdutdelning i kyrkans aula.

Kl. 13.00: Sångstund för pensionärer i nedre salen, Barbro Smeds.

Kl. 13.30: Tisdagsträffen i övre salen.

Catherine Granlund, Carola Wikström, Barbro Smeds. Gäst: Hanna Strandell, tf synrådgivare, Förbundet Finlands Svenska Synskadade rf, föreläsning om synen.
Kl. 18: Graziakören i kyrksalen, Heli Peitsalo.

On 23.10. kl. 14: Kyrkosyfoeningen i övre brasrummet.

Kl. 17.00–19.30: Familjekväll i Grankulla kyrka med matservering, program och andakt, Daniela Hildén, Heli Peitsalo.

To 24.10. kl. 10–11: Lovsångs- och förbönsgrupp i övre brasrummet, Catherine Granlund, Carola Wikström.

Kl. 12–12.20: Fredsbön i Grankulla kyrka. Jona Granlund, Barbro Smeds, Catherine Granlund.

Fr 25.10. kl. 18: Ungdomskväll i Klubb97, Jona Granlund.

Lö 26.10. kl. 10–12.30: Barnens smyckesdag i dagklubbens kök, Daniela Hildén. Förhandsanmälan via grankulla-forsamling.fi senast 18.10.

Sö 27.10. kl. 12: Festhögmässa, Ulrik Sandell, Catherine Granlund, Carola Wikström, Heli Peitsalo. Graziakören och församlingsrådsmedlemmar medverkar. Kaffe i nedre brasrummet.

Ti 29.10 kl. 9.30: Familjelyktan i Sebastos, Daniela Hildén.
Kl. 9.30–10.30: Diakonimottagning och brödutdelning i kyrkans aula.
Kl. 18: Graziakören i kyrksalen, Heli Peit-salo.

On 30.10 kl. 14: Kyrkosyfoöreningen i övre brasrummet.

To 31.10 kl. 10–11: Lovsångs- och för-bönsgrupp i övre brasrummet, Catherine Granlund, Carola Wikström.

KYRKSLÄTT

Sö 20.10 kl. 12: Mässa i S:t Mikael's kyrka
Må 21.10 kl. 18.30: Sång och bön i S:t Mikael's kyrka.

Ti 22.10 kl. 14: Seniorgruppen träffas på Hörnan.

Ti 22.10 kl. 18.00: Infotillfälle om skriban i S:t Mikael's kyrka.

Ons 23.10 kl. 10: Avigt och Rätt på Mikaeligården.

Ons 23.10 kl. 18–20: KITT/HÅSE spejars-coutevenemang, anmäl dig via hemsidan eller till Jenny dagen innan.

Ons 23.10 kl. 18: Sorgegruppen, Kyrkstallsvägen

To 24.10 kl. 10: Förmiddag på Hörnan

Fre 25.10 kl. 13–15.30: Effa på Hörnan

Sö 27.10 kl. 12: Mässa i S:t Mikael's kyrka

Ons 30.10 kl. 10: Avigt och Rätt på Mikaeligården

Ons 30.10 kl. 18: Sorgegruppen, Kyrkstallsvägen.

To 31.10 kl. 10: Förmiddag på Hörnan

To 31.10 kl. 17–20: Ungdomskväll för ungdomar i högstadiesålder.

Fre 1.11 kl. 13–15.30: Effa på Hörnan

Lö 2.11 kl. 16: Parentation med allhelgonamusik i S:t Mikael's kyrka. Lugn orgelmusik i kyrkan från kl. 15.30.

Matutdelning på diakonikansliet: boka tid på förhand via Diakonihjälpen 050–478 4227.

Noggrannare information finns på hemsidan: www.kyrkslattsforsamlingar.fi tel. 040 350 8213.

TAMMERFORS

Sön. 20.10 kl. 11 Högmässa: i Svenska Hemmet. Kim Rantala, Paula Sirén. Kyrkkaffe.

Tis. 22.10 kl. 10–11.45 Familjelyktan: i Svenska Hemmet. Anmälningar till barnledare Piu Heinämäki, 040 804 8587.

Tis. 22.10 kl. 12.15–15.15 Tisdagsklubben:

för eleverna i årskurs 3, Mäntykatu 6.

Ons. 23.10 kl. 13 Onsdagskaffe: i Svenska Hemmet. Mellan Wannsee och Neu Venedig – Bilder från Berlin.

Fre. 25.10 kl. 15 Tyskaklubben: i Svenska Hemmet. Brigitte Reuter: Käthe Kollwitz, Künstlerin den klassischen Moderne – auffallend anders.

Sön. 27.10 kl. 11 Gudstjänst: i Svenska Hemmet. Onni Thulesius, Paula Sirén. Heli Seppälä, oboe.

Tis. 29.10 kl. 10–11.45 Familjelyktan: i Svenska Hemmet. Anmälningar till barnledare Piu Heinämäki, 040 804 8587.

Tis. 29.10 kl. 12.15–15.15 Tisdagsklubben: för eleverna i årskurs 3, Mäntykatu 6.

Ons. 30.10 kl. 13 Onsdagskaffe: i Svenska Hemmet. Musik & allsång med elever från samskolan.

VANDA

HELSINGE KYRKA S:T LARS

Kyrkov.45

Högmässa: sö 20.10 kl. 10. Sini Hulmi och Anders Ekberg.

Högmässa: sö 27.10 kl. 10. Kristian Willis och Anders Ekberg.

Kvällsmässa: sö 27.10 kl. 18–19. Gästpredikant: Katarina Smeds, Eva Ahl-Waris och frivilliga från kvällsmässogruppen.

DICKURSBY KYRKA

Stationsv.12 a

Seniorcafé: ti 29.10 kl. 13–14.30.

Ungdomsmässa: HD warm up! on 30.10 kl. 17.30–18.

Ungdomskväll: on 23.10, 30.10 och 6.11 kl. 18–20.

Sångstund: on 30.10 och 6.11 kl. 18–19.

Musiklek: fr 25.11 och 1.11 kl. 10–11.

MYRBACKA KYRKA

Strömfärv.1

Familjecafé: ti 29.10 kl. 9.30–11.

Träffpunkt: ti 29.10 kl.11.30–13.

ÖVRIGT

Sportklubben: ti 29.10 kl. 16.15–17 i Dickursby skola.

Allsång på Folkhälsanhuset: ons 30.10 kl. 14.30. Gunnar Weckström och Anders Ekberg.

ViAnda-kören: övar onsdagar kl. 12–14 på Helsinggård.

Vivandi kören: övar torsdagar kl.17–19 på Bygård.

HÅKANSBÖLE KYRKA

Håkansbölev. 48

Sottungsby-Håkansböle pensionärskrets: to 31.10 kl. 13–14.30.

INTERNATIONAL

The Message Club: Thu 24.10 at 2pm–4pm.

Guest speaker pastor Eva Ahl-Waris.

Regular Sunday services: with Holy Communion in English at Tikkurila Church every Sun at 12pm. Fellowship after the Service.

HELSINGFORS PROSTERI

JOHANNES

GUDESTJÄNSTER

Sö 20.10, högmässa: kl. 10 i S:t Jacobs kyrka. Kl. 12 i Johanneskyrkan.

Sö 20.10, mässa: kl. 15 i Folkhälsanhuset i Brunakärr.

Ti 22.10, middagsbön: kl. 12 i Johanneskyrkan.

On 23.10, middagsbön: kl. 12 i Johanneskyrkan.

On 23.10, veckomässa: kl. 18 i Johanneskyrkan.

Lö 26.10, vesper: kl. 18 i Johanneskyrkan. Deltagarna i gregorianikkursen medverkar.

Sö 27.10, högmässa: kl. 10 i S:t Jacobs kyrka. Roströsten och deltagarna i gregorianikkursen medverkar.

Sö 27.10, högmässa: kl. 12 i Johanneskyrkan.

Sö 27.10, verkstadsmässa: kl. 18 i Tomaskyrkan.

Ti 29.10, middagsbön: kl. 12 i Johanneskyrkan.

On 30.10, middagsbön: kl. 12 i Johanneskyrkan.

On 30.10, veckomässa: kl. 18 i Johanneskyrkan. Tomas vokalensemble medverkar.

GEMENSKAP

Johannes vardagsrum: Öppet tisdagar kl. 9.30–17. Lunch kl. 11–13, liten andakt kl. 14.45, program kl. 13.30: 22.10: Biskop Bo-Göran Åstrand: Hopp och samhörighet i utmanande tider.

29.10: Stillhetens stoljoga: med Maria Repo-Rostedt. Tyskabordet 22.10 kl. 15: Aktuelle Nachrichten

Diakoniträff: 24.10 kl. 12–13.30

i S:t Jacobs kyrka.

Träffpunkt: torsdag 31.10 kl. 14 i Högbergssalen.

Spelkväll: måndag 21.10 kl. 18 i Johannes vardagsrum. För alla åldrar. Pizzaservering.

MUSIK

Lunchmusik: tisdagar kl. 12 i Gamla kyrkan.

FÖR FAMILJER OCH BARN

Familjecafé med musiklek: måndagar kl. 9.30–11.30 (musiklek kl. 10) i Hörnan. Tisdagar kl. 10–11 (musiklek kl. 10) i Käätöpaikka, Arabiastrandens invånarhus. Tisdagar kl. 9.30–11.30 (musiklek kl. 10) i Johannes vardagsrum i Tomaskyrkan. Torsdagar kl. 9.30–11.30 (musiklek kl. 10) i S:t Jacobs kyrka.

Musiklek efter dagis: tisdag 8.10 kl. 17.30 i Johannes vardagsrum.

Familjecaféerna och musikleken håller höstlov vecka 42 (14–18.10).

Fritids: för barn i klasserna 3–6. Kom och chilla, var med kompisar, spela spel, pyssla, äta mellanmål! En trygg vuxen ledare finns alltid på plats.

Fritids i S:t Jacobs kyrka på Drumsö: måndagar och tisdagar kl. 13–16. Fritidsledare Nanne: 046 921 7512.

Fritids Hörnan: tisdagar och fredagar kl. 13–16. Fritidsledare Martina: 050 380 0823. Fritids i Johannes vardagsrum:

måndagar och torsdagar kl. 13–16. Fritidsledare Oscar: 050 439 2618.

Fritids håller höstlov vecka 42 (14–18.10).

Family fun: onsdag 30.10 kl. 17–19 i Hörnan. Mat, pyssel, andakt och sång.

Johannes barnkör: övar torsdagar

kl. 15–15.45 i S:t Jacobs kyrka. Körledare: Eva Henricson 050 380 0842.

Tillsammans med bebin: En grupp för nyblivna föräldrar med bebisar i åldern 0–ca 6 månader. Gruppen träffas på onsdagar 30.10–27.11 kl. 13–15, i Hörnan. Läs mera och anmäl er via vår hemsida: helsingforsforsamlingar.fi/johannes.

MATTEUS

Mässor: Söndagar kl. 10 i Matteuskyrkan. Förutom den söndag vi firar kvällsmässa.

Kvällsmässa: 3.11 kl. 18. Birgitta Udd är inbjuden som talare. Mässan innehåller mycket musik och en bönevandring. Kvällste efter kvällsmässan.

Kyrklunch sö 20.10: Efter mässan. In-täkterna går till församlingens missionsprojekt via Finska Missionssällskapet. Välkommen på god lunch och trevligt sällskap!

MU-mässa: (Matteus Ungdom): Onsdagar kl. 18 + kyrkfika. Alla är välkomna, oberoende av ålder!

Molnet: Ett tillfälle för bön varannan torsdag (31.10 och 14.11) kl. 18 i Populus, bredvid köket. Tillsammans delar vi det som vi är tacksamma för och det som tynger oss. Kontakt Mia Westerling 045 341 8441. Gemensam middag från kl. 17 framåt, pris 3 euro/ person. Varmt välkommen att delta i gemenskapen kring matbordet, bönestunden eller båda.

BARN, UNGDOM OCH FAMILJ

Kontakt: Barnverksamhet Catarina Bär-lund-Palm catarina.barlund-palm@evl.fi, tfn 050 380 3936. Musik och körer Daniela Strömsholm, daniela.stromsholm@evl.fi, tfn 050 596 7769. Ungdomsverksamhet Tonja Weckström tonja.weckstrom@evl.fi, tfn 050 380 3988 och Daniel Jakobsson daniel.jakobsson@evl.fi, tfn 050 380 0710

Musiklek med familjecafé: Tisdagar. Klapp & klang kl. 10 (för 1–4-åringar) och Gung & sjung kl. 11 (för 0–1-åringar) i Matteuskyrkan. Ingen anmälan behövs. Kom och sjung och dansa med ditt barn!

TWEENTISDAG FÖR ÅK 3–7: Tisdagar kl. 14–17 i Matteuskyrkan. Mellanmål, pingis, tv-spel, pyssel m.m.

Öppet hus för ungdomar: onsdagar från kl. 15. MU-mässa kl. 18. Följ oss på IG @matteusungdom för mer info om hjälp-

ledarutbildningar, läger, resor och anmälningar.

Matteus barnkör och pysselklubben: i skolorna på Matteus församlings område, torsdagar på eftistid. Catarina Bär-lund-Palm leder pysselklubben, Daniela Strömsholm barnkören.

Barnklubb för 4–8-åringar: Torsdagar. Program kl. 17–19, man får stanna till 19.30. Den 10.10 spelar vi brädspele. 17.10 är det höstlovspaus. Barnpassning för yngre barn från 17–19.30.

Unga vuxna-brunch 26.10 kl. 11:

Brunchen ordnas gemensamt av Petrus, Johannes och Matteus församlingar och är den första av flera bruncher för unga vuxna under hösten. Vi kommer att berätta kort om vad som är på gång i församlingarna, men huvudfokus är gemenskap. Denna gång ordnasbrunchen i Matteuskyrkan, Åbohusvägen 3.

MUSIK

Matteus kyrkokör: sjunger de gamla klassiska kyrkomusikverken och även nyare musik från vår egen tid. Kören övar tillsammans med Fiona Chow under hösten, från den 8.10. Kontakt: 045 101 5360

Popkören: riktar sig till barn i årskurserna

GRANKULLA

Konsert för Läkare utan gränser

Music for peace lö 19.10 kl. 18: Vålgörenhetskonsert med Linda Hedlund, violin & Kammarorkester La Tempesta dir. Manuel Tévar. Fritt inträde, programblad 20€ till förmån för organisationen "Läkare utan gränser". I samarbete med Grankulla musikfest och Emsalö musikfest-spel.

4–7 och övar i Matteuskyrkan. Tisdagar kl. 15.30–16.15.

Matteus barnkör: övar i skolorna på Matteus församlings område, torsdagar på eftersid. Körledare för Barn- och Pop-kören: Daniela Strömsholm, daniela.stromsholm@evl.fi, 050 596 7769.

Mrs. Bighill Singers avslutningskonsert 26.10 kl. 18: Efter 15 år av sång uppträder vokalgruppen Mrs Bighill Singers en sista gång i Matteuskyrkan.

Nya sångare välkomna i alla körer!

GEMENSKAP

Kontakt: Matteus kansli matteus.fors@evl.fi eller 09 2340 7300 (ti och to kl. 10–14)

Matteus Afterwork varje torsdag: Middag för 3 euro och möjlighet till några timmars gratis barnklubb. Matteus församling erbjuder en trevlig kväll då du både slipper laga middag och dessutom kan få några timmar egen tid – antingen för att utträta egna ärenden eller så kan du delta Matteus kvällsprogram för vuxna. Middagen börjar kl. 17, programmet 18 eller 18.30.

Stickklubben: Handarbete med kaffe, bulla och trevliga samtal. Vi träffas jämna veckor kl. 11–13. Kontakt: Carita Riitakorpi 050 380 3986.

Bokklubben Bokmalarna: I höst läser och samtalar Bokmalarna utgående från Livets vatten av Maria Küchen. Var tredje måndag kl. 14–15.30 i Matteuskyrkan. Följande träffar 21.10 och 11.11. Kontakt Annica Söderström, 050 568 0085.

Kvinnor mitt i livet: Kom som du är och dela livet en stund. Måndag 4.11 kl. 18 åker gruppen på utflykt. Kontakt Stina Hjelt 050 300 5911.

Samling för män: En fredag i månaden i Matteuskyrkan. Fredag 18.10 besöker Helena Rönnberg, kaplan i Sibbo svenska församling, gruppen med temat ”Erfarenheter i ekumenikens tecken”. Kontakt Peter Andersson 040 533 6185

Keramikkurs: Torsdagarna 31.10 och 14.11 (båda kl. 18), samt lördag 23.11 (kl. 10) kan du komma och prova på keramik tillsammans med keramikartesan Marika Salomaa. 10 personer per kursträff.

Anmälan till Matteus kansli matteus.fors@evl.fi – till en eller fler träffar. 10 euro materialavgift/gång.

Bibelstudium med Stefan Djupsjöbacka: Torsdag 21.11 kl. 18 i Matteuskyrkan. Septemberträffens tema är Kristus i Gamla testamentet. Mera info på hemsidan eller Matteus kansli.

Frivilligträff med Hedvig Långbacka: Inspirationsdag och Söndag 27.10 efter mässan kl. 10. Hedvig predikar också i mässan.

Waste&Feast i Matteuskyrkan: Ät en bit mat för 3/6 euro och lär känna nya människor vid samtalsbordet. Maten lagas på överbliven mat från mataffärer. Må–to kl. 11–13.

PETRUS

Söndagens högmässor: kl. 10 i Munksnäs kyrka, kyrkkaffe. kl. 12 i Äggelby gamla kyrka, kyrkkaffe. 20.10 Anne Koivula, Mathias Sandell 27.10 Ronny Thylin, Mathias Sandell.

Petrus Puls: Söndagar kl. 15.30 i Petruskyrkan. Puls är en ledigare gudstjänst med mera utrymme för lovsång, bön och bibelundervisning. 27.10 Tua Sandell, tema: Open Doors och förföljda kristna. Kyrkkaffe efteråt, välkommen!

Minnesgudstjänst: Lö 2.11 kl. 16 i Petruskyrkan. Vi minns de som avlidit under året och läser upp deras namn, tänder ljus och håller andakt tillsammans. Efteråt blir det servering. Alla som önskar är välkomna.

BARNFAMILJER

Familjekyrka: 27.10 kl. 10 i Petruskyrkan. Familjekyrkan är en barnanpassad gudstjänst för alla åldrar. Efter gudstjänsten äter vi lunch tillsammans och barnen kan leka fritt i barnrummet. Meddela gärna anne.koivula@evl.fi att ni är på väg så räcker maten åt alla.

Musiklek: kl. 10 på torsdagar i Södra Haga. Välkommen med i vårt glada gäng! Musikleken är speciellt för dig med barn 0–5 år. Vi sjunger och leker tillsammans, och umgås efteråt en stund. Kontakta Anne Koivula för mer info: anne.koivula@evl.fi.

Följ Petrus Kidz-gruppen på Facebook för mer aktuell info!

UNGDOMAR

Ambient: Ungdomssamling kl. 18.30 i Petruskyrkan varannan fredag. Höstens datum: 18.10, 1.11, 15.11, 29.11 och 13.12. Kvällarna bjuder på andakt och varierande program t.ex. film, matlagning och tävlingar. Följ @petrusyouth, på instagram för mer info eller kontakta nadine.mabinda@evl.fi. Välkommen med!

EVENEMANG OCH KURSER

Fredagscafé i Petruskyrkan: Varje fredag hela hösten kl. 17–19. Kom och drick en kopp kaffe eller te och prata bort en stund. Välkommen ensam, med familj eller vänner.

Dagscafé: Tis 29.10 kl. 13–15 i Petruskyrkan. Välkommen på en eftermiddag med kaffe och gemenskap. Petruskyrkan, Skogsbäcksvägen 15. Mer info av diakonissan Tua Sandell, tfn 050 344 2711.

ANDAKT OCH BÖN

Förbön och tack: Tvåspråkig förbönskväll varannan tisdag kl. 19 i Munksnäs kyrka, Tegelstigen 6. Lovsångskören övar kl. 18. 29.10 Ronny Thylin.

Petruskyrkan öppen för bön: Varje tisdag kl. 8–9, egen bön (instrumentalmusik) och 15 min gemensam bön. Var gärna med och be för församlingen och vår stad även om du inte har möjlighet att komma till kyrkan.

Du kan alltid skicka in dina böneämnen: till pray.petrus@evl.fi, per post: Petrus församling, Skogsbäcksvägen 15, 00630 Helsingfors.

SJUNG I KÖR

Petrus Vokalensemble: För dig som kanske sjungit i kör tidigare, eller vill lära dig att sjunga flerstämmigt. Varannan to kl. 18 i Äggelby gamla kyrka. mathias.sandell@evl.fi

Kingdom Singers: En ekumenisk lovsångskör som leds av Fiona Chow. Repertoar på finska, engelska och svenska. Petruskyrkan. Två måndagar i månaden. fionatchow@gmail.com

Lovsångsgruppen: Varannan ti kl. 18. Medverkar under Förbön och tack-kvällarna i Munksnäs kyrka.

RASEBORGS PROSTERI

EKENÄSNEJDENS SVENSKA GUDSTJÄNSTER I VÅRA KYRKOR

Sön 20.10

Högmässa kl. 10: i Ekenäs.

Högmässa kl. 12: i Snappertuna.

INGÅ

Utfärd till Kopparnäs

Utfärd till Kopparnäs onsdag 23.10 kl. 12.30–15.00: i samarbete med Ingå kommun. Start från Strandvägen 11 (gemensam transport). På programmet grillning, promenad och trevlig samvaro. Anmälningar: pia.helle@inga.fi (040–657 4871) eller tanja.kakko@evl.fi (050–413 8814). Väderreservation. Utfärden är gratis.

Sön 27.10

Högmässa kl. 10: i Ekenäs.

Högmässa kl. 12: i Bromarv.

Ons 30.10

Ung gudstjänst kl. 18: i Ekenäs. Ledarutbildningen medverkar. Efteråt ”kyrkkaffe” i Kulan.

MUSIK

Girls’n Qvinnis och damkören Madrigalen: från Jakobstad ger en konsert lör 26.10 kl. 18 i Ekenäs kyrka. Fritt inträde, program 15€.

Sibeliuskonsert med Akademiska Orkestern: vid Åbo Akademi sön 27.10 kl. 16 i Ekenäs kyrka. Dir. Sauli Huhtala. Fritt inträde.

Info: www.ekenasnejdensforsamling.fi

INGÅ

Fre 18.10:

– **kl. 18.00 Israeliska danser:** Församlingshemmet. Varannan fredag. Kontaktperson: Viveca Unnéus, tel 044–521 8221.

Sö 20.10:

– **kl. 10.00 Tvåspråkig högmässa:** Ingå kyrka. Sjöblom, Kalliokoski.

Må 21.10:

– **kl. 13.00–15.00 Einsteinklubb för skolbarn:** Församlingshemmet nedre våning. Nylund, Sköld–Qvarnström.

Må 21.10:

– **kl. 15.30–17.30 LottasMåndag:** Ungdomshuset. Välkommen in en stund. Ahlfors.

Ti 22.10:

– **kl. 10.00–12.00 Familjecafé:** Församlingshemmet nedre våning. Nylund, Sköld–Qvarnström.

– **kl. 10.00–14.00 Öppet hus & mini-loppiset öppet:** Strandvägen 11. Lindell, Kakko.

Ons 23.10:

– **kl. 12.30–15.00 Utfärd till Kopparnäs:** i samarbete med Ingå kommun. Start från Strandvägen 11 (gemensam transport). På programmet grillning, promenad och trevlig samvaro. Anmälningar: pia.helle@inga.fi (040–657 4871) eller tanja.kakko@evl.fi (050–413 8814). Väderreservation. Utfärden är gratis. Lindell, Kakko.

– **kl. 13.00–16.30 After school:** Församlingshemmet nedre våning. Öppna dörrar för barn i årskurs 1–6. Nylund, Sköld–Qvarnström.

– **kl. 15.30–18.30 Ungdomskväll:** Ungdomshuset. Ahlfors, Wilman

– **kl. 17.00–19.00 Familjekväll:** Församlingshemmet, nedre vån. Öppet vardagsrum för familjer med barn i alla åldrar. Lek, pyssel, fri samvaro och kvällsmål. Nylund, Sköld–Qvarnström.

– **kl. 19.00 Kyrkokören övar:** Församlingshemmet. Nygård.

To 24.10:

– **kl. 10.00–14.00 Öppet hus & mini-loppiset öppet:** Strandvägen 11. Lindell, Kakko.

– **kl. 11.30–13.00 Matservering:** Församlingshemmet. 4 €/person. Sköld–Qvarnström.

– **kl. 13.30 Stoljuppa med Pia Helle från Ingå kommun:** Strandvägen 11. Lindell.

– **kl. 17.30 Bönegrupp (tvåspråkig):** Strandvägen 11. Kakko.

Fre 25.10:

– **kl. 9.00–11.00 Fredagsbrunch för män (2 €):** Strandvägen 11. Lindell, Kakko.

Lö 26.10:

– **kl. 10.00–12.00 Marika Björkgren–Thylin från Finska Missionssällskapet:** Strandvägen 11. Tema: Thailands många ansikten och kyrkan i Thailand. Lindell.

Sö 27.10:

– **kl. 10.00 Högmässa:** Ingå kyrka. Sjöblom, Nygård.

Må 28.10:

– **kl. 13.00–15.00 Pysselklubb för skolbarn:** Församlingshemmet nedre våning. Nylund, Sköld–Qvarnström.

Ti 29.10:

– **kl. 10.00–12.00 Familjecafé:** Församlingshemmet nedre våning. Nylund, Sköld–Qvarnström.

– **kl. 10.00–14.00 Öppet hus & mini-loppiset öppet:** Strandvägen 11. Lindell, Kakko.

– **kl. 14.00–16.00 Stick- och virkcafé:** Strandvägen 11. Lindell, Kakko.

Ons 30.10:

– **kl. 13.00–16.30 After school:** Församlingshemmet nedre våning. Öppna dörrar för barn i årskurs 1–6. Nylund, Sköld–Qvarnström.

- kl. 14.00–16.00 Missionssyfoering-
en: Prastgarden. Bjorklof.
- kl. 15.30–18.30 Ungdomskvall: Ung-
domshuset. Ahlfors, Wilman
- kl. 19.00 Kyrkokoren ovar: Forsam-
lingshemmet. Nygard.

To 31.10:

- kl. 10.00–14.00 Oppet hus & mi-
ni-loppet oppet: Strandvagen 11. Lin-
dell, Kakko.

- kl. 11.30–13.00 Matservering:
Forsamlingshemmet. 4 €/person.
Skold–Qvarnstrom.

- kl. 17.30 Bonegrupp (tvasprakig):
Strandvagen 11. Kakko.

Mera information: www.ingaforsamling.fi

KARIS-POJO

Sö 20.10

-kl. 10 Högmassa: i Pojo kyrka.

-kl. 12 Högmassa: i Karis kyrka.

On 23.10 kl. 8.30 Stillhetens bon: i Pojo
forsamlingshem.

Sö 27.10

-kl. 10 Gudstjanst: i Pojo kyrka.

-kl. 12 Högmassa: i Karis kyrka.

To 31.10 kl. 19.30 Stillhetens bon: i Karis
kyrka.

Se forsamlingens alla evenemang på
www.karis-pojoforsamling.fi

ESBO STIFT

LOJO

Sö 20.10 kl. 13.00 Högmassa: i Lojo
S:t Lars kyrka. Kyrktaxi, kyrkkafe.

DOMPROSTERIET

BORGÅ

MÄSSOR OCH GUDSTJÄNSTER

Sö 20.10 kl. 10 Gudstjanst: i Emsalö ka-
pell, Jantti, Tollander.

Sö 20.10 kl. 12.15 Högmassa: i Dom-
kyrkan, Jakobsson, Jantti, Söderstrom,
Marit Björkbackas gudstjanstgrupp.

Sö 27.10 kl. 10 Gudstjanst: Kullo bykyr-
ka, Smeds, Söderstrom.

Sö 27.10 kl. 12.15 Vigningsmassa: i
Domkyrkan, Bo–Göran Åstrand, Lind-
gård, Apostolidou, Hätönen, Gunvor
Flykts gudstjanstgrupp. Massan ström-
mas.

Sö 27.10 kl. 14 Alla helgon massa: i
Värberga forsamlingscentrum, dövpräst
Maria Lindberg.

Sö 27.10 kl. 16 International Sunday:
English Sunday Service and dinner af-
terwards. Arranged by the Lutheran Pa-
rishes in Porvoo. Festsalen, Lundag. 5.

KONSERT I BORGÅ DOMKYRKA

Sö 27.10 kl. 18: Reflections 123. Multi-
konstnärlig konsert. Johanna Almark,
sopran, musikalisk ledning, komposi-
tioner. Stråkensemble, Jammakören,
Kaisa Torkkeli, dans och Nyata Shap-
ovalova, textilkonst. Upplev en multi-
konstnärlig konsert som tar dig med på
en resa genom musik, dans, textil- och
fotokonst. Fritt inträde. Programblad
20 €.

VUXNA

Må 21.10, 28.10 kl. 10 Motion och mis-
sion: Promenad för missionen, träff vid
gångbrons östra sida.

Ti 22.10 & 29.10 kl. 12 Andakt och lunch:
festsalen, Lundagatan 5

Ti 22.10 & 29.10 kl. 9–13 Forsamlingen
bjuder på kaffe: Kvartersäset, i Värber-
ga S–Marken.

On 23.10 kl. 12.30 Mariakretsen samlas:
i mötesrum 1 på fjärde våningen.

Ons 23.10 kl. 18 Samtalsserie: i Dom-
kyrkan – mänskliga rättigheter. Temat
är ”Våra rättigheter som människor och
som kristna”. Kom och utforska varifrån
våra rättigheter kommer och vad de
innebär för oss. Det blir en kväll fylld av
insikter och gemenskap.

To 24.10 kl. 18 Café au Lady: Festsalen,
Lundag. 5

Fr 25.10 kl. 17.30 Chimes musikgruppen
ovar: musikrummet på forsamlings-
hemmet på Lundagatan 5. Anmäl dig
till Anne Hätönen, anne.hatonen@evl.fi,
senast 21.10.

To 31.10 kl. 14.30 Kråkökretsen: på Sjö-
torp, Kråkö

To 31.10 kl. 17 Missions-och bibelkväll: i
Lilla salen, Lundagatan 5. Gäst: Johanna
Björkholm–Kallio, sakkunnig i missions-
teologi vid Kyrkostyrelsen.

BARN OCH FAMILJ

To 24.10, 31.10 kl. 9 – 11:45 Familjeträff:
i Domprostgården, barn tillsammans
med någon vuxen, lek, sång och sam-
varo.

SIBBO

Mer info om vår verksamhet hittas på
www.sibbosvenskaforsamling.fi.

Sö 20.10 kl. 10 Massa: Norra Paipis
bykyrka.

Sö 20.10 kl. 12 Högmassa: Sibbo kyrka.

On 23.10 kl. 10 Frukost: Söderkulla
kyrka.

On 23.10 kl. 12 Åttaeuros lunch: Kyrkoby
forsamlingshem. Lunch för daglediga.

To 24.10 kl. 13 Box missionskrets:
Bykyrkan Tabor.

Lö 26.10 kl. 15 Fyraårsfest: Söderkulla
kyrka. Kalas för forsamlingens fyraår-
ingar. Med Isabella Munck och Camilla
Wiksten–Rönbacka.

Lö 26.10 kl. 18 Forsamlingskväll: Kyrko-
by forsamlingshem. Program, musik och
servering.

Sö 27.10 kl. 10 Familjemassa: Söderkulla
kyrka.

Må 28.10 kl. 14 Kyrkoby missionskrets:
Forsamlingshemmet.

Må 28.10 kl. 18 Virkborg: Söderkulla
kyrka. Handarbetsgrupp.

Ti 29.10 kl. 18 Psalmkväll med Dag-
Ulrik Almqvist: Söderkulla kyrka.

Ti 29.10 kl. 13.30 Norra Paipis missions-
krets: Kontakt Ann–Britt Olenius–Stef-
fansson tfn 050–5233918.

On 30.10 kl. 10 Frukost: Söderkulla kyr-
ka. Andakt med nattvard.

On 30.10 kl. 13 Äldre i Söderkulla: Ser-
vicehuset Linda. Med Katja Korpi.

KOLUMNEN

SOFIA LILJESTRÖM

Du är inte ensam!

NÄR JAG och mina syskon blev studenter citerade min mamma varje gång en dikt som jag ibland återvänder till, ”Jag talar till mi-
na vuxna barns änglar”, av Viola Renvall. Det var något vackert
med att bli kallad vuxen och ändå få bli påmind om att man ha-
de änglar. Det känns spännande, skrämmande, roligt och världs-
omvälvande att ta sina första steg som myndig in i vuxenvärlden.
Så minns jag det när jag tänker drygt 15 år tillbaka. Det kändes
tryggt att veta att det fanns extra hjälp på vägen.

I DAG jobbar jag med studerande, ungdomar och unga vuxna i
mitt yrke som ungdomspräst. Från och med i höst har jag därtill
börjat arbeta som studentkaplan, vilket betyder att jag reserverar
några timmar i veckan speciellt för studerande till kyrkliga yrken.
Jag är en medvandrare, självvårdare och brobyggare in i ett even-
tuellt yrkesliv som forsamlingsarbetare.

Många studerande är unga och har nyss flyttat ut, några har
hunnit bo hemifrån i ett par år och vissa har börjat studera igen
efter ett helt arbetsliv. Oberoende av ålder behöver man ibland få
reflektera, fundera och stödj sig mot någon. Det kan gälla ens
framtida arbete, men också hur det känns att studera, bli vuxen,
vara otrygg eller brottas med tro. Det är där jag har min uppgift, att
finnas till som ett extra par ögon och öron. Det är visserligen allas
uppgift att finnas till för varandra och vara änglar, men det kan va-
ra skönt att veta att det finns någon som har tid i ens nya livsskede.

*»Oavsett var du är så fortsätter du
vara ett Guds vuxna barn som Gud
har i sin hand.«*

ÄR DET förändringar på gång i din vardag eller går det i sam-
ma vanliga lunk? Jag tänker mig att alla behöver få höra att dessa
vuxna barns änglar fortfarande arbetar med oss. Oavsett var du är
så fortsätter du vara ett Guds vuxna barn som Gud har i sin hand.
Dikten och bönen säger: ”En mor kan inte längre råda, men er vis-
dom är Guds. Dröj kvar hos mina vuxna barn, änglar!”

Sofia Liljeström är ungdomspräst och studentkaplan i Åbo
svenska församling.

De lokala sidorna i Borgå, Sibbo och Vanda utkommer i varje nummer av Kyrkpressen. Redaktör: Rebecca Pettersson, rebecca.pettersson@kyrkpressen.fi, tfn 040 831 6788. Dessa sidor görs i samarbete med församlingarna och materialet är beställt av dem.

”Det ger mig livskraft”

Då Jari Nenonen var 10 år blev han lovad 10 mark om han spelade trumpet i högmässan. I dag är han en fjärdedel av Cornicines Borgoenses – en ensemble som nästan alltid säger ja.

TEXT: REBECCA PETTERSSON

BORGÅ Den 14 januari 1978 grundades brassensemblen Cornicines Borgoenses. I Borgå med omnejd behöver ensemblen knappast någon närmare presentation, men deras historia kan inte alla känna till.

Det var director musices Göran Blomqvist och orgelkonstnären Markku Ketola som i tiderna tog initiativ till en brassensemble. Åtminstone en av deras målsättningar var att få in mer musik i församlingslivet, och så kom det sig att blåckblåsarna började verka i församlingens regi.

Än i dag verkar ”Cornit” inom kyrkan i Borgå, men deras repertoar är bred och deras uppdrag är många. De spelar på olika slags privata fester och överallt där det behövs lite brass.

– I lördags spelade vi på golfbanan under golfklubbens oktoberfest, med lederhosen och allt. Vi varierar mycket och har ingen fastställd genre som vi spelar i, utan vi försöker spela lite vad som helst, säger Jari Nenonen, en av två trumpetister i Cornicines Borgoenses.

Jari blev värvad av sin trumpetlärare Reijo Tikka (som för övrigt ledde gruppen från 1978 fram till sin bortgång år 1990). Då en av medlemmarna i ensemblen flyttade till London för studier fick Jari stiga till.

– Jag tänkte att varför inte? Det är trevligt att spela och utvecklas musikaliskt.

Mutor och motivation

Namnet ”Cornicines Borgoensis”, på svenska ”Hornblåsarna från Borgå”, föreslogs i begynnelsen av domprost Erik Paetau. I samband med sin 40-årskonserter år 2017 började dock gruppen använda namnet ”Cornicines Borgoenses” istället. Några språkkunniga personer rekommenderade en sådan stavning, och ensemblen gjorde slag i saken.

Men, då Jari Nenonen som tioåring besökte sin mamma på jobbet, kom han också i kontakt med nämnde Erik Paetau. Jaris mamma jobbade på pastorskansliet i Borgå svenska domkyrkoförsamling i hela sitt liv, och var alltså kollega med domprosten och kyrkoherden Erik Paetau.

Han lovade lilla Jari, som precis börjat spela trumpet, att han skulle få spela i högmässan då han hunnit öva upp sig lite. I löftet ingick att 10 mark skulle utbetalas för besväret.

Mikael Simonsen, Jari Nenonen, Pasi Kiiski och Patrik Latvala i samband med en spelning med Cornicines Borgoenses.

FOTO: PRIVAT

– Sedan dess har jag spelat ganska många gånger i högmässan, säger Jari.

Huruvida ersättningen om 10 mark någonsin blev utbetald är höljt i dunkel.

Men det är inte pengar och berömmelse som

motiverar Cornicines Borgoensis att brassa vidare.

– Då vi får förfrågningar är vårt första svar alltid ja, vi kommer. Om alla inte har möjlighet att delta så tar vi in någon som turar.

– Det är alltid en fin stund då vi gjort en bra spelning på en högmässa eller så. Det ger en fin känsla, att känna att det lyckades.

För Jari är musiken en del av livet som han inte vill vara utan.

– Det ger mig livskraft att hålla på med det. Sen för musiken en till sammanhang som man aldrig kunnat föreställa sig. Vi har varit på olika resor tillsammans, och 1984 spelade vi för presidenten då han var på besök i Borgå.

– Vi har också bra anda i gruppen och det är trevligt att få vara med killarna.

Cornicines Borgoensis på oktoberfest. FOTO:

PRIVAT

»Då vi får förfrågningar är vårt första svar alltid ja, vi kommer.«

DOMPROSTERIET

BORGÅ

MÄSSOR OCH GUDSTJÄNSTER

Sö 20.10 kl. 10 Gudstjänst i Emsalö kapell:

Jäntti, Tollander

Sö 20.10 kl. 12.15 Högmässa i Domkyrkan: Jakobsson, Jäntti, Söderström, Marit Björkbackas gudstjänstgrupp

Sö 27.10 kl. 10 Gudstjänst Kullo bykyrka:

Smeds, Söderström

Sö 27.10 kl. 12.15 Vigningsmässa i Domkyrkan:

Bo-Göran Åstrand, Lindgård, Apostolidou, Hätönen, Gunvor Flykts gudstjänstgrupp. Mässan strömmas.

Sö 27.10 kl. 14 Alla helgon-mässa: i Vårberga församlingscentrum: dövpåst Maria Lindberg

Sö 27.10 kl. 16 International Sunday: English Sunday Service and dinner afterwards. Arranged by the Lutheran parishes in Porvoo. Festsalen, Lundagatan 5.

KONSERT I BORGÅ DOMKYRKA

Sö 27.10. kl. 18 Reflections 123. Multikonstnärlig konsert: Johanna Almark, sopran, musikalisk ledning, kompositioner. Stråkensemble, Jammakören, Kaisa Torkkeli, dans och Nyata Shapovalova, textilkonst. Upplev en multikonstnärlig konsert som tar dig med på en resa genom musik, dans, textil- och fotokonst. Fritt inträde. Programblad 20 euro.

VUXNA

Må 21.10, 28.10 kl. 10 Motion och mission: Promenad för missionen, träff vid gångbrons östra sida.

Ti 22.10 och 29.10 kl. 12 Andakt och lunch: festsalen, Lundagatan 5

Ti 22.10 och 29.10 kl. 9-13 Församlingen bjuder på kaffe: Kvartersäppet, i Vårberga S-Market

On 23.10 kl. 12.30 Mariakretsen: samlas i mötesrum 1 på fjärde våningen.

On 23.10 kl. 18 Samtalsserie i Domkyrkan - mänskliga rättigheter: Temat är "Våra rättigheter som människor och som kristna". Kom och utforska varifrån våra rättigheter kommer och vad de innebär för oss. Det blir en kväll fylld av insikter och gemenskap.

To 24.10 kl. 18 Café au Lady: Festsalen, Lundagatan 5

Fr 25.10 kl. 17.30 Chimes musikgruppen: övar i musikrummet i församlingshemmet på Lundagatan 5. Anmäl dig till Anne Hätönen, anne.hatonen@evl.fi, senast 21.10.

To 31.10 kl. 14.30 Kråkökretsen: på Sjötorp, Kråkö

To 31.10 kl. 17 Missions-och bibelkväll i Lilla salen: Lundagatan 5. Gäst: Johanna Björkholm-Kallio, sakkunnig i missionsteologi vid Kyrkostyrelsen.

BORGÅ Gemenskap

Fira far i församlingshemmet

Farsdagslunch **söndag**

10.11 kl. 13.30 i Församlingshemmet på Lundagatan 5.

Lunch till förmån för missionsarbetet. Vi bjuder på potatisgratäng, stek med pepparsås, sallad samt kaffe eller té och tårter. Pris: Vuxna 15 euro, barn 8-12 år 8 euro, barn 5-7 år 5 euro. OBS! Endast kontant betalning.

Anmäl dig senast **fredag 25.10** till Sussi via e-post: susann.stenberg@evl.fi eller telefon 040 528 6577.

BARN OCH FAMILJ

To 24.10, 31.10 kl. 9-11.45 Familjeträff i Domprostgården: barn tillsammans med någon vuxen, lek, sång och samvaro.

SIBBO

Mer info om vår verksamhet hittas på www.sibbosvenskaforsamling.fi.

Sö 20.10 kl. 10 Mässa: Norra Paipis bykyrka.

Sö 20.10 kl. 12 Högmässa: Sibbo kyrka.

On 23.10 kl. 10 Frukost: Söderkulla kyrka.

On 23.10 kl. 12 Åttaeuroslunch:

Kyrkoby församlingshem. Lunch för daglediga.

To 24.10 kl. 13 Box missionskrets: Bykyrkan Tabor.

Lö 26.10 kl. 15 Fyraårsfest: Söderkulla kyrka. Kalas för församlingens fyraåringar. Med Isabella Munck och Camilla Wiksten-Rönnebacka.

Lö 26.10 kl. 18 Församlingsskväll: Kyrkoby församlingshem. Program, musik och servering.

Sö 27.10 kl. 10 Familjemässa: Söderkulla kyrka.

Må 28.10 kl. 14 Kyrkoby missionskrets:

Församlingshemmet.

Må 28.10 kl. 18 Virkborg:

Söderkulla kyrka. Handarbetsgrupp.

Ti 29.10 kl. 18 Psalmkväll med Dag-Ulrik Almqvist:

Söderkulla kyrka.

Ti 29.10 kl. 13.30 Norra Paipis missionskrets: Kontakt Ann-Britt Olenius-Steffansson tfn 050 523 3918.

On 30.10 kl. 10 Frukost: Söderkulla kyrka.

Andakt med nattvard.

On 30.10 kl. 13 Äldre i Söderkulla: Servicehuset Linda. Katja Korpi.

MELLERSTA NYLANDS PROSTERI

VANDA

HELSINGE KYRKA ST LARS

Kyrkovägen 45

Högmässa sö 20.10 kl. 10: Sini Hulmi och Anders Ekberg.

Högmässa sö 27.10 kl. 10:

Kristian Willis och Anders Ekberg.

Kvällsmässa sö 27.10 kl. 18-19:

Gästpredikant: Katarina Smeds, Eva Ahl-Waris och frivilliga från kvällsmässogruppen.

DICKURSBY KYRKA

Stationsvägen 12 a

Seniorcafé ti 29.10 kl. 13-14.30:

Ungdomsmässa on 30.10 kl. 17.30-18: HD warm up!

Ungdomsskväll: on 23.10, 30.10 och 6.11 kl.18-20.

Sångstund: on 30.10 och 6.11 kl.18-19.

Musiklek: fr 25.11 och 1.11 kl. 10-11.

MYRBACKA KYRKA

Strömfåravägen 1

Familjecafé ti 29.10 kl. 9.30-11.

Träffpunkt ti 29.10 kl.11.30-13.

ÖVRIGT

Sportklubben ti 29.10 kl. 16.15-17: i Dickursby skola.

Allsång ons 30.10 kl. 14.30: på Folkhälsanhuset.

Gunnar Weckström och Anders Ekberg.

ViAnda-kören: övar onsdagar kl. 12-14 på Helsinggård.

Vivandi kören: övar torsdagar kl.17-19 på Bygård.

HÅKANSBÖLE KYRKA

Håkansbölevägen 48

Sottungsby-Håkansböle pensionärskrets to 31.10 kl. 13-14.30.

INTERNATIONAL

The Message Club Thu 24.10 at 2pm-4pm:

Guest speaker pastor Eva Ahl-Waris.

Regular Sunday services with Holy Communion: in English at Tikkurila Church every Sun at 12pm. Fellowship after the Service.

VANDA Gemenskap

Mässa med höstmys

Under hösten 2024 kommer vi även fira kvällsmässa i Helsinge Kyrka S:t Lars **söndagarna 27.10 och 17.11 kl. 18.**

Mässan är ett initiativ från våra församlingsungdomar och unga vuxna som vill fira mässa på olika sätt, mässan är för alla åldrar och kommer vara i avslappnad form med nattvard.

Under kvällsmässorna kommer vi få lyssna till en gästtalare. 27.10 får vi lyssna till teologie kandidat Katarina Smeds, studerande och aktiv frivillig i Vanda svenska församling. Höstglögg och kvällste efter mässan.

BORGÅ Kreativitet

Idéverkstad om Via Crucis

Torsdag 31.10 kl. 18 ordnas en idéverkstad om Via Crucis på Akan, Runebergsgatan 16. Kom med dina idéer för nästa påskvandring! En central vision för Via Crucis är att ge möjligheter för alla att delta, dela med sig av sitt kunnande och uppleva glädjen i att skapa tillsammans.

Via Crucis utspelar sig långfredagen 2025 i Gamla stans unika scenografi. Vandrigen kommer att sändas på Yle Arenan. Musiken och kören har en central roll i dramat. Också publiken är involverad i händelserna, vilket stärker upplevelsen av delaktighet och gemenskap över språkgränserna.

Reflections 123 – en multikonstnärlig konsert

Upplev en multikonstnärlig konsert söndagen den **27.10 kl. 18**. Konserten tar dig med på en resa genom musik, dans, textil- och fotokonst med temat ögat – det allseende ögat, ögat som själens spegel. Utforska ljus, spegling och reflektion genom musik och konst.

Missar inte denna unika möjlighet att njuta av en kväll fylld med konstnärliga uttryck och inspiration i Borgå domkyrka! – Johanna Almark, sopran, musikalisk ledning, kompositioner. Stråkensemble, Jammakören, Kaisa Torkkeli, dans och Nyata Shapovalova, textilkonst. Musik av Anders Hillborg, Arvo Pärt, Lili Boulanger, Johanna Almark.

Fritt inträde. Programblad kostar 20 euro och intäkterna går via insamlingen Gemensamt ansvar till förmån för barn i krig och kris.

AGRICOLA Missionsweekend

Lokala förmågor goes mission

Lördag 26.10 kl. 14: Lokala förmågor goes mission i Liljendalgården. Duktiga lokala förmågor uppträder i Liljendalgården. Församlingens barnkör Barnklängen, elever från musikinstitutet, Alma Katz och Mirella Pendolin, sopranen Gisela Gren-Nordström, countrysångaren Kettil Fredriksson samt Malena Jordas, klassisk gitarr och sång.

Programblad 5 euro, barn under 12 år är gratis. För summan får du program samt kaffe med dopp och god gemenskap. Arrangör är missionsaktiva i Liljendalområdet inom Agricola svenska församling.

Hela kyrkan sjunger

Söndag 27.10 kl. 17: Hela kyrkan sjunger i Lovisa kyrka. Kom med och lyssna på och sjung med i kända sånger som "Han har öppnat pärleporten" och "Ovan där tillsammans" med Malena Jordas, Jonas & Jonas, Stränga Bandet, Agricolakören och Blokomblaanda. Fritt inträde, programblad 10 euro. Efter programmet kaffe, te, saft med något sött i kyrkan. Arrangör Agricola svenska församling, med Nya Östis som sponsor.

Både kontant betalning och betalkort vid båda tillfällena. Intäkterna från veckoslutet går till församlingens missionsprojekt i Nepal där vi stöder kvinnor och familjer. Alla medverkande ställer upp gratis för att understöda vårt missionsprojekt.

BORGÅ Musik

Lär dig spela chimes!

Är du sugen på att lära dig spela chimes? Vi erbjuder en inspirerande kurs i musikrummet på församlingshemmet på Lundagatan 5.

Kantor Anne Hätönen leder den tvåspråkiga musikgruppen där hon lär dig att spela på chimes-klockor. Kursen hålls två fredagar: **25.10 och 22.11**, och tre onsdagar: **30.10, 6.11 och 13.11 kl. 17.30-19.**

Alla är välkomna, även nybörjare! Det är bra om du har grundläggande kunskaper i notläsning. Som en höjdpunkt kommer vi att delta i de tvåspråkiga vackraste julsångerna i Svartbäck-Spjutsunds skärgårdskyrka den **4.12 kl. 18**.

Antal deltagare, minst 5, max 12. Anmälningar och förfrågningar till Anne Hätönen, anne.hatonen@evl.fi, senast 21.10.

ANU PAAVOLA

Ikigai – ett meningsfullt liv

JAG HÅLLER på och läser Atte Virolainens bok "Lääkäri Atte – selviytymisopas elämään". Där berättar han om begreppet ikigai som används inom japansk filosofi. Det finns ingen direkt översättning av ordet, men innebörden står för att hitta ett meningsfullt liv. Om du aldrig brinner för någonting eller inte känner att ditt liv har mening så går livet lätt förbi utan att du egentligen själv har valt vad som händer.

ENLIGT IKIGAI ska du ställa fyra frågor till dig själv. Med hjälp av svaren kan du hitta en väg till ett meningsfullt liv. Först: Vad älskar du att göra, vad brinner du för? Den andra frågan är: Vad är du bra på? För alla är vi bra på någonting. Tredje elementet är: Vad behöver världen? Och det fjärde: Vad kan du göra som du kunde livnära dig på?

»Enligt ikigai ska du ställa fyra frågor till dig själv.«

MÅNGA AV dem som i dag har ekonomisk framgång har inte alls tänkt på pengar i början. De har helt enkelt haft en kraftig passion för det de gör. I ärlighetens namn måste man ändå säga att till exempel konst ger världen en stor nytta, men det är få konstnärer som har bra inkomster. Men om vi inte ser på ser ikigai som den slutliga beskrivningen av vägen till det goda livet, utan mera som ett redskap för tänkande, kanske det kan hjälpa oss att stanna upp och tänka på om vi är nöjda med vår roll i arbetslivet och om det finns någonting som vi vill förändra.

DET KOMMER stunder då vi förstår att vi av en eller annan orsak inte har möjlighet att jobba med det som skulle vara vår passion. Vårt liv ser kanske inte alls ut så som vi skulle önska. Som kristna är vi ändå redan framme i vårt meningsfulla liv. Vi kunde lyfta blicken från det vi gör till det som Gud gör: det meningsfulla i livet är att vara älskad av Gud. Gud vill att jag finns och att du finns, och det i sig är redan livets mening. Att i arbetet få följa sin passion, det är livets guldkant.

Anu Paavola är församlingspastor i Vanda svenska församling.

Museipedagog Martin Backman-Witting berättar om folkliga begravningstraditioner under sorgvandringen. FOTO: SUSANN NABB-VORNANEN

Gravölet bröt tristessen på 1800-talet

Traditionerna kring dödsfall och begravningar på 1800-talet kan te sig mycket exotiska för människor idag. Inför allhelgona ordnas i Solf en sorgvandring med berättelser om hur man sörjde förr.

TEXT: JOHAN SANDBERG

SOLF Idag sker döden mera i skymundan än under 1800-talet, då döden var närvarande i det dagliga livet.

– Förr upplevde man liemannen som skrämmande, men han var ändå en välkommen gäst som man skulle ta emot med respekt, berättar museipedagog Martin Backman-Witting på Stundars.

Idag tar vi ett stillsamt och tystlåtet avsked under begravningarna. Man får gråta, men helst inte alltför högljutt. Efter coronapandemin har

»Förr var liemannen ändå en välkommen gäst.«

också minnesstunderna blivit mera sällsynta.

– För oss idag kan det kännas jättekonstigt att man efter jordfästningen på 1800-talet ställde till en riktigt stor fest med mycket god mat och kopiösa mängder alkohol, beroende på hur mycket de anhöriga hade råd med.

En orsak till festen var att människorna på den tiden hade lite att göra utanför arbete och vila – de hade det helt enkelt trist en stor del av tiden.

– Det fanns inte på samma vis underhållning som nu. Det kunde gå flera veckor utan att man över huvudtaget hörde musik.

Man såg ju mest fram emot brölloppen, men också begravningarna utnyttjades som en chans att få någonting utöver det vanliga. Gravölet var på många vis likt en bröllopsfest på 1800-talet.

– Men festen hör också ihop med riktigt gamla föreställningar om att ju bättre fest, desto mer älskad var den bortgångna. Det gällde i synnerhet inom adeln, men även om en bondbegravning inte var lika påkostad så fanns samma tanke där.

Men det fanns också en annan baktanke med en påkostad fest.

– Det var ett sätt att försöka blidka den bortgångna. Genom att ordna en fin fest med den bästa klockaren, som fick kyrkklockorna att höra över heja nejden, ville man undvika att den bortgångna går igen. Vid dödsfall var det viktigt att så snabbt som möjligt komma överens med prästen om tidpunkten för själva jordfästningen.

– Före jordfästningen tar man ett första farväl, ofta inne i stugan där hemma. Där dricker

man kaffe under stor tystnad för det känns lite obekvämt med den öppna kistan i samma rum.

Till begravningen skulle man bjuda hela gårdar. Men Backman-Witting berättar att det kunde utnyttjas brutalt genom att utesluta folk. De anhöriga hade ingen kontroll över vem som fick komma till kyrkan, men de hade kontroll över vem som var med i begravningsprocessionen.

– Efter jordfästningen lättade stämningen för då hade man så att säga låst den döda kroppen i helgad mark, och då kan den inte stiga upp därifrån. Trots det finns det många spökhistorier förlagda till gravgårdar.

I takt med att bilarna blev allt vanligare och det blev möjligt att besöka graven började också traditionerna förändras.

– Förr var begravningsplatserna spartanska och man besökte inte graven. Det är först vid tiden för Finlands självständighet som gravgårdarna började bli fina som parker och det blev en del av sorgprocessen att besöka graven.

Är det några gamla traditioner som du tycker vi kunde återuppta?

– I största allmänhet tycker jag att det skulle vara bra om döden blev mera synbar, eftersom den är så undangömd numera. Till exempel genom att man kunde bära sorgeband som är synliga men diskreta. Jag tror det kunde ha en terapeutisk effekt. Var och en får ju sörja som man vill, men många kanske upplever att det inte uppskattas om de visar sin sorg öppet.

Lokalsidorna för församlingarna i Helsingfors utkommer i varje nummer av Kyrkpressen. Redaktör: Sofia Torvalds, sofia.torvalds@kyrkpressen.fi. Dessa sidor görs i samarbete med församlingarna och materialet är beställt av dem.

Att vara oense betyder inte att det inte fungerar

KOLUMN

Saara Schulman
är psykologstudent
och poddvärd på
Bröllopskollektivet.

VI ÄR alla olika människor, därmed tänker och fungerar vi olika. Även vår tolkning av omvärlden är neurologiskt unik. Det du ser och upplever är inte samma som människan bredvid dig, eftersom deras hjärna bearbetar omgivningen och händelserna annorlunda.

Mycket av det vi upplever är en kombination av faktiska sinnesintryck och hjärnans ifyllnad, där hjärnan filtrerar bort viss information och fyller i med eget, för att effektivisera vår perception och spara energi. Detta innebär

att det vi ser och upplever inte är en exakt avbild av verkligheten, utan en tolkning som påverkas av våra tidigare erfarenheter, minnen, tankar och individuella skillnader.

OLIKA ÅSIKTER, tolkningar och reaktioner på verkligheten är därmed naturliga och förväntade i förhållanden. De är tecken på att vi vågar vara oss själva, inte tecken på att något är fel. Att vara oense betyder därmed inte att det inte fungerar. Oenighet i en relation är oundvikligt; problemet är aldrig att det finns utan hur vi hanterar och förhåller oss till det.

»Om vi ska komma samman måste vi komma samman genom skillnader och oenighet.«

JAG UPPLEVER ofta att vi tror att samstämmighet innebär att vi gör något rätt, medan oenighet innebär att vi gör något fel, eller är fel. Varken oenighet eller samstämmighet återspeglar något objektivt värde, bara subjektivt. På grund av våra olikheter är oenighet en naturlig konsekvens.

Om vi ska komma samman måste vi komma samman genom skillnader och oenighet. Om vi ska leva tillsammans måste vi tillåta, acceptera och respektera olikheter samt lära oss att kommunicera kring dem. Forskning visar också att par som hanterar oenighet och olikheter tidigt håller ihop längre.

SJÄLVREFLEKTERANDE FRÅGOR:

- Hur reagerar du på oenighet, vilka känslor väcker det?
- Finns det något ämne du undvikit på grund av oenighet och konflikt?
- Hur ofta tar du i beaktande och accepterar din partners unika uppfattning?

Hallå där Jeong-Young Kim!

Hon sjunger på hebreiska, svenska, finska och koreanska på höstens körjubileum.

– **JAG HAR** sjungit i Furaha-kören sedan 2013. Musiken är mitt liv, särskilt i svåra stunder när man känner sig helt förkrossad, så finns musiken där. Speciellt kristen musik värmer min själ.

I höst firar Finska Missionssällskapets svenskspråkiga kör Furaha 50 år.

– **EN AV** de vackraste sånger jag lärt mig i kören kommer från Israel. Texten baserar sig på bibelversen 3:16 ur Johannevangeliet. Vi sjunger sången *Ki Ko Ahav Elohim* på hebreiska, svenska, finska och koreanska. Jag kommer själv från Sydkorea.

Furahakören firar 50 år **17.11 kl. 12** med en högmässa i Johanneskyrkan. Allsångsstund **kl. 13.30** i Högbergssalen, pris 30€. Anmälninginfo furahadirigent@gmail.com

TEXT: NINA ÖSTERHOLM
FOTO: PRIVAT

Furaha

Matteus församling

Andligt liv

Mässor: Söndagar kl. 10 i Matteuskyrkan. Förutom den söndag vi firar kvällsmässa.

Kvällsmässa: 3.11 kl. 18. Birgitta Udd är inbjuden som talare. Mässan innehåller mycket musik och en bönevandring. Kvällste efter kvällsmässan.

Kyrklunch sö 20.10: Efter mässan. In-täkterna går till församlingens missionsprojekt via Finska Missionssällskapet. Välkommen på god lunch och trevligt sällskap!

MU-mässa: (Matteus Ungdom): Onsdagar kl. 18 + kyrkfika. Alla är välkomna, oberoende av ålder!

Molnet: Ett tillfälle för bön varannan torsdag (31.10 och 14.11) kl. 18 i Populus, bredvid köket. Tillsammans delar vi det som vi är tacksamma för och det som tynger oss. Kontakt Mia Westerling 045 341 8441. Gemensam middag från kl. 17 framåt, pris 3 euro/ person. Varmt välkommen att delta i gemenskapen kring matbordet, bönestunden eller båda.

Barn, ungdom och familj

Kontakt: Barnverksamhet Catarina Bärlund-Palm catarina.barlund-palm@evl.fi, tfn 050 380 3936

Musik och körer Daniela Strömsholm daniela.stromsholm@evl.fi tfn 050 596 7769

Ungdomsverksamhet Tonja Weckström tonja.weckstrom@evl.fi tfn 050 380 3988 och Daniel Jakobsson daniel.jakobsson@evl.fi, tfn 050 380 0710

Missa inte! Musikleik med familjecafé: Tisdagar. Klapp & klang kl. 10 (för 1–4-åringar) och Gung & sjung kl. 11 (för 0–1-åringar) i Matteuskyrkan. Ingen anmälan behövs. Kom och sjung och dansa med ditt barn!

TWEENTISDAG FÖR ÅK 3–7: Tisdagar kl. 14–17 i Matteuskyrkan. Mellanmål, pingis, tv-spel, pyssel m.m.

Öppet hus för ungdomar: onsdagar från kl. 15. MU-mässa kl. 18. Följ oss på IG @matteusungdom för mer info om hjälp- ledarutbildningar, läger, resor och anmälningar.

Matteus barnkör och pysselklubben: i skolorna på Matteus församlings område, torsdagar på eftistid. Catarina Bärlund-Palm leder pysselklubben, Daniela Strömsholm barnkören.

Missa inte! Barnklubb för 4–8-åringar: Torsdagar. Program kl. 17–19, man får stanna till 19.30. Den 10.10 spelar vi brädspel. 17.10 är det höstlovspaus. Barnpassning för yngre barn från 17–19.30.

Unga vuxna-brunch 26.10 kl. 11: Brunchen ordnas gemensamt av Petrus, Johannes och Matteus församlingar och är den första av flera bruncher för unga vuxna under hösten. Vi kommer att berätta kort om vad som är på gång i församlingarna, men huvudfokus är gemenskap. Denna gång ordnasbrunchen i Matteuskyrkan, Åbohusvägen 3.

Musik

Matteus kyrkokör sjunger de gamla klassiska kyrkomusikverken och även nyare musik från vår egen tid. Kören övar tillsammans med Fiona Chow under hösten, från den 8.10. Kontakt: 045 101 5360

Popkören: riktar sig till barn i årskurserna 4–7 och övar i Matteuskyrkan. Tisdagar kl. 15.30–16.15.

Matteus barnkör: övar i skolorna på Matteus församlings område, torsdagar på eftistid. Körledare för Barn- och Popkören: Daniela Strömsholm, daniela.stromsholm@evl.fi, 050 596 7769.

Mrs. Bighill Singers avslutningskonsert 26.10 kl. 18: Efter 15 år av sång uppträder vokalgruppen Mrs Bighill Singers en sista gång i Matteuskyrkan. Nya sångare välkomna i alla körer!

Gemenskap

Kontakt: Matteus kansli matteus.fors@evl.fi eller 09 2340 7300 (ti och to kl. 10–14)

Matteus Afterwork varje torsdag: Middag för 3 euro och möjlighet till några timmars gratis barnklubb. Matteus församling erbjuder en trevlig kväll då du både slipper laga middag och dessutom kan få några timmar egen tid – antingen för att uträtta egna ärenden eller så kan du delta Matteus kvällsprogram för vuxna. Middagen börjar kl. 17, programmet 18 eller 18.30.

Stickklubben: Handarbete med kaffe, bulla och trevliga samtal. Vi träffas jämna veckor kl. 11–13. Kontakt: Carita Riitakorpi 050 380 3986.

Bokklubben Bokmalarna: I höst läser och samtalar Bokmalarna utgående från Livets vatten av Maria Küchen. Var tredje måndag kl. 14–15.30 i Matteuskyrkan.

Följande träffar 21.10 och 11.11. Kontakt Annica Söderström, 050 568 0085.

Kvinnor mitt i livet: Kom som du är och dela livet en stund. Måndag 4.11 kl. 18 åker gruppen på utflykt. Kontakt Stina Hjelt 050 300 5911.

Samling för män: En fredag i månaden i Matteuskyrkan. Fredag 18.10 besöker Helena Rönnberg, kaplan i Sibbo svenska församling, gruppen med temat ”Erfarenheter i ekumenikens tecken”. Kontakt Peter Andersson 040 533 6185

Keramikkurs: Torsdagarna 31.10 och 14.11 (båda kl. 18), samt lördag 23.11 (kl. 10) kan du komma och prova på keramik tillsammans med keramikartesan Marika Salomaa. 10 personer per kursträff. Anmälan till Matteus kansli matteus.fors@evl.fi – till en eller fler träffar. 10 euro materialavgift/gång.

Bibelstudium med Stefan Djupsjöbacka: Torsdag 21.11 kl. 18 i Matteuskyrkan. Septemberträffens tema är Kristus i Gamla testamentet. Mera info på hemsidan eller Matteus kansli.

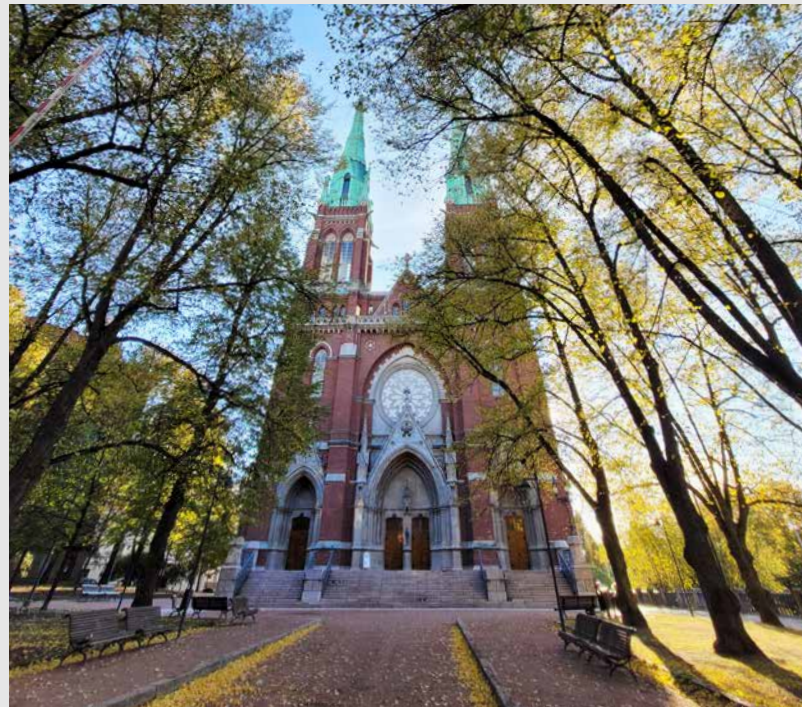
Frivilligträff med Hedvig Långbacka: Inspirationsdag och Söndag 27.10 efter mässan kl. 10. Hedvig predikar också i mässan.

Waste&Feast i Matteuskyrkan: Ät en bit mat för 3/6 euro och lär känna nya människor vid samtalsbordet. Maten lagas på överbliven mat från mataffärer. Må-to kl. 11–13.

Vesper med gregoriansk sång

Som en del i en kurs i gregorianik som Borgå stift och Johannes församling ordnar, firar vi vesper med gregoriansk enstämmig sång **lördag 26.10 kl 18** i Johanneskyrkan. Kursen pågår **25–27.10** i Johanneskyrkan.

Gregoriansk sång är kyrkans gamla sångform, med rötter i de första århundradena av kristendom. Den är enstämmig och framförs traditionellt endast som sång, utan andra instrument.

Kursdeltagarna samt Veikko Kiiver, som bl.a. är specialist på medeltida musik, sjunger en stämningsfull vesper i Johanneskyrkan på lördag kväll.

FOTO: NINA ÖSTERHOLM

Följ oss på Facebook och Instagram för våra senaste uppdateringar samt bilder och gemenskap i vardagen @matteus-forsamling.

Evenemang och info hittas också på vår webbsida:

Behöver du hjälp eller stöd?

Du kan alltid kontakta församlingens anställda och diakoniarbetarna om du behöver hjälp eller stöd i vardagen eller bara någon att tala med. Kontakta diakoniarbetare Carita Riitakorpi 050 380 3986.

MATTEUS FÖRSAMLING

www.helsingforsforsamlingar.fi/matteus

Kansliet: Kansliet är öppet vardagar kl. 10–14, telefondag ti och to kl. 10–14, tfn 09 2340 7300, matteus.fors@evl.fi.

Lokaler: **Matteuskyrkan**, Åbohusvägen 3 (Matteussalen vän. 1).

Johannes församling

Gudstjänster

Sö 20.10, högmässa: kl. 10 i S:t Jacobs kyrka.

kl. 12 i Johanneskyrkan.

Sö 20.10, mässa:

kl. 15 i Folkhälsanhuset i Brunakärr.

Ti 22.10, middagsbön:

kl. 12 i Johanneskyrkan.

On 23.10, middagsbön

kl. 12 i Johanneskyrkan.

On 23.10, veckomässa:

kl. 18 i Johanneskyrkan.

Lö 26.10, vesper: kl. 18 i Johanneskyrkan. Deltagarna i gregorianikkursen medverkar.

Sö 27.10, högmässa: kl. 10 i S:t Jacobs kyrka. Röstören och deltagarna i gregorianikkursen medverkar.

Sö 27.10, högmässa:

kl. 12 i Johanneskyrkan.

Missa inte! Sö 27.10, verkstads-mässa: kl. 18 i Tomaskyrkan.

Ti 29.10, middagsbön:

kl. 12 i Johanneskyrkan.

On 30.10, middagsbön

kl. 12 i Johanneskyrkan.

On 30.10, veckomässa:

kl. 18 i Johanneskyrkan.

Tomas vokalensemble medverkar.

Gemenskap

Missa inte! Johannes vardagsrum: Öppet tisdagar kl. 9.30–17. Lunch kl. 11–13, liten andakt kl. 14.45, program kl. 13.30: 22.10: Biskop Bo-Göran Åstrand: Hopp och samhörighet i utmanande tider.

29.10: Stillhetens stoljoga: med Maria Repo-Rostedt. Tyskabordet 22.10 kl. 15: Aktuelle Nachrichten

Diakoniträff: 24.10 kl. 12–13.30 i S:t Jacobs kyrka.

MATTEUS Film**Filmfestival på fyra språk
24–26.10**

Matteus församling samarbetar med Församlingsförbundet, de engelska och ryska församlingssamfunderna och Varustamo–Livsrum för att erbjuda filmer på fyra språk. På **torsdag 24.10 kl. 18** visas den svenskspråkiga filmen *Tove* med efterföljande diskussion. Församlingsförbundet bjuder på filmgodis.

JOHANNES Samvaro**Spel och pizza**

Kom och spela sällskaps-
spel, umgås och ät pizza!
På **måndag 21.10** ordnar vi
en av våra omtyckta spel-
kvällar i Johannes vardags-
rum, Rönnevägen 16. Just du
är välkommen, om du så
är 1 eller 101 år!

PETRUS Familjekyrka**Välkommen på hela
familjens morgon!**

Söndag 27.10 kl. 10 ordnas familjekyrka i Petruskyrkan, en barnanpassad gudstjänst för alla åldrar med musik och olika slags aktiviteter (t.ex. bönevandring, rörelsesånger, drama). Efter gudstjänsten äter vi lunch tillsammans och barnen kan leka fritt i barnrummet. Välkommen med hela familjen, ta även vänner, mor- och farföräldrar eller faddrar med!

Meddela gärna till anne.koivula@evl.fi att ni är på väg så vet vi att maten räcker åt alla. Har ni inte anmält er? Det gör inget, kom ändå!

Musiklek: kl. 10 på torsdagar i Södra Haga. Välkommen med i vårt glada gäng! Musikleken är speciellt för dig med barn 0–5 år. Vi sjunger och leker tillsammans, och umgås efteråt en stund. Kontakta Anne Koivula för mer info: anne.koivula@evl.fi.
Följ Petrus Kidz-gruppen på Facebook för mer aktuell info!

Ungdomar

Missa inte! Ambient: Ungdomssamling kl. 18.30 i Petruskyrkan varannan fredag. Höstens datum: 18.10, 1.11, 15.11, 29.11 och 13.12. Kvällarna bjuder på andakt och varierande program t.ex. film, matlagning och tävlingar. Följ [@petrusyouth](https://www.instagram.com/petrusyouth), på instagram för mer info eller kontakta nadine.mabinda@evl.fi. Välkommen med!

Evenemang och kurser

Fredagscafé i Petruskyrkan: Varje fredag hela hösten kl. 17–19. Kom och drick en kopp kaffe eller te och prata bort en stund. Välkommen ensam, med familj eller vänner.

Dagscafé: Tis 29.10 kl. 13–15 i Petruskyrkan. Välkommen på en eftermiddag med kaffe och gemenskap. Petruskyrkan, Skogsbäcksvägen 15. Mer info av diakonissan Tua Sandell, tfn 050 344 2711.

Andakt och bön

Förbön och tack: Tvåspråkig förbönskväll varannan tisdag kl. 19 i Munksnäs kyrka, Tegeltstigen 6. Lovsångskören övar kl. 18. 29.10 Ronny Thylin.

Petruskyrkan öppen för bön: Varje tisdag kl. 8–9, egen bön (instrumentalmusik) och 15 min gemensam bön. Var gärna med och be för församlingen och vår stad även om du inte har möjlighet att komma till kyrkan.
Du kan alltid skicka in dina böneämnen: till pray.petrus@evl.fi, per post: Petrus församling, Skogsbäcksvägen 15, 00630 Helsingfors.

Sjung i kör

Petrus Vokalensemble: För dig som kanske sjungit i kör tidigare, eller vill lära dig att sjunga flerstämmigt. Varannan to kl. 18 i Åggelby gamla kyrka. mathias.sandell@evl.fi
Kingdom Singers: En ekumenisk lovsångskör som leds av Fiona Chow. Repertoar på finska, engelska och svenska. Petruskyrkan. Två måndagar i månaden. fionatchow@gmail.com
Lovsångsgruppen: Varannan ti kl. 18. Medverkar under Förbön och tack-kvällarna i Munksnäs kyrka.

PETRUS FÖRSAMLING

www.petrusforsamling.net

Kansliet: Må–ti, to–fre kl. 10–13, ons kl. 13–16, tel. 09–2340 7100. Skogsbäcksvägen 15, 00630 Helsingfors.

Lokaler:

Hagasalen och Södra Haga kyrka, Vesperv. 12, **Malms kyrka,** Kommunalv. 3, **Munkshöjdens kyrka,** Raumov. 3, **Munksnäs kyrka,** Tegeltst. 6, **Petruskyrkan,** Skogsbäcksv. 15, **Åggelby gamla kyrka,** Brofogdev. 12.

Träffpunkt: torsdag 31.10 kl. 14 i Högbergssalen.

Spelkväll: måndag 21.10 kl. 18 i Johannes vardagsrum. För alla åldrar. Pizzaservering.

Musik

Lunchmusik: tisdagar kl. 12 i Gamla kyrkan.

För familjer och barn

Familjecafé med musiklek: måndagar kl. 9.30–11.30 (musiklek kl. 10) i Hörnan. Tisdagar kl. 10–11 (musiklek kl. 10) i Käätöpaikka, Arabiastrandens invånarhus. Tisdagar kl. 9.30–11.30 (musiklek kl. 10) i Johannes vardagsrum i Tomaskyrkan. Torsdagar kl. 9.30–11.30 (musiklek kl. 10) i S:t Jacobs kyrka.

Musiklek efter dagis: tisdag 8.10 kl. 17.30 i Johannes vardagsrum.

Familjecaféerna och musikleken håller höstlov vecka 42 (14–18.10).

Fritids: för barn i klasserna 3–6. Kom och chill, var med kompisar, spela spel, pyssla, äta mellanmål! En trygg vuxen ledare finns alltid på plats. Fritids i S:t Jacobs kyrka på Drumsö: måndagar och tisdagar kl. 13–16. Fritidsledare Nanne: 046 921 7512. Fritids Hörnan: tisdagar och fredagar kl. 13–16. Fritidsledare Martina: 050 380 0823. Fritids i Johannes vardagsrum: måndagar och torsdagar kl. 13–16. Fritidsledare Oscar: 050 439 2618. Fritids håller höstlov vecka 42 (14–18.10).

Missa inte! Family fun: onsdag 30.10 kl. 17–19 i Hörnan. Mat, pyssel, andakt och sång.

Johannes barnkör: övar torsdagar kl. 15–15.45 i S:t Jacobs kyrka. Körledare: Eva Henricson 050 380 0842.

Missa inte! Tillsammans med bebin: En grupp för nyblivna föräldrar med bebisar i åldern 0–ca 6 månader. Gruppen träffas på onsdagar 30.10–27.11 kl. 13–15, i Hörnan. Läs mera och anmäl er via vår hemsida: helsingforsforsamlingar.fi/johannes.

Mera info om församlingens verksamhet finns på vår hemsida:

helsingforsforsamlingar.fi/johannes

Följ oss på instagram och fb:

[@johannesforsamling](https://www.instagram.com/johannesforsamling).

Information om ungdomsverksamheten finns på johannesungdom.wordpress.com. Instagram: [johannesungdom](https://www.instagram.com/johannesungdom)

JOHANNES FÖRSAMLING

www.helsingforsforsamlingar.fi/johannes

Kansliet: må, ti, to, fre 10–15. Högbergsgatan 10, tel. 09–2340 7700.

Utrymmen: **Johanneskyrkan**, Högbergsgatan 12, **Högbergssalen**, Högbergsgatan 10 (vån. 2), **Hörnan**, Högbergsgatan 10 (gatuplan), **Folkhälsan** och **Majblomman**, Mannerheimvägen 97, **Gamla kyrkan**, Lönnrotsgatan 6, **S:t Jacobs kyrka**, Kvarnbergsbrinken 1, **Seniorhuset**, Norrvägen 1, **Arabiastrandens invånarhus**, Indragatan 1, utrymmet ”Käätöpaikka”, **Johannes vardagsrum**, Tomaskyrkan, Rönnevägen 16, Mejlsans.

**Petrus
församling****Gudstjänster**

Varmt välkommen på gudstjänst!

Söndagens högmässor: kl. 10 i Munksnäs kyrka, kyrkkaffe. kl. 12 i Åggelby gamla kyrka, kyrkkaffe. 20.10 Anne Koivula, Mathias Sandell 27.10 Ronny Thylin, Mathias Sandell.

Petrus Puls: Söndagar kl. 15.30 i Petruskyrkan. Puls är en ledigare gudstjänst med mera utrymme för lovsång, bön och bibelundervisning. 27.10 Tua Sandell, tema: Open Doors och förföljda kristna. Kyrkkaffe efteråt, välkommen!

Missa inte! Minnesgudstjänst: Lö 2.11 kl. 16 i Petruskyrkan. Vi minns de som avlidit under året och läser upp deras namn, tänder ljus och håller andakt tillsammans. Efteråt blir det servering. Alla som önskar är välkomna.

Barnfamiljer

Familjekyrka: 27.10 kl. 10 i Petruskyrkan. Familjekyrkan är en barnanpassad gudstjänst för alla åldrar. Efter gudstjänsten äter vi lunch tillsammans och barnen kan leka fritt i barnrummet. Meddela gärna anne.koivula@evl.fi att ni är på väg så räcker maten åt alla.

Dag-Ulrik Almqvist, Anna Maria Böckerman, Pia Aaltonen, Margareta Illman, Ebba Holmberg, Vuokko Kock, Bernice Brummer, Birgitta Westerholm, Ami Mingard, Rea Anner, Rosalie Finell och Gun Tammenmaa. FOTO: REA ANNERS ALBUM

Vi ses här vi bor!

I Folkhälsanhuset i Helsingfors har Johannes församling i många år jobbat med att bygga gemenskap – och lockar nu allt fler till samlingarna.

TEXT: **SOFIA TORVALDS**

HELSINGFORS En gång per månad firar Johannes församling mässa i Folkhälsanhuset i Brunakärr. 30 till 40 personer brukar sluta upp

– Tidigare samlades vi i en musikal och det kunde bli ganska trångt – så många rymdes inte in och det blev trångt med rullatorer. Men numera samlas vi i ljusgården och då finns det rum, säger **Monica Heikel-Nyberg**, som är den präst som ansvarar för gudstjänsterna i Folkhälsanhuset.

Framför allt vill församlingen satsa på att bygga gemenskap. Efter gudstjänsten bjuder församlingen på kaffe och något sött på Café Blanka i huset.

– Det blir ofta långa samtal. Det finns personer som kommer ner när de andra har gått. Det finns tid också för själavård, säger Monica Heikel-Nyberg.

En gång per månad blir det ”Kaffe med Johannes” i ett annat utrymme.

– Då bjuder vi på kaffe och samtal, och

det finns diakoniarbetare på plats.

Kaffe med Johannes startade för ett antal år sedan då Monica Heikel-Nyberg märkte att det inte fanns så mycket program mellan jul och nyår. Diakonen Karin Salenius var med och startade verksamheten.

– Jag åkte till Folkhälsanhuset och kokade kaffe och läste en julnovell, och så diskuterade vi julminnen.

Under åren har banden med dem som bor i Folkhälsanhuset resulterat i många familjefester, dop och jordfästningar.

– De kan firas i Majblomman på andra sidan gatan – där finns ett stort festutrymme som också är ett bibliotek. Det är fint att passa på att ordna en fest där, så att också den äldre generationen kan delta.

»Nattvarden kommer till den stol du sitter i.«

Ser du någon förändring i invånarnassyn på kyrkan under de år du har rört dig i Folkhälsanhuset?

– Jag har hållit gudstjänster i huset i tio år, och under den här tiden har jag märkt att ett visst helsingforsiskt överseende i attityden till kyrkan har försvunnit. Det kommer också allt fler till samlingarna. Det påverkar absolut folks attityd till församlingen, att vi syns mycket i huset.

Hon tycker det är viktigt att visa att församlingen kommer till medlemmarna, i stället för tvärtom.

– Nattvarden kommer till den stol du sitter i. Det innebär en särskild närhet – för gudstjänsten innebär ju att vi firar tillsammans. Men det är också viktigt med gemenskapen och kaffet efteråt.

Och när någon som bor på Folkhälsanhuset dör är det vanligt att det är de bekanta prästerna från samlingarna i huset som jordfäster.

– Det finns en färdig kontakt, och det är fint.

Passionärerna uppträder

Bland den verksamhet som finns får man inte heller glömma kören Passionärerna. Den dirigeras av Anna Maria Böckerman och Dag-Ulrik Almqvist. Utomstående är välkomna med men just nu består den av invånare i Folkhälsanhuset

Kören sjunger vid gudstjänsten, en gång per år i församlingshemmet och

har ibland konserter med teman vår, sommar och höst. Kören besöker också åldringshem och när någon på Campuset (de tre husen som hör till Folkhälsan) fyller 100 år kommer kören och uppvaktar.

– Vi har skrivit och ritat och fått ihop små böcker med julteman som vi sålt för missionen; en pepparkaksbok, en senapsbok, en glöggbok, en plommonbok, en fiskbok, en bullabok, en äppelbok osv. Kören har också gett ut en skiva med sånger skrivna utgående från körmedlemmarnas egna idéer. Att kunna stöda sången vid gudstjänsterna har känts bra, säger körmedlemmen Rea Anner.

Passionärerna

Passionärerna är Johannes församlings seniorkör som övar torsdagar kl. 10.30–12 i Folkhälsans Seniorhus, Mannerheimvägen 97. Efter övningen kan koristerna äta lunch i matsalen till subventionerat pris.

Kören ordnar middagar och resor, sjunger i gudstjänster och vid allsångs-stunder och stöder församlingens missionsprojekt med årliga projekt. Nya sångare är varmt välkomna!

Kören leds av Anna Maria Böckerman: 050 380 1869, annamaria.boeckerman@evl.fi.

Lokalsidorna för de svenska församlingarna i Korsholm utkommer i varje nummer av Kyrkpressen. Redaktör: Johan Sandberg, johan.sandberg@kyrkpressen.fi, tfn 040 831 3599. Dessa sidor görs i samarbete med församlingarna och materialet är beställt av dem.

Museipedagog Martin Backman-Witting berättar om folkliga begravningstraditioner under sorgvandringen. FOTO: SUSANN NABB-VORNANEN

Gravölet bröt tristessen på 1800-talet

Traditionerna kring dödsfall och begravningar på 1800-talet kan te sig mycket exotiska för människor idag. Inför allhelgona ordnas i Solf en sorgvandring med berättelser om hur man sörjde förr.

TEXT: JOHAN SANDBERG

SOLF Idag sker döden mera i skymundan än under 1800-talet, då döden var närvarande i det dagliga livet.

– Förr upplevde man liemannen som skrämmande, men han var ändå en välkommen gäst som man skulle ta emot med respekt, berättar museipedagog Martin Backman-Witting på Stundars.

Idag tar vi ett stillsamt och tystlåtet avsked under begravningarna. Man får gråta, men helst inte alltför högljutt. Efter coronapandemin har

»Förr var liemannen ändå en välkommen gäst.«

också minnesstunderna blivit mera sällsynta.

– För oss idag kan det kännas jättekonstigt att man efter jordfästningen på 1800-talet ställde till en riktigt stor fest med mycket god mat och kopiösa mängder alkohol, beroende på hur mycket de anhöriga hade råd med.

En orsak till festen var att människorna på den tiden hade lite att göra utanför arbete och vila – de hade det helt enkelt trist en stor del av tiden.

– Det fanns inte på samma vis underhållning som nu. Det kunde gå flera veckor utan att man över huvudtaget hörde musik.

Man såg ju mest fram emot bröllopet, men också begravningarna utnyttjades som en chans att få någonting utöver det vanliga. Gravölet var på många vis likt en bröllopsfest på 1800-talet.

– Men festen hör också ihop med riktigt gamla föreställningar om att ju bättre fest, desto mer älskad var den bortgångna. Det gällde i synnerhet inom adeln, men även om en bondbegravning inte var lika påkostad så fanns samma tanke där.

Men det fanns också en annan baktanke med en påkostad fest.

– Det var ett sätt att försöka blidka den bortgångna. Genom att ordna en fin fest med den bästa klockaren, som fick kyrkklockorna att höra över heja nejden, ville man undvika att den bortgångna går igen. Vid dödsfall var det viktigt att så snabbt som möjligt komma överens med prästen om tidpunkten för själva jordfästningen.

– Före jordfästningen tar man ett första farväl, ofta inne i stugan där hemma. Där dricker

man kaffe under stor tystnad för det känns lite obekvämt med den öppna kistan i samma rum.

Till begravningen skulle man bjuda hela gårdar. Men Backman-Witting berättar att det kunde utnyttjas brutalt genom att utesluta folk. De anhöriga hade ingen kontroll över vem som fick komma till kyrkan, men de hade kontroll över vem som var med i begravningsprocessionen.

– Efter jordfästningen lättade stämningen för då hade man så att säga låst den döda kroppen i helgad mark, och då kan den inte stiga upp därifrån. Trots det finns det många spökhistorier förlagda till gravgårdar.

I takt med att bilarna blev allt vanligare och det blev möjligt att besöka graven började också traditionerna förändras.

– Förr var begravningsplatserna spartanska och man besökte inte graven. Det är först vid tiden för Finlands självständighet som gravgårdarna började bli fina som parker och det blev en del av sorgprocessen att besöka graven.

Är det några gamla traditioner som du tycker vi kunde återuppta?

– I största allmänhet tycker jag att det skulle vara bra om döden blev mera synbar, eftersom den är så undangömd numera. Till exempel genom att man kunde bära sorgeband som är synliga men diskreta. Jag tror det kunde ha en terapeutisk effekt. Var och en får ju sörja som man vill, men många kanske upplever att det inte uppskattas om de visar sin sorg öppet.

KORSHOLMS PROSTERI

KORSHOLM

Föräldra-barncafé: fr 18.10 och 25.10 kl 9.30 i Smedsby fg. Fri lek och pyssel samt kaffe med dopp. Sångstund kl.10.50.

Högmässa: sö 20.10 kl 11 i kyrkan. Isaksson, Nordqvist-Källström. Efteråt 80- och 85-åringarnas födelsedagsfest i församlingshemmet.

Missionsgruppen samlas: må 21.10 kl 13.30 i rum Glöd i Smedsby fg. Nya deltagare varmt välkomna!

Karaträff: ti 22.10 kl 13 i Gröna rummet, Smedsby fg.

Föräldra-barncafé: on 23.10 kl 10 i Tölby. Fri lek och pyssel samt kaffe med dopp. Sångstund kl.11.15.

Mellis för lågstadiesbarn: to 24.10 och 31.10 kl 13.15-15 i Smedsby fg. Mellanmål och fri samvaro.

Öppet hus för ungdomar: to 24.10 och 31.10 kl 18.30 i ungdomsutrymmena i Gamla Vasa.

Pappa-barnträff: lö 26.10 kl 9.30. Samling vid parkeringen nära KWH för gemensam promenad till grillplatsen. Vägen är lämplig för vagn och cykel. Församlingen bjuder på tripp och korv. Man kan också ta med egen picknick.

Högmässa: sö 27.10 kl 11 i kyrkan med Isaksson och Nygård och kl 13 i Smedsby fg med Isaksson och Nordqvist-Källström.

En kväll för föräldrar: må 28.10 i Smedsby fg. Föreläsning med Nina Finnäs och Siv-Britt Häggman från Folkhälsan: Familjelivet tillsammans. Kaffe med dopp från 17.30, föreläsningen börjar kl 18. Möjlighet att bekanta sig med församlingens barnverksamhet. Anmäl dig gärna före måndagen 21.10 till någon av barnledarna Sanna eller Henna.

Föräldra-barncafé: on 30.10 kl 9.30 i Karperö.

KVEVLAX

Bön och nattvard: fr 18.10 (i fh) och 25.10 (i kyrkan) kl 8.45.

Högmässa: sö 20.10 kl 10. Lars Lövdahl och Niels Burgmann.

Föräldra-barnklubben: on 23.10 och 30.10 kl 9.30 i krubban. Klubben är för alla som är hemma dagtid med sina barn. Vi träffas, umgås, sjunger, leker och fikar. Välkommen varje onsdag!

Karakaffe: to 24.10 kl 9.15 i ds. Gäst: Lars Tammelin som berättar om sitt liv.

Middag: sö 27.10 i fh. Servering från kl 17. På menyn står lasagne och sallad samt till efterrätt kaffe med bulle. Pris: 10 eur/person och 20 eur/familj med småbarn. Arr. Församlingkretsen.

Gudstjänst: sö 27.10 kl 18 i fh. Fredrik Kass och Rodney Andrén.

Bön och bibel: on 30.10 kl 19 i Krubban.

KORSHOLM Familj

Träffar för och om barn

Mellis för lågstadiesbarn 24 och 31 oktober i Smedsby. Mellanmål och fri samvaro klockan 13.15 till 15 i Smedsby församlingsgård på Niklasvägen 3. Mellanmål serveras fram till klockan 14.40, ingen förhandsanmälan behövs.

Pappa-barnträff vid Molnträsket lördagen den 26 oktober klockan 9.30-11. Samling vid parkeringen nära KWH och så går vi tillsammans till grillplatsen. Vägen är lämplig för vagn och cykel. Församlingen bjuder på tripp och korv, men man kan också ta med egen picknick.

En kväll för föräldrar måndagen den 28 oktober i Smedsby församlingsgård. Föreläsning med Nina Finnäs och Siv-Britt Häggman från Folkhälsan under rubriken "Familjelivet tillsammans". Kaffe med dopp från klockan 17.30 och föreläsning klockan 18. Möjlighet att bekanta sig med församlingens barnverksamhet. Anmäl ert deltagande till Henna 044 712 9425 eller Sanna 044 356 0531.

REPLIT

Bönegruppen samlas: fr 18.10 och 25.10 kl 10 i fh. Kom och be tillsammans med diakoniarbetare Leif Galls.

Högmässa: sö 20.10 kl 12.30 i Björköby. Hans Boije, Patrik Vidjeskog. Kyrkkaffe.

Öppet hus för föräldrar och barn: on 23.10 och 30.10 kl 10 i fh. Fri samvaro, sångstund och kaffe med Heidi Lång.

Höstkonsert: on 23.10 kl 19 i Replot kyrka. Ann-Katrin Burman, Fred Berg, Yngve Lithen, Tom Håkans och Catrin Sjögren. Inträde 20 € / barn under 10 år gratis.

Fredagsöppet: fr 25.10 kl 19 - 22 i församlingshemmet. Öppet hus för högstadiesbarn.

Kvinnobrunch: lö 26.10 kl 10 i fh. Gäst är Maria Drifell som berättar om sin pilgrimsvandring längs Camino del Norte. Frivillig avgift för brunchen. Anmälan senast on 23.10 till Leif Galls.

Gudstjänst: sö 27.10 kl 10 i Replot. Vesterlund, Lång.

Musikcafé: on 30.10 kl 18 i Vallgrund skola. Medverkande: församlingens barnkör samt Skärikyrkans kör under ledning av Heidi Lång. Andakt: Ruth Vesterlund.

Kaffeservering. Intäkterna går till Gemensamt Ansvar.

SOLF

Tonårskväll: to 17.10 kl 19.30 på prästgårdsvinden. Öppet hus för högstadiesbarn med Sofia och Bettan.

Högmässa: sö 20.10 kl 10 med Johan Kanckos och Patrik Vidjeskog.

Stora och Små: ti 22.10 och 29.10 med drop-in från 9.30 i fh. Lek, samvaro, gemensam frukost och klapp- och klangsånger. Träff varje tisdag.

Bönegruppen: samlas på vinden i fh ti 22.10 och 29.10 kl 19. Nya deltagare välkomna!

Pensionärsträff: on 23.10 kl 13 i fh. Gäst är Bjarne Sjöblom som berättar om Hörhjälpmedlens mångsidiga möjligheter.

Koralkören: övar on 23.10 och 30.10 kl 18.30 i fh. Körledare: Patrik Vidjeskog. Nya sångare varmt välkomna!

Allsångskväll till förmån för Gemensamt Ansvar: lö 26.10 kl 18 i kyrkan. Välkommen och sjung önskesalmer under ledning av Frank Isaksson. Även Pertti Ahonen

SOLF Önskesalmer

Allsång med våfflor till förmån för Gemensamt Ansvar

Välkomna på Allsångskväll till Solf kyrka lördagen den 26.10 kl 18. Vi sjunger önskesalmer och -sånger under ledning av Frank Isaksson och även Pertti Ahonen medverkar på klarinett och saxofon. Församlingens kantor Patrik Vidjeskog står för ackompanjemang och det är också till honom du skall skicka in dina önskemål!

Vilka psalmer vill du att vi skall sjunga? Skicka in per sms till Patrik, tel 044-344 0120 eller per e-post till patrik.vidjeskog@evl.fi senast måndagen 21.10.

Under kvällen kommer en kollekt att tas upp till förmån för Gemensamt Ansvar insamlingen 2024. Olof Jern kommer att berätta mera om insamlingen på plats.

Då vi sjungit klart bjuds det på våfflor och kaffe i församlingshemmet! Kom med och sjung!

REPLIT Pilgrimsvandring

Kvinnobrunch med fläkt från Camino del Norte

Varmt välkommen till församlingshemmet i Replot lördagen 26.10 kl 10 för att njuta av brunch och Maria Drifells intressanta berättelse!

Maria Drifell kommer att berätta om sin vandring längs pilgrimsleden Camino del Norte till Santiago de Compostela och hela vägen till "världens ände", Fisterra. En vandring på 35 dagar och totalt 915 km (enligt caminoruternas km)!

För brunchen tas en frivillig avgift upp.

Anmäl dig senast onsdagen 23.10 till Leif Galls, tel. 044-352 0156.

Inblick i gamla begravningstraditioner

Torsdagen för Alla helgons dag, dvs 31.10 kl 16.30 startar en vandring från Stundars. Vandringen heter Sorgvandring i Solf – en inblick i folkliga och kyrkliga begravningstraditioner från förr.

Vandringen är en rundvandring som går genom museibyn, via ”rundelin” och till Solfs kyrka. Guiderna Martin Witting-Berg, Solveig Pått och Johan Kanckos delar under vandringens gång med sig av i folkliga och kyrkliga begravningstraditioner från 1800-talet och tidiga 1900-talet. Guiderna berättar om bl.a. likvakan och gravölet, om kyrkogårdens betydelse och behovet att ha en duktig klockringare till hands.

Vandringen avslutas med gravöl (kaffe och dopp). Välkomna!

medverkar på klarinett och saxofon. Efter allsången bjuds det på våfflor i församlingshemmet. Kollekt uppbärs till förmån för Gemensamt Ansvar.

Gudstjänst: sö 27.10 kl 10 med Johan Kanckos och Patrik Vidjeskog.

Karacafé: må 28.10 kl 9 i fh. Gäst är Joakim Östman från Agrolink.

Sorgvandring från Stundars till Solf kyrkogård – En inblick i folkliga begravningstraditioner från förr: to 31.10 kl 16.30. Start från Stundars. Guidning med Martin Backman-Witting, Solveig Pått och Johan Kanckos. Vandringen slutar med ”gravöl” (kaffe med dopp) samt tid för diskussion.

MALAX

To 31.10 kl. 19: Tröstesångkväll i Malax kyrka, mer info i puffen.

Bergö

Sö 20.10 kl. 14: Högmässa i kyrkan. Norrback, Lax.

Sö 27.10 kl. 14: Gudstjänst i kyrkan. Englund, Brunell.

Malax

Sö 20.10 kl. 10: Högmässa i kyrkan. Norrback, Lax. Söndagsskola i Socken.

Ti 22.10, 29.10 kl. 13: Syföreningen i ÖM FH.

Sö 27.10 kl. 10: Gudstjänst i kyrkan. Norrback, Lax. Söndagsskola i Socken.

Petalax

Sö 20.10 kl. 12: Högmässa i kyrkan. Norrback, Lax.

Sö 27.10 kl. 12: Gudstjänst i kyrkan. Englund, Brunell.

KVEVLAX Måltid

Söndagsmiddag i Kvevlax församlingshem

Varmt välkomna på söndagsmiddag 27.10 i Kvevlax församlingshem.

Servering från kl. 17. Vi bjuder på lasagne och sallad samt kaffe och bulle.

Pris 10€/vuxen och 20€/familj.

Arr. Församlingsskretsen

Efter middagen hålls gudstjänst kl. 18 i församlingshemmet.

KOLUMNEN

SOFIA LILJESTRÖM

Du är inte ensam!

NÄR JAG och mina syskon blev studenter citerade min mamma varje gång en dikt som jag ibland återvänder till, ”Jag talar till mina vuxna barns änglar”, av Viola Renvall. Det var något vackert med att bli kallad vuxen och ändå få bli påmind om att man hade änglar. Det känns spännande, skrämmande, roligt och världsomvälvande att ta sina första steg som myndig in i vuxenvärlden. Så minns jag det när jag tänker drygt 15 år tillbaka. Det kändes tryggt att veta att det fanns extra hjälp på vägen.

I DAG jobbar jag med studerande, ungdomar och unga vuxna i mitt yrke som ungdomspräst. Från och med i höst har jag därtill börjat arbeta som studentkaplan, vilket betyder att jag reserverar några timmar i veckan speciellt för studerande till kyrkliga yrken. Jag är en medvandrare, själavårdare och brobyggare in i ett eventuellt yrkesliv som församlingsarbetare.

Många studerande är unga och har nyss flyttat ut, några har hunnit bo hemifrån i ett par år och vissa har börjat studera igen efter ett helt arbetsliv. Oberoende av ålder behöver man ibland få reflektera, fundera och stödja sig mot någon. Det kan gälla ens framtida arbete, men också hur det känns att studera, bli vuxen, vara otrygg eller brottas med tro. Det är där jag har min uppgift, att finnas till som ett extra par ögon och öron. Det är visserligen allas uppgift att finnas till för varandra och vara änglar, men det kan vara skönt att veta att det finns någon som har tid i ens nya livsskede.

»Oavsett var du är så fortsätter du vara ett Guds vuxna barn som Gud har i sin hand.«

ÄR DET förändringar på gång i din vardag eller går det i samma vanliga lunk? Jag tänker mig att alla behöver få höra att dessa vuxna barns änglar fortfarande arbetar med oss. Oavsett var du är så fortsätter du vara ett Guds vuxna barn som Gud har i sin hand. Dikten och bönen säger: ”En mor kan inte längre råda, men er visdom är Guds. Dröj kvar hos mina vuxna barn, änglar!”

Sofia Liljeström är ungdomspräst och studentkaplan i Åbo svenska församling.

Skapar nu musik med blommor

Efter tolv år som kantor i Korsholm bytte Susanne Westerlund inriktning och utbildade sig till florist.

– Musiken har jag inte lämnat, jag har bara kompletterat mitt kreativa språk, säger hon.

TEXT OCH FOTO: JOHAN SANDBERG

KORSHOLM Idag verkar och bor **Susanne Westerlund** i Jakobstad där hon jobbar som företagare och som florist på Sunds trädgård.

– Jag har talat om att bli florist i 20 år och blommorna var mitt intresse. Musiken var ändå så stark inom mig att jag först utbildade mig till musiker. Överlag drivs jag av det kreativa skapandet, säger hon.

Tanken på att utbilda sig till florist växte fram, och när hjulen började rulla i församlingen efter pandemin tog hon steget.

– Jag är väldigt nyfiken av mig. Jag kom till en punkt när jag ville göra något mera men jag upplevde att jag inte hade redskapen att uttrycka mig.

I församlingen var det en tid av förändring efter pandemin. Hon upplevde också att den ökade administrationen kvävde kreativiteten.

– Det var inget lätt beslut att lämna församlingen. Jag hade gett den både hjärta och själ. Jag hade känt en kallelse till församlingen och undrade om jag sviker den. Men det var en tid för förändring på många olika plan.

När hon började studera floristik visste hon inte var det skulle landa. Det vet hon egentligen inte ännu eftersom lärandet är en pågående process.

– Jag gav studierna ett år och under den tiden gjorde jag praktik på Sunds. När jag kom till Sunds kände jag genast att jag kommit hem.

Innan hon började i Korsholm hade hon ett eget företag för konserter och sångpedagogik. Hon startade upp företaget igen med tillägget ”florist” i verksamheten. Musiken har hon inte lämnat.

– Musiken är fortfarande stark inom mig och jag utgår hela tiden från den. Jag är en sjungande florist.

Allt är harmonier och dissonanser

När hon gör buketter och blomsterarrangemang länkar hon det till musiken.

Susanne Westerlund med en av sina kompositioner.

– Jag skapar musik med blommorna. Det är många fäbodpsalmer som blivit kondoleansbuketter. Liksom inom musiken ska det också i buketter finnas både harmonier och dissonanser. Jag sjunger i färger, och det drar jag nytta av också inom floristiken.

Det har också hennes kolleger fått uppleva. Hur man sorterar blommor enligt färg i crescendo ingår inte i floristutbildningen.

– Genom mig upptäckte också mina floristlärare hur nära kopplad musiken är till blommorna.

»Jag sjunger i färger.«

Hon ser sig som en länk mellan kunderna och blombuketten.

– Beställaren ger mig förtroendet att läsa in vad de vill ha och jag hjälper dem att förmedla det de vill ha sagt med blommorna.

Förutom att jobba som florist är hon sångerska, dirigent, körledare och sångpedagog. Hon vikarierar också i skolor, bland annat som speciallärare.

– Jag har saknat att jobba med barn och ungdomar. I mitt arbete med musiken har jag studerat och praktiserat musik i undervisningen.

Om barn med specialbehov saknar språk att uttrycka sig med kan musiken vara ett kommunikativt hjälpmedel.

Hon hade en nästan tvåårig paus från musiken när hon på våren började ta emot uppdrag. Hon har åtagit sig att leda kammarkören Bel Canto i Jakobstad.

– Min trettonåring som hörde kören öva kommenterade att det märks att du tycker det är roligt och att du kan din sak. Den kommentaren gjorde mig hel.

När Korsholms kammarorkester och Psallite uppför Mozarts Requiem på allhelgona har Susanne Westerlund dekorerat Korsholms kyrka med blommor. Blommorna kommer att finnas i kyrkan under hela allhelgonahelgen.

– Det är ett verk som jag kan utan och innan. Jag har medverkat i det som musiker, som solist, körsångare och dirigent. Nu får jag också visualisera det med blommor.

Blomsterdekorationerna går under temat *Från mörker till ljus*.

– Längst bak i kyrkan tänker jag mig gråa färger i en karg miljö. Jag vill samtidigt visa på att det finns hopp i mörkret och på väg upp mot ljuset bygger jag upp ett crescendo mot koret. På vägen blir det grenar, mossor och färger i mörkrött, vitt och gult som får flöda vidare genom gulddekorationerna i kyrkan.

Lokalsidorna för de svenska församlingarna i Pedersöre prosteri utkommer i varje nummer av Kyrkpressen. Redaktör: Rebecca Pettersson, rebecca.pettersson@kyrkpressen.fi, tfn 040 831 6788. Dessa sidor görs i samarbete med församlingarna och materialet är beställt av dem.

Mikaela brinner för mat, förkunnelse och diakoni

I höst vill Mikaela Björk lära känna sin nygamla församling – ett symöte i taget. Hon är en teolog med passion för mat, en kock med längtan efter att förkunna, och en Purmobo som bor i Jakobstad.

TEXT: REBECCA PETTERSSON

PEDERSÖRE Ett tillskott i Pedersöre församling i höst är diakonen **Mikaela Björk**. I sitt liv, både yrkesmässigt och privat, har hon huvudsakligen sysslat med två saker: mat och teologi.

– Maten är min stora passion, min glädje och terapi. Där får kreativiteten sitt utlopp, säger Mikaela Björk.

Men det andra spåret, teologin, är också dominant. Mikaela berättar att hon kom till tro i början av 90-talet. Sen dess har hon burit på en längtan efter att ge det vidare, att förkunna.

– Det är lite stora ord, men jag har längtat efter att umgås med Ordet och använda det på olika sätt. Som diakon gör man det. Både i tal, skrift och handling.

I fjol vikarierade hon som diakon i Nykarleby församling. Innan dess har hon jobbat en del som kock, vilket hon också är utbildad till. Hon har studerat teologi i Örebro och jobbat som ungdomsarbetsledare i Purmo församling.

– Jag är uppvuxen i Purmo, så nu är jag tillbaka i min gamla hemförsamling. Cirkeln börjar slutas, säger Mikaela.

Nästlar sig in på symöten

Vid sidan av jobbet i Pedersöre församling studerar hon just nu till diakon vid Novia i Vasa, eller till socionom med inriktning på diakoni.

Att Mikaela trivs som diakon, det vet hon redan, vis av tidigare erfarenheter. Det finns likväl flera anledningar till att hon valt att utbildas vidare och byta bana just nu.

– Jag är i den åldern när man inser att kroppen tar slut förr eller senare. Att jobba som kock

Mikaela Björk jobbar deltid som diakon i Pedersöre och studerar vid sidan om. Hon är på slutrakan av sina studier till diakon.

FOTO: PRIVAT

kräver sitt, både vad gäller arbetstider och fysisk ansträngning.

– Dessutom är barnen äldre och det här är ett bra läge för omorientering. Jag är lite rädd för stagnation. Jag vill känna att jag fortfarande lever.

»Som diakon är man en medvandrare. Det tycker jag om.«

Hon konstaterar också att hon redan "lever församling" mest hela tiden eftersom hennes man jobbar som präst i Jakobstads svenska församling. Men för Mikaela själv har prästrollen inte varit ett alternativ även om hon dragits till förkunnelse.

– Jag vill inte stå i det offentliga rummet på

samma sätt som en präst gör. Enkla och avskalade samtal passar mig bättre.

– Ibland behöver det inte alls vara andligt, för som diakon är man en medvandrare, en medmänniska. Det tycker jag om, säger hon.

Däremellan går arbetet ut på att göra väldigt konkreta saker, att hjälpa människor praktiskt. Också den biten tilltalar Mikaela.

I höst hittar man henne lite överallt eftersom hon aktivt jobbar på att lära känna församlingen.

– Jag åker runt och nästlar mig in på olika symöten. Jag vill träffa församlingsmedlemmarna.

Hon betonar att hon är tacksam över att ha ett bra arbetslag i ryggen i sitt nya jobb.

– De har tagit emot mig väl och det är jag tacksam över.

Och att ingå i ett team om tre diakoner ser hon som ett riktigt bra utgångsläge.

– Vi är väldigt olika som diakoner. Vi kompletterar varandra.

PEDERSÖRE PROSTERI

JAKOBSTAD

FR 18.10 kl. 19.00: in da House i Församlingscentrets ungdoms. utr., Mård.

FR 18.10 kl. 21.00: "Ljus i mörkret", nattvardsmässa i Församlingscentret, Turpeinen.

LÖ 19.10 kl. 11.00: Vandra för missionen efter Bergö vandringsled. Gemensam start från parkeringen, Kållbyvägen 670. Andakt, grillning, frivilligt bidrag till missionen. Anmälan till Sara Löfs-Snellman tfn 0403100423.

LÖ 19.10 kl. 18.00: Psalmaföreläsning i Jakobstads kyrka, Wester.

SÖ 20.10 kl. 12.00: Gudstjänst i Jakobstads kyrka, Turpeinen, Wester. Sven-Olof Björks gudstjänstgrupp. Sänds även via församlingens Youtubekanal. Länk finns på www.jakobstadssvenskaforsamling.fi

SÖ 20.10 kl. 17.30: Fokus i Församlingscentret. Unga vuxna från SLEF berättar om sin resa till Cypern och SAT-7.

TI 22.10 kl. 11-13: Jakobstads kyrka öppen för stillhet och förbön.

TI 22.10 kl. 18.00: Bibelspår i Församlingscentret. Uppenbarelsesboken framifrån (kap 21-22), J-G Björk. Kl. 19 samtal i smågrupper.

ON 23.10 kl. 14.00: Samtalsgrupp kring sorg i Församlingscentret, Turpeinen, Ekman.

TO 24.10 kl. 12.00: Lunchmusik i Jakobstads kyrka, Borgmästarens.

TO 24.10 kl. 13.00: SLEF:s missionssamling i Församlingscentret, Anna och Magnus Dahlbacka.

TO 24.10 kl. 19.00: Vardagspaus för kvinnor - mitt i livet i Bonäs prästgård, Englund.

FR 25.10 kl. 19.00: in da House i Församlingscentrets ungdoms. utr., Nylund-Wentus.

LÖ 26.10 kl. 11.00: Bibelhelg med Mikael Tellbe från Sverige, i Församlingscentret. Tema: Lammet och Odjuret. Öppna bibelstudier om Uppenbarelsesboken kl. 11.00, 14.00 och 16.00.

LÖ 26.10 kl. 19.00: Kvällsmöte i Församlingscentret, Mikael Tellbe, Matti Aspvik m.fl.

SÖ 27.10 kl. 12.00: Högmässa i Jakobstads kyrka, predikant Mikael Tellbe, liturger J-G Björk och Krokfors, kantor Borgmästarens. Johan Sandbergs gudstjänstgrupp. Sänds även via församlingens Youtubekanal. Länk finns på www.jakobstadssvenskaforsamling.fi

TI 29.10 kl. 11-13: Jakobstads kyrka öppen för stillhet och förbön.

ON 30.10 kl. 17.30: U-klubben i Pedersöre kyrka, Edman, Wester, Löfs-Snellman, Kyrkokören.

TO 31.10 kl. 12.00: Lunchmusik i Jakobstads kyrka, Anna-Karin Johansson.

JAKOBSTAD Fest

Dopfest för församlingens treåringar

Efter Gudstjänst med små och stora i Jakobstads kyrka söndag **3.11 2024** hålls dopfest i Församlingscentret (Ebba brahe esplanaden 2) kl. 13.00 för församlingens 3-åringar.

Lunch, bibeländakt, lek, pyssel och mete. Anmälan till Cathrine Sundfors senast 28.10 till epost cathrine.sundfors@evl.fi. Varmt välkomna!

KRONOBY

Mässa: Sö 20.10 10.00 i Kronoby kyrka, Store, Uunila.

Gudstjänst: Sö 27.10 10.00 i Kronoby kyrka, Kavilo, Storbjörk.

Terjärv

Finsk mässa: Sö 20.10 13.00 i Terjärv kyrka, Store, Smedjebacka, Mariat.

Mässa: Kyrkhelgsdag. Sö 27.10 10.00 i Terjärv kyrka, Max-Olav Lassila, Wallis, Borgmästarens, kören Paletten, dir. Ingmar Byskata. Lunch efter mässan.

Möte: Kyrkhelgsdag Sö 27.10 13.00 i Terjärv fh. Leif Erikson: "Organisation eller organism - om kyrkan". Paletten.

Nedervetil

Mässa: Sö 20.10 10.00 i Nedervetil kyrka, Kavilo, Smedjebacka.

Gudstjänst: Sö 27.10 13.00 i Nedervetil kyrka, Kavilo, Marguerithe Sandstedt-Granvik.

LARSMO

Gudstjänsterna streamas via församlingens YouTube kanal samt direktsändning i Larsmo När-TV.

On 16.10 kl. 19 Kvinnokväll med lovsång och bön: i församlingshemmet, vittnesbörd av Jeanette Lindroos, Susanna Östman med lovsångsteam, servering.

Sö 20.10 kl. 10 Högmässa: Nygård, Wiklund, sång Mikael Svarvar, kyrkkaffe. Kyrkvård: Björn, Björnvik, Långstranden, Kalvholmen.

TI 22.10 kl. 18-20 Höstförsäljning: vid missionsstugan och bönehuset i Holm. Försäljning av hembakt, gissa godiset, snabblotteri och kaffeservering. Gåvor till försäljning tas emot med tacksamhet.

To 24.10 kl. 14 Nattvard vid Sandlunden: Nygård, Forsman.

kl. 18-20 Språkcafé: i huvudbiblioteket i Holm. Eget program för barnen. Arr: Larsmo kommunbibliotek, Larsmo Röda Kors-avdelning och Larsmo församling.

kl. 18.30 Församlingsafton: i församlingshemmet. Besök från St:a Clara kyrka, Sture Nyholm, Seppo Hast m.fl., vittnesbörd. Tema: Psykisk ohälsa, hemlöshet, starkt

LARSMO Mission

Höstförsäljning vid Holm missionsstuga

Tisdag 22.10 kl. 18-20 är det dags för höstförsäljning i Holm missionsstuga och bönehus. Det blir bl.a. försäljning av hembakt, gissa godiset, snabblotteri och kaffeservering. I missionsstugan kan man också fynda begagnade kläder, böcker och hushållsgeråd m.m. Intäkterna går till missionen och gåvor till försäljningen tas emot med tacksamhet.

PEDERSÖRE Musik

Orgelcafé med unga organister

Välkommen till Esse församlingshem, lördagen den **26 oktober klockan 18**, för att lyssna till duktiga organister som spelar på den virtuella orgeln i Achreniussalen!

Ett flertal organister medverkar, bl.a. Anders Forsman, Niklas Nylund, Diana Pandey och ett par orgelelever. Det kommer att också finnas möjlighet att prova spela på orgeln för den som är intresserad!

Kvällen bjuder också på gemenskap kring kaffebordet och presentation av föreningen Calcantens verksamhet.

utanförskap samt olika missbruk. Tillfället inleds med servering.

Sö 27.10 kl. 10 Högmässa: predikant Thor Fremmegård från Fjellheim Bibelskola, Sjöblom, Forsman, vinterskriftskolans gudstjänstsdag till kl. 14. Kyrkvärd: Bosund gårdsnummer.

To 31.10 kl. 13 Anpassad nattvardsgång: i församlingshemmet, Sjöblom, Forsman.

kl. 19 Karasamling: se annonsering på församlingens hemsida.

NYKARLEBY

Gudstjänster

Sö 20.10 kl. 10 Högmässa: gemensam, Munsala kyrka, Smeds, Lönnqvist, Ringwall, församlingsskören

Ti 22.10 kl. 15.30 Veckomässa: Nkby kyrka, Östman, i samband med KU:s seniordag

Sö 27.10 kl. 10 Gudstjänst: Nkby kyrka, A-M Audas-Willman, Ringwall, söndagsskola
– **kl. 12 Gudstjänst:** Munsala kyrka, Östman, Ringwall

Samlingar och grupper

To 17.10 kl. 19 Tystnadens bön: Nkby kyrka, A-M Audas-Willman, varje to

Sö 20.10 kl. 18 Bön o lovsång: ekumenisk, Hirvax baptistkyrka

Må 21.10 kl. 18 Missionsafton: Nkby fh, André Djupsjöbacka

On 23.10 kl. 19 Missionscafé: Pensala bönehus, Magnus & Anna Dahlbacka

To 24.10 kl. 13 Missionsmöte: Jeppo bönehus, Brita Jern

Sö 27.10 kl. 14 Söndagssamling: Jeppo bönehus, David Forsblom, kören Worship

Må 28.10 kl. 18 Kyrkcafé: Nkby kyrka, tema ”I Kristi efterföljelse – vad betyder det för mig?”, samtal om frivilligarbete i församlingen, Östman m.fl.

To 31.10 kl. 13 Missionsmöte: Jeppo bönehus, Evans Orori

PEDERSÖRE

Lö 19.10 kl. 18.30 Tro och gemenskap: Ytteresse bönehus. ”Gud ser dig”, en kväll för ensamma vuxna i alla åldrar. Andakt Komulainen

Sö 20.10 kl. 10 Högmässa: Esse kyrka. Portin, David Hellman

– **kl. 10 Högmässa:** Pedersöre kyrka. Komulainen, Östman, sång Korp-kvartetten. Även strömning i Youtube

– **kl. 14 Sammankomst:** Punsar bönehus

– **kl. 15 Sammankomst:** Flynnängens bönehus

– **kl. 18 Kvällsmässa:** Purmo kyrka. Björk, Östman, Håkan Mattjus saxofon

Må 21.10 kl. 13 Symöte: Kållby bönehus. Kung

Ti 22.10 kl. 13.30 Missionsmöte: Åvist bykyrka. Anna Dahlbacka berättar om Safari –24

– **kl. 19 Kvällsmöte med Mats Nyholm med team från St Clara i Stockholm:** Pedersöre kyrka. Björk

Lö 26.10 kl. 18 Orgelcafé: Esse förs.hem. Anders Forsman, Niclas Nylund, Pandey, orgelelever

– **kl. 19 Musikcafé:** Bennäs kyrkhem. Nina Åström

Sö 27.10 kl. 10 Gemensam högmässa för hela församlingen: Pedersöre kyrka. Välsig-nelse av nya anställda. Österbacka, Björk, Malmsten-Ahlsved, Pandey, Östman. Församlingens vuxenkörer. Även strömning i Youtube

– **kl. 14 Sammankomst:** Punsar bönehus

– **kl. 15 Sammankomst:** Flynnängens bönehus

– **kl. 18 Kvällsmöti:** Esse förs.hem. Under-visning Komulainen. Lovsång, program för barnen, pizza

– **kl. 18 Konsert Pedersörebygdens sång- och musikförbund:** Pedersöre kyrka. Andakt Camilla Skrifvars-Koskinen. Fritt inträde, kollekt

Må 28.10 kl. 13 Symöte: Forsby bykyrka. M Björk

– **kl. 13 Nattvard:** Flyngärdets pensionärs-hem. Portin, Kung

– **kl. 18 Stick & brinn:** Åvist bykyrka

Ti 29.10 kl. 13.30 Sundby-Karby symöte: Sundby byahem

Kom med!

Bibel o bön: Bennäs kyrkhem. Varje tisdag kl. 18

Bön: Purmo kyrka. Varje torsdag kl. 18

Samtal o bön: Ytteresse bönehus. Varje torsdag kl. 19

Bibel o bön: Forsby bykyrka. Varannan torsdag kl. 19. Udda veckor

Ungdomssamlingar

I Bennäs, Esse och Purmo. Se info på hemsidan.

Kontakt och info:

www.pedersoreforsamling.fi

KOLUMNEN

TUOMO A. KOMULAINEN

Låt oss lära oss av fjärilslarverna

JAG TROR att nästan alla, även små barn, har observerat mörka, långhåriga larver som på hösten kryper över vägar och stigar. Över 90 procent av dem är rostvingens och gräsulvens larver. Stannar man för en liten stund och följer dem, kan man se att de har bråttom och att de verkar söka något. De liksom anar att varje dag kan vara dödsbringande för dem.

Egentligen söker de här larverna inte någon lämplig plats för att förpupa sig utan för att klara sig över vintern. När våren kommer är det tid att bli vuxna fjärilar.

Men hur kan de veta att vintern är på kommande? Temperaturen är inte en tillräcklig förklaring. Till exempel har denna höst varit väldigt varm. Men det är ljuset som ger signalen åt småkrypen. Ljushet blir mindre och dagen kortare, vilket gör dem stressade.

»Jag kan bara ana hur många tecken Gud har gömt i naturen åt oss för att lära oss. Om vi bara ser dem.«

JAG KAN bara ana hur många tecken Gud har gömt i naturen åt oss för att lära oss. Om vi bara ser dem. Insekterna, blommorna, flyttfåglarna och hela skapelsen påminner oss om hur kort vår egen tid är. För barnen är somrarna nästan eviga, men senast i medelåldern eller genom en svår sjukdom uppfattar man hur begränsade våra livsdagar är.

Hur använder vi våra dagar? Hittar också vi en skyddad plats som är bra just för oss? Jag tycker att det är ett bra råd som Jesus ger i sin bergspredikan: söker man först Guds rike och hans rättfärdighet, så ska man få allt det andra också. Jag tror att det tyvärr finns flera som i sitt liv är som ett spån på stormigt hav. De säger gärna: ”Låt oss äta och dricka, för i morgon dör vi.”

FJÄRILSLARVERNA HAR ett klart syfte och ett tydligt ändamål i sitt liv. De har ett starkt hopp om att bli något mer, något bättre. Enligt Bibeln ska också människan förändras och få ett nytt liv i en ny kropp. Än är det inte uppenbart vad vi skall bli. Detta skapar hopp även i mörkaste polarnatten. ”Därför så länge världen står, / det efter vinter kommer vår / också i andens rike.”

Tuomo A. Komulainen är församlingspastor i Pedersöre församling.

NYKARLEBY Gemenskap

Nygammalt café för alla i Nykarleby

Det som tidigare hette kreativt café har bytt namn till kyrkcafé i Nykarleby kyrka. Det nya namnet vill betona att det är fråga om en avslappnad kväll i caféstil med samtal, lite musik och fri samvaro.

Måndagen den **28.10 kl. 18** är temat för kyrkcaféet ”I Kristi efterföljelse – vad betyder det för mig?”. Vi samtalar bland annat om nya idéer kring frivilliga medel till missionen och annan frivilligverksamhet i församlingen.

Henrik Östman, Sandra Frilund, Malena Vesternäs med flera medverkar. Alla är välkomna!

En del av gänget från Pedersöre som kommer att framföra musikmässan Gloria i Pedersöre kyrka, tillsammans med andra sångare från Karleby i norr till Sideby i söder.

FOTO: PRIVAT

Unik musik- upplevelse i Pedersöre

Musikmässan Gloria vågar visa på det svåra med att vara människa, men den gör det ärligt, varmt och vackert. Den 9 november är du välkommen att ta del av en musikaliskt helgjuten helhet.

TEXT: **REBECCA PETTERSSON**

PEDERSÖRE En musikalisk helhet på en timme, framförd av en kör på närmare hundra personer. Det är vad som väntar åhörarna då musikmässan Gloria framförs i Pedersöre kyrka den 9 november klockan 19.

Mikaela Malmsten-Ahlsved är primus motor för projektet, men med sig har hon kören, solis-

*»Vissa
partier
kan ännu
röra mig
till tårar.«*

ter, kapellmästare Niklas Lindvik och ett sexmannaband.

Men vad är musikmässan Gloria egentligen? Jo, det är en konsert som innehåller element från gudstjänsten och mässan. I konserten ryms både kyrie och gloria, mörker och ljus, men det är ingen gudstjänst eller mässa i vanlig mening, utan en konsert som det är frågan om.

I musikmässan dyker det upp gestalter från Bibeln, så som den förlorade sonen, synderskan, rövaren på korset och Jesus.

Mikaela Malmsten-Ahlsved nämner Jesus stund i Getsemane som ett av de mer gripande elementen i mässan.

– Det är inte en glansbild av kristendomen som förs fram, utan mässan handlar mycket om vad man som människa kan gå igenom i livet i form av död och bekymmer. Men i botten finns en lovsång. Vi får vila i Guds hand.

Inträdet till konserten i Pedersöre kyrka är gratis, men om man vill kan man ge kollekt vid utgången. Den går till omkostnaderna för projektet.

Det här är faktiskt första gången som Gloria framförs i Pedersöre kyrka.

Varför vill du som kantor genomföra det här rätt krävande projektet?

– Första gången som jag gjorde den här mässan var för 20 år sedan då jag jobbade i Oravais

församling. Min vän Ove Lillas hade kommit över musiken, och när jag lyssnade blev jag helt fascinerad, säger Mikaela Malmsten-Ahlsved.

Några år senare kom hon över noterna i Sverige, och så lade hon igång med arbetet.

– För några år sedan tänkte jag att jag måste lyssna på det här med nya öron och se om det ännu håller och är aktuellt, eller om det är något som jag bara tyckte var bra för 15 år sedan.

Men helheten höll.

– Den berör mig än i denna dag. Vissa partier kan ännu röra mig till tårar. Både budskapet och musiken är så berörande. Sångarna som varit med tidigare har också frågat om vi kan göra det igen.

Mässan är skriven av Tore W Aas, som bland annat grundat kören Oslo Gospel Choir, och Hans Olav Mørk. Projektet är ett samarbete mellan Pedersöre församling och SLEF.

– Det här är inte bara en konsert, det blir något djupare. Samtidigt är tröskeln låg, för musiken och uttrycket varierar samtidigt som helheten är väldigt ärlig, säger Mikaela Malmsten-Ahlsved.

I kören finns såväl tonåringar som seniorer, och hon hoppas att publiken också ska bestå av spridda åldrar. Det håller mässan för.

– Jag känner en stor tacksamhet över att jag får möjlighet att göra det här igen, och också en tacksamhet över sångarna som är med och att vi får bjuda in till konsert. Jag ser fram emot det!

PÅ GÅNG LOKALT NÄRPES, KRISTINESTAD, KORSNÄS, MALAX, PETALAX, BERGÖ

Lokalsidorna för de svenska församlingarna i Närpes prosteri utkommer i varje nummer av Kyrkpressen. Redaktör: Pian Wistbacka, narpes@kyrkpressen.fi, tfn 040 831 5797. Dessa sidor görs i samarbete med församlingarna och materialet är beställt av dem.

Församlings- arbete är en lagsport

Tuomas Toivonen är det nyaste tillskottet bland prästerna i Närpes församling.

– Församlingsarbetet är inte en ”one-man show”, det handlar om att göra och planera tillsammans, säger han.

TEXT: **PIAN WISTBACKA**

NÄRPES Tuomas Toivonen har jobbat som kaplan i Närpes församling från början av september, med Övermark kapellförsamling som sitt ansvarsområde. Han är Åbobo, men han har hunnit bo ett bra tag i Österbotten. Han flyttade till Vasa första gången redan 2001. Hans fru Viveca har rötterna i lilla Koskö i Korsholm där de haft sin postadress i över 15 år, även om endera, eller båda, i perioder bott i Åbo. Sedan 2017 är de stationerade i Koskö.

– Livet är spännande. Om någon hade berättat för mig när jag var 17 år var jag skulle bo i framtiden, och vad jag skulle jobba med, skulle jag nog aldrig ha trott det, säger han med ett skratt.

Han blev prästvigd i januari i år. Innan Närpes församling kallade jobbade han i Malax församling i åtta månader.

– Jag trivdes väldigt bra i Malax. Det var också orsaken till att jag kontaktade kyrkoherde Tom Ingvesgård i Närpes när vikariatet i Malax församling gick mot sitt slut.

Hur kom det sig att du ville studera teologi?

– Jag jobbade för en liten firma som sålde bokförings- och faktureringslösningar i fyra och ett halvt år innan jag blev prästvigd. Jag studerade kommunikation tidigare, men upplevde att jag kanske inte hade valt ett huvudämne som kändes rätt för mig.

– När jag sen träffade min fru började vi diskutera vad vi ville ha i våra liv, och vad vi på riktigt vill göra. Det blev på något sätt klart för mig att jag inte förlorar någonting genom att börja studera teologi.

Vad är roligast och mest engagerande i ditt arbete?

– Gudstjänstlivet har varit väldigt viktigt för mig personligen. Nu när jag arbetat som präst

– Att lära känna nya människor har jag märkt att jag njuter mycket av att möta människor i samband med förrättningar och olika evenemang. Församlingarna som arbetsgemenskap är också intressanta. Alla är lite olika på ett spännande sätt.

FOTO: PRIVAT

»Det viktiga är att alla kan känna sig sedda och hörda.«

– Det är lättare att njuta av församlingsarbetet när man fattar att det är en lagsport. Det handlar om att göra och planera tillsammans, det är inte en ”one-man show”. Ibland kan det vara väldigt självständigt, men trots allt handlar församlingsarbete om att höra och möta andra anställda och anpassa sina önskemål så att det betjänar gemenskapen. Det viktiga är att alla kan känna sig sedda och hörda. Och välkomna.

– Varje församlingsbo påverkar hur den här gemenskapen blir. Alla har sina egna förväntningar och sin egen stil och alla medarbetare är också individer med sina egna funderingar och egna vanor.

Hur har du trivts i Närpes hittills – och hur går det med dialekten?

– Jag har blivit väldigt väl mottagen och har trivts bra. Jag är glad över att alla varit så vänliga.

Tuomas Toivonen

Är: tf kaplan i Närpes församling

Bor: i Koskö, Korsholm. Född och uppvuxen i Åbo.

Familj: frun Viveca Rabb

På fritiden: ”Jag har alltid tyckt om att läsa och att kläpa med teknik. Jag sjunger i två, tre körer. Musik har alltid varit viktigt i mitt liv. Om jag har tid promenerar jag gärna längre sträckor.”

– Jag måste nog säga att i Korsholms byar pratar de en mycket svårare dialekt än i Närpes! De är väldigt olika, byarna har varit så isolerade. Närpesborna har inte lika stora skillnader i språket. Och om någon talar en stark dialekt inser de ju att det är svårt för utomstående att förstå mer speciella ord, så då formulerar de om det. Det har inte varit några svårigheter.

– Utmaningen ligger mer i att lära känna folk, och att lära känna de oskrivna regler som gäller i olika byar och olika kretsar.

NÄRPES PROSTERI

KORSNÄS

Träffa våra vänner från församlingen i Haapsalu: lö 19.10 kl 13.30, se puff

Högmässa: sö 20.10 kl. 11, besök från Haapsalu församling, kyrkkaffe efteråt i församlingshemmet. Friman, Salumäe, Granholm

Söndagsskolan: sö 20.10 kl. 11 i församlingshemmet

Baltikumvännernas loppis: öppet varje tisdag kl. 13–18 och första lördagen i månaden kl. 13–16.

Liten och stor: ti 22.10 kl. 9.30–11.30 i församlingshemmet

Träffpunkt: ti 22.10 kl. 14 i bönhuset i Taklax

Kyrkans barntimme: ti 22.10 kl. 18 i bönhuset i Taklax

Barnkören: on 23.10 kl. 18 i församlingshemmet

Träff för närståendevårdare och vårdtagare: i Korsnäs församlingshem fre 25.10 kl. 11.00. Laxsoppa och kaffe. Gäst: Susanna Strandback från Folkhälsans Förbund. Anmälan senast tisdag 22.10 till Hanna. Se puff!

Högmässa: sö 27.10 kl. 11, högmässan presenteras, obli-
gatorisk för konfirmanderna. Friman, Benita Lidman, Bäckman

Söndagsskolan: sö 27.10 kl. 11 i församlingshemmet

Höstvandring tillsammans: må 28.10 kl.13.00, samling vid Taklax grillkåta. Vi vandrar tillsammans 3,6 km, där-
efter kaffe och smörgås till förmån för missionen.

Liten och stor: ti 29.10 kl. 9.30–11.30 i församlingshemmet

Infokväll: ti 29.10 kl 18.30 om pilgrimsvandring i Vasa, Trefaldighetskyrkans krypta/källare. Kom med och få praktiska tips!

Pizza och PEPP: on 30.10 kl. 18.30, se puff nedan

Barnkören: on 30.10 kl. 18 i församlingshemmet

KRISTINESTAD

www.kristinestadssvenskaforsamling.fi

Lö 19.10 kl. 18: Kvällsmässa i Dagsmark bönehus. Engström.

Lö 19.10 kl. 18: Temakväll med Kerstin Mitts i Sideby kyrka: "För en tid som denna". Kerstin Mitts är nyss hemkommen från Israel. Servering.

Sö 20.10 kl. 12: Högmässa i Krs kyrka. Norrback, Bergqvist.

Sö 20.10 kl. 18: Gudstjänst i kyrksalen i Lfds förs.hem. Norrback, Vättö.

Ti 22.10 kl. 12.30: Missionsstugan. Vi träffas igen för att samla in medel till missionen. OBS! Våra möten blir på Vänstugan Primula.

Ti 22.10 kl. 13: Kenya syförening i grupprummet i Lfds förs.hem.

KORSNÄS Träffar

Är du närståendevårdare? Eller vårdtagare?

Välkommen på en träff för närståendevårdare och vårdtagare i Korsnäs församlingshem **fredag den 25 oktober kl. 11.**

Lunch: laxsoppa, kaffe med dopp. I samarbete med Folkhälsan i Korsnäs r.f. Gäst: Susanna Strandback från Folkhälsans förbund, sakkunnig inom kost och hälsa. Kostnad: 10€/person. Anmäl senast tisdag 22.10 till Hanna på tfn: 0444101825.

Träffa våra estniska gäster!

Kom och träffa våra vänner från Haapsalu i Korsnäs församlingshem **lördag 19.10 kl 13.30.** Mart Salumäe, kyrkoherde i Haapsalu, berättar om hur de som kristna och församling levde under Sovjetunionens tid. En kör från församlingen i Haapsalu uppträder. Reseberättelse med fotografier från sommarens sångfest i Haapsalu. Andakt: Friman. Servering.

Varmt välkomna!

On 23.10 kl. 11.30: Pensionärssamling i Lfds förs.hem. Det blir mat, kaffe, sång och gemenskap. Anna Karin Martikainen, Clas Malm och Inga-Lene af Hällström medverkar. Nya och gamla deltagare välkomna med.

On 23.10 kl. 15.30: Församlingens orkester övar i Krs kyrka.

On 23.10 kl. 19: Karagruppen i Lfds förs.hem. Engström.

Fr 25.10 kl. 18.30: Internationell kväll i Krs kyrka. Vi samlas, sjunger, ber och lyssnar. Kaffeservering efteråt. Johan Eklöf talar. Välkommen!

Fr 25.10 kl. 18.30: Magasinet öppet för ungdomar. Slutar med andakt kl. 20:30.

Lö 26.10 kl. 18: Höstfest (Slef) i Krs kyrka. Torsten Sandell. Erica och Daniel Norrback sång, Anna Karin Martikainen. Servering.

Sö 27.10 kl. 10: Högmässa i kyrksalen i Lfds förs.hem. Torsten Sandell predikant, Norrback, Martikainen.

Sö 27.10 kl. 15: Högmässa i Sideby kyrka. Eklöf, Martikainen.

Ti 29.10 kl. 12: Välkommen med på Härkmeri missions-
syförening hemma hos Anne Grahn. Gunlis Aspås delar
glimtar från sin missionsresa i Lettland. Alla intresserade
välkomna med!

Ti 29.10 kl. 19: Gemenskap kring Bibeln i Krs kyrka.

To 31.10 kl. 12: Pensionärssamling på Vänstugan Primula. Det blir mat, kaffe, sång och gemenskap. Anna Karin Martikainen, Lars Nisula och Debora Hannus medverkar. Nya och gamla deltagare välkomna med. Adress: Strandgatan 18.

NÄRPES Vi minns

Mässa med ljusständning i Töjby bykyrka

Söndag **27.10 kl. 14** firar vi högmässa i Töjby bykyrka med ljusständning för avlidna under året. Tom Ingvesgård är liturg och Tuomas Toivonen predikar. Kantor är Sam Lindén.

MALAX Musik

Tröstesångkväll i Malax kyrka

Välkomna till Malax kyrka **torsdagen 31.10 kl. 19.** Under kvällen lyssnar vi på tröstande ord och sånger samt sjunger bekanta psalmer. Medverkande: Fred Berg, Marlène Östersund, Malax-Petalax kyrkokör. Fritt inträde.

Hösten är här – sök dig inomhus!

Gå på välgörenhetskonsert!
Testa en gudstjänst. Eller hur skulle det vara att träffa gäster från Estland? Kolla in programmet i din församling eller i grannförsamlingen!

NÄRPES

www.narpesforsamling.fi

Närpes

Fr. 18.10 kl. 15: Sång till fredagskaffet i Arken. Vi sjunger psalmer och andliga sånger. Lindén-Liljehage, Örn.

Sö. 20.10 kl. 18: Innerlighetens mässa i kyrkan. Ingvesgård, Toivonen, Lindén-Liljehage, S:ta Marian kuoro.

Sö. 20.10 kl. 18: Sångafton kring Sionsharpan i Norrnäs bönehus. Göran och Asta Stenlund. Servering.

Ti. 22.10 kl. 10: Karasamling i församlingshemmet. Blomberg.

To. 24.10 kl. 18: Fredsbön på FN-dagen i samarbete med Närpesnejdens fredsföreningen i kyrkan. Talare; Emina Arnautovic. Eftersnack på Café Albert.

Sö. 27.10 kl. 14: Högmässa i Töjby bykyrka med ljuständning för avlidna under året. T. Ingvesgård (l), T. Toivonen (p), kantor S. Lindén

Sö. 27.10 kl. 15: GloriaDei-mässa i Luthergården; Torsten Sandell, Tom Bergman, program för barn.

Sö. 27.10 kl. 18: Välgörenhetskonsert i Övermarks kyrka. Arrangör; Övermark och Yttermark Lions.

Övermark

Fr. 18.10 kl. 18.30: Karasamling i församlingshemmet. Blomberg.

Sö. 27.10 kl. 10: Högmässa i kyrkan. Toivonen, Lindén-Liljehage.

Sö. 27.10 kl. 18: Välgörenhetskonsert i kyrkan. Arrangör; Övermark och Yttermark Lions.

Pörtom

Sö. 20.10 kl. 10: Högmässa i kyrkan. Sundqvist, Lindén-Liljehage.

On. 23.10 kl. 13: Karasamling i församlingshemmet. Blomberg.

KORSHOLMS PROSTERI

MALAX

To. 31.10 kl. 19: Tröstesångkväll i Malax kyrka, mer info i puffen.

Bergö

Sö. 20.10 kl. 14: Högmässa i kyrkan. Norrback, Lax.

Sö. 27.10 kl. 14: Gudstjänst i kyrkan. Englund, Brunell.

Malax

Sö. 20.10 kl. 10: Högmässa i kyrkan. Norrback, Lax. Söndagsskola i Socken.

Ti. 22.10, 29.10 kl. 13: Syföreningen i ÖM FH.

Sö. 27.10 kl. 10: Gudstjänst i kyrkan. Norrback, Lax. Söndagsskola i Socken.

Petalax

Sö. 20.10 kl. 12: Högmässa i kyrkan. Norrback, Lax.

Sö. 27.10 kl. 12: Gudstjänst i kyrkan. Englund, Brunell.

KORSNÄS Unga

Pizza & pepp

Är du i åldern 13–17 år? Välkommen på träff i församlingshemmet **onsdag 30.10 kl. 18.30!** Vi bjuder på pizza.

Anmäl till Jessica, 044-410 1823 senast 27.10. Kom ihåg att meddela allergier/dieter!

Arr: Korsnäs församling och Korsnäs kommun.

KOLUMNEN

SOFIA LILJESTRÖM

Du är inte ensam!

NÄR JAG och mina syskon blev studenter citerade min mamma varje gång en dikt som jag ibland återvänder till, "Jag talar till mina vuxna barns änglar", av Viola Renvall. Det var något vackert med att bli kallad vuxen och ändå få bli påmind om att man hade änglar. Det känns spännande, skrämmande, roligt och världsomvälvande att ta sina första steg som myndig in i vuxenvärlden. Så minns jag det när jag tänker drygt 15 år tillbaka. Det kändes tryggt att veta att det fanns extra hjälp på vägen.

I DAG jobbar jag med studerande, ungdomar och unga vuxna i mitt yrke som ungdomspräst. Från och med i höst har jag därtill börjat arbeta som studentkaplan, vilket betyder att jag reserverar några timmar i veckan speciellt för studerande till kyrkliga yrken. Jag är en medvandrande, självvårdare och brobyggare in i ett eventuellt yrkesliv som församlingsarbetare.

Många studerande är unga och har nyss flyttat ut, några har hunnit bo hemifrån i ett par år och vissa har börjat studera igen efter ett helt arbetsliv. Oberoende av ålder behöver man ibland få reflektera, fundera och stödja sig mot någon. Det kan gälla ens framtida arbete, men också hur det känns att studera, bli vuxen, vara otrygg eller brottas med tro. Det är där jag har min uppgift, att finnas till som ett extra par ögon och öron. Det är visserligen allas uppgift att finnas till för varandra och vara änglar, men det kan vara skönt att veta att det finns någon som har tid i ens nya livsskede.

»Oavsett var du är så fortsätter du vara ett Guds vuxna barn som Gud har i sin hand.«

ÄR DET förändringar på gång i din vardag eller går det i samma vanliga lunk? Jag tänker mig att alla behöver få höra att dessa vuxna barns änglar fortfarande arbetar med oss. Oavsett var du är så fortsätter du vara ett Guds vuxna barn som Gud har i sin hand. Dikten och bönen säger: "En mor kan inte längre råda, men er visdom är Guds. Dröj kvar hos mina vuxna barn, änglar!"

Sofia Liljeström är ungdomspräst och studentkaplan i Åbo svenska församling.

Söderfjärden var en av upplevelserna längs St Olav Ostrobothnia för Eero Vuorio och hans medvandrare. FOTO: PRIVAT

Som pilotvandrare på St Olavsleden

Eero Vuorio är en van pilgrimsvandrare med erfarenhet från många europeiska vandringsleder. I augusti vandrade han nya St Olav Ostrobothnia från Korsnäs till Vasa. Hur står sig vägen i jämförelse med andra pilgrimsleder? – Alldeles utmärkt! säger Vuorio.

TEXT: **PIAN WISTBACKA**

MALAX När Åbobon **Eero Vuorio** hörde att en österbottnisk pilgrimsvandringsled var på gång var han inte sen att nappa på. Han kallade ihop en grupp verkliga vandringsveteraner och sökte sig norrut för att prova på den nya leden St Olav Ostrobothnia. Liksom Vuorio själv har vännerna i gruppen vandrat både längs nordiska rutter, på Santiago de Compostelaleden och många andra kända pilgrimsvandringsstråk.

Eftersom de inte ville vänta tills leden officiellt blivit invigd den 21 september, utnämnde sig gruppen på fyra personer till pilotvandrare.

I mitten av augusti var det dags. De tog sig an sträckan Korsnäs-Petalax-Malax-Solf-Vasa, drygt 90 kilometer, som de vandrade på fyra dagar. En femte person anslöt till gruppen dag fyra.

– Vandrigen var en verklig succé! slår Vuorio fast.

På St Olavsledens webbsida fanns kartor och idéer för planeringen, och

»Vandrigen var en verklig succé!«

kontaktpersonerna stod till tjänst till exempel med frågor som gällde övernattnig. Sträckorna var i de flesta fall tydliga och lätta att hitta.

På väg

Startskottet för St Olav-piloten gick i Korsnäs. Därifrån vandrade gruppen till Petalax, där de blev varmt mottagna av kyrkoherde Tomi Tornberg som hade ordnat övernattnig för dem i församlingshemmet. Kvällen avslutades med en liten välsignelseandakt och nattvard i Petalax kyrka.

– Det är alltid härligt för riktiga pilgrimsvandrare. Det är en liten gest, som visar att man uppskattar också dem som kommer från annat håll.

Andra dagen gick vandrigen till Malax, där de övernattade i Åminne stugby. Härifrån fortsatte de mot Solf. Den tredje natten tillbringades på Solf gästgivargård, innan den sista etappen från Solf in till Vasa tog vid.

– Kustvägen längs Kvarken var en fin och rätt exotisk upplevelse, säger Eero Vuorio.

Under dagarna hann de göra avstickare för att bekanta sig med kyrkorna i Malax, Solf och Korsholm, liksom med Stundars och Söderfjärdens besökscentrum.

Vissa av sträckorna pratade vännerna, andra vandrade de i tystnad.

– Det är fint att ibland kunna ta in den här världen i tystnad. Det är sådant som vandrigen inbjuder till.

Plus och minus

När Eero Vuorio sammanfattar pilotvandringen landar mycket i den positiva vågskålen. Ett särskilt tack går till alla vänliga människor de stötte på under vandrigen.

Rutten bjöd dessutom på en del sevärdheter som imponerar också på den garvade pilgrimsvandrar.

– Den här meteoritkratern var en verklig överraskning för mig! Jag hade aldrig hört talas om den tidigare.

Han gillar att vägen är omväxlande – men är mindre förtjust i de stora vägarna.

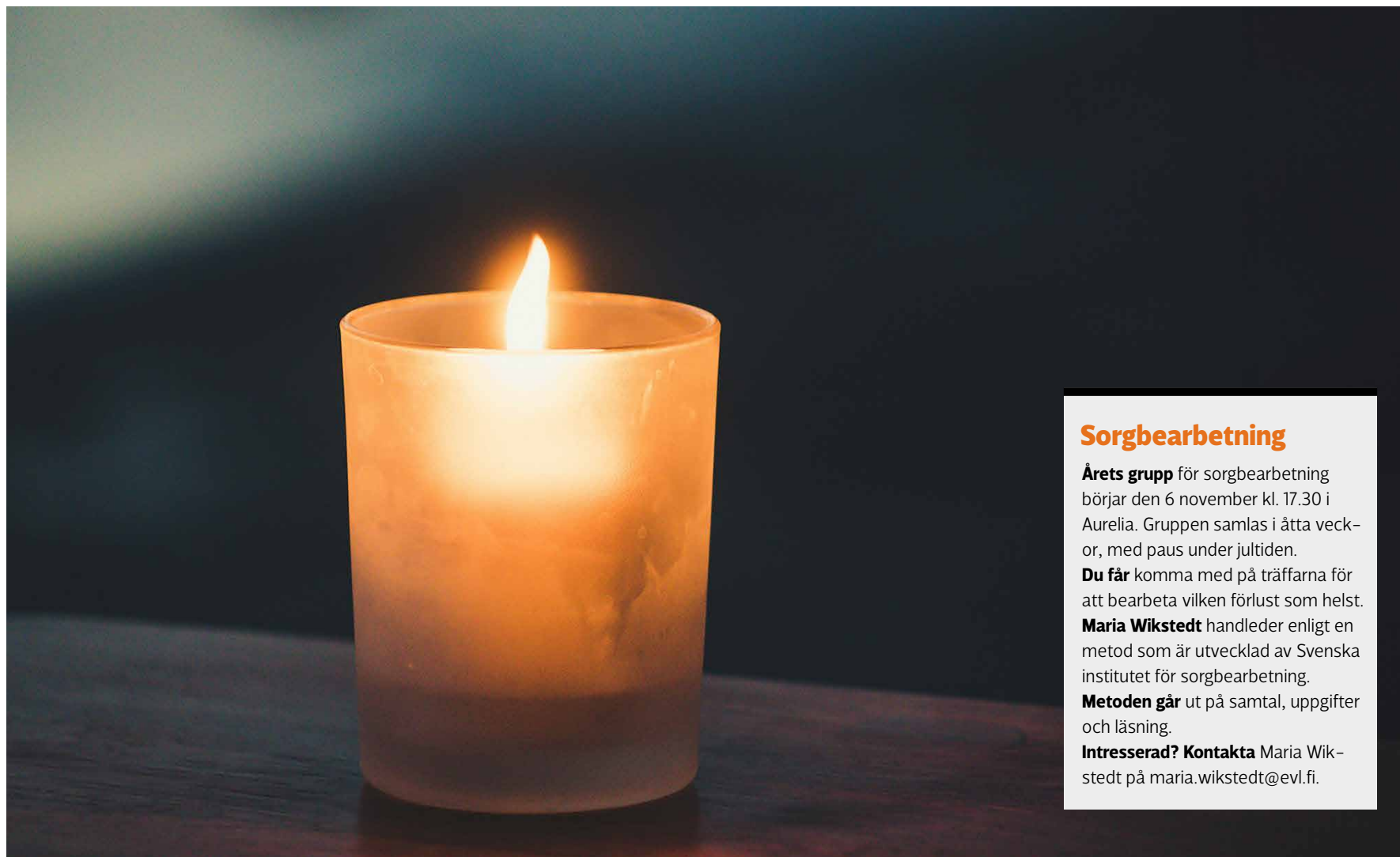
– En bra bit av rutten går längs småvägar, men det finns också några tråkigare delar som följer vägsträckningar med 100 kilometers hastighetsbegränsning.

Det vore också bra om det kunde ordnas fler möjligheter till övernattnig till exempel i Petalax, påpekar han.

Eero Vuorio rekommenderar gärna etappen han vandrat. Han tycker att den i synnerhet lämpar sig för pilgrimsvandrare som inte är så erfarna.

– Sträckorna är drygt 20 kilometer långa, och de tar lagom lång tid att vandra. Det är inte för långt.

Lokalsidorna för de svenska församlingarna i Åboland-Åland utkommer i varje nummer av Kyrkpressen. Redaktör: Sofia Torvalds, sofia.torvalds@kyrkpressen.fi, tfn 040 831 6748. Dessa sidor görs i samarbete med församlingarna och materialet är beställt av dem.

Sorg är mörker, men i sorgens mörker finns också strimmor av ljus. FOTO: PAOLO NICOLELLO/UNSPLASH

Sorgbearbetning

Årets grupp för sorgbearbetning börjar den 6 november kl. 17.30 i Aurelia. Gruppen samlas i åtta veckor, med paus under jultiden.

Du får komma med på träffarna för att bearbeta vilken förlust som helst.

Maria Wikstedt handleder enligt en metod som är utvecklad av Svenska institutet för sorgbearbetning.

Metoden går ut på samtal, uppgifter och läsning.

Intresserad? Kontakta Maria Wikstedt på maria.wikstedt@evl.fi.

Det är mörker och det är ljus

Tänk om du skulle bjuda in din sorg som hedersgäst? Välkommen med i gruppen för sorgbearbetning.

TEXT: **SOFIA TORVALDS**

ÅBO Maria Wikstedt, församlingspastor i Åbo svenska församling, önskar att vi kunde se sorgen som en hedersgäst – som i Jenni Vartiainens låt *Suru on kunniavieras*.

– I den sången uppmanas vi att öppna dörren, bjuda in sorgen, ge den mat. Viska ta hand om den. Ofta lämnar den oss efter ett tag, den slår inte ner sig för att stanna. Och så kommer den igen en annan gång.

Hon tror att vi lätt blir rädda för sorg, rädda för att fastna i mörkret.

– Men min erfarenhet är att en människa som sörjer sällan enbart sörjer. Vi möter alla förluster i livet, men medan vi genomgår en förlust ser vi också ljus. Ljuset kan vara att ha vänner eller att hålla fast vid en kär hobby som man tycker om och kan koncentrera sig på: som att sticka eller läsa eller se på film. En del tycker att de får jättestor hjälp av att gå ut och promenera i naturen. Allt det här är ljus som sipp-
rar in i mörkret.

Sorg eller depression?

Hon tycker sig märka att vi ibland är snabba med att stämpla en sörjande vän som depressiv. Men depression och att sörja en förlust är ofta skilda saker.

– Jag tror att vi inte ska vara rädda för att vis själva eller människor som står oss nära vistas i mörkret när vi möter en förlust. Lika normalt som glädjen är också sorgen.

En förlust, tänker hon, kan ofta innebära ett helt nytt sätt att leva. Det är inte en alldeles lätt förvandling. Den får ta tid och man behöver inte vara gladare än man är för att vara andra till lags.

– Efter en förlust kan du inte gå tillbaka till livet som det var. Du måste hitta på något nytt, och det kan innebära en massa smärtsamma känslor. Om du till exempel är sjuk kan du märka att du kämpar med avund mot dem som är friska. Det finns en massa känslor som kommer till ytan när du bearbetar en sorg och möter en förlust.

Får sorgen plats?

Sorg är en normal reaktion på en förlust.

– Får sorgen finnas i våra liv, eller vill vi snabbt bli av med den? Klarar vi av att möta en människa som sörjer? Orkar vi fråga en sörjande vän för femte gången om hen vill följa med på bio, även om hen sa nej de fyra första gångerna? Tänker vi att sorg inte är normalt?

Ljus och mörker är normalt, vill Maria Wikstedt säga.

– Det är livet. Och allt vi går igenom gör oss inte starkare. Ibland känns det bara otroligt tungt när någon dör, att gå igenom en skilsmässa, att bli uppsagd. Det är hemskt att flytta om man inte vill flytta. Vi ska inte gradera förluster! Jag har hört mig själv säga: "Jag kände inte personen jättebra, men jag är ändå jätteledsen." De sorger man har, dem får man sörja.

Man får också sörja den relation som inte blev som man drömde om – till exempel relationen till en förälder.

– Man fattar en hand som man försökt fatta flera gånger i livet, bara för att än en gång märka att den inte finns där att fatta.

ÅBOLANDS PROSTERI

VÄSTÅBOLAND

Pargas församlingsdistrikt:

Sö 20.10 kl. 10: Festhögmässa i Pargas kyrka, Sarah Tiainen, Pär Lidén, Otto Lindén, Markus Ollila. Församlingsveckan inleds. Kyrkkaffe.

On 23.10 kl. 18: Lovsångskväll i Pargas kyrka, Sara Grönqvist, Linnéa Nygård, Hanna Lehtonen.

Sö 27.10 kl. 10: Högmässa i Pargas kyrka, Pär Lidén, Hanna Lehtonen.

On 30.10 kl. 18: St Simons scoutgudstjänst i Pargas kyrka, Otto Lindén, Robert Helin.

Lö 2.11 kl. 10: Gudstjänst med ljusständning i Pargas kyrka, Marith Leppäkari-Lindberg, Hanna Lehtonen. – kl. 18: Aftonmusik på Alla helgons dag i Pargas kyrka, Pargas kyrkokör och kantorerna Hanna Lehtonen och Anna Satomaa.

Nagu sockenförsamling:

Sö 27.10 kl. 11: Högmässa i Nagu kyrka, Esa Killström, Robert Helin.

Lö 2.11 kl. 18: Tvåspråkig gudstjänst på Alla helgons dag i Nagu kyrka, Terttu Laaksonen, Hanna Kamlin, Robert Helin.

Korpo sockenförsamling:

Sö 20.10 kl. 11: Gudstjänst i Korpo kyrka, Janette Lagerroos, Izabelle Lundström, Mikael Granlund.

Lö 2.11 kl. 18: Gudstjänst med parentation i Korpo kyrka, Janette Lagerroos, Mikael Granlund.

Sö 3.11 kl. 15: Gudstjänst med parentation i Norrskata kyrka, Terttu Laaksonen, Izabelle Lundström, Mikael Granlund.

Houtskärs sockenförsamling:

Sö 20.10 kl. 11: Högmässa i Houtskärs kyrka, Esa Killström, Uma Söderlund.

Sö 27.10 kl. 18: Kvällsgudstjänst i Houtskärs kyrka, Esa Killström, Uma Söderlund.

Lö 2.11 kl. 11: Gudstjänst med parentation i Houtskärs kyrka, Janette Lagerroos, Mikael Granlund. Mariakören medverkar.

Iniö sockenförsamling:

Sö 20.10 kl. 13: Högmässa i Iniö kyrka, Marith Leppäkari-Lindberg, Marika Torp, Robert Helin. Efter mässan höstfest med lunch i församlingshemmet.

Lö 2.11 kl. 13: Tvåspråkig gudstjänst på Alla helgons dag i Iniö kyrka, Otto Lindén, Marika Torp.

ÅBO

sön 20.10:

– kl. 12: Högmässa, Domkyrkan. Björkgren-Vikström (pred), Wikstedt (lit), Danielsson, Söderlund. Guds-tjänstgrupp Sefanja och konfirmander medverkar. Barnhörna. Kyrkkaffe.

mån 21.10:

– kl. 12–12.15: Lunchmusik med Ensemble MMXX, Domkyrkan.

– kl. 13–15: Café Orchidé, Aurelia. Öppet hus med andakt och allsång.

– kl. 16–17.30: Träffar för vuxna ”Drop in”, Aurelia.

– kl. 17.30–20: Träff för unga vuxna, Aurelia.

– kl. 19–20: Stillhetens yoga, Domkyrkan. Ta med underlag.

tis 22.10:

– kl. 12–12.15: Lunchbön, Domkyrkan. Vi ber och sjunger psaltarens psalmer tillsammans enligt ekumenisk tidebön.

– kl. 14.30–18.30: Ungdomshålan, Aurelia.

– kl. 18: Orgelkonsert för konfirmander och andra intresserade med Nicholas Söderlund, Domkyrkan. Fritt inträde.

– kl. 18: Tyst meditation, Aurelia.

ons 23.10:

– kl. 10–12: Familjecafé, Papinholma församlingshem. I samarbete med Folkhälsan i S:t Karins.

– kl. 13: Frukostklubben, Teini (Nylandsg. 1, Åbo). Maria Österholm ”Den blomstrande barnlitteraturforskningen – och barnlitteraturen”. Anmälan senast 21.10 kl. 10 hedvig.langbacka@abo.fi.

– kl. 13.30–16: Barnhålan för åk 3–6, Aurelia.

– kl. 18–19.30: Äventyrsklubben, Aurelia. För 3–9 åringar, max 25 barn/gång. Anmälan senast 21.10 till janna.koivunen@evl.fi.

– kl. 18: Livslust – en kurs om existentiell hälsa, Aurelia. Kvällens tema: Livskraft. Gäst: Christa Mickelsson, journalist och författare. Christa drabbades som 33-åring av stroke och har lärt sig på nytt att tala och skriva. Kvällste efter samtalet.

tor 24.10:

– kl. 9.30–11.30: Familjecafé, Aurelia.

– kl. 17–17.45: Allmän Rösträtt – kör för alla, Aurelia.

sön 27.10:

– kl. 12: Högmässa, Domkyrkan. Wikstedt (pred), Björkgren (lit), Söderlund, Eklund. Gudstjänstgrupp Rut och

ÅSFs barnkör (dir. Maiju Laurila) medverkar. Barnhörna.

– kl. 13.30: Söndagslunch, Aurelia. Kom med och fira söndagslunch med oss!

mån 28.10:

– kl. 13–15: Café Orchidé, Aurelia. Eva Menon ”Att vara volontär i Uganda”

– kl. 19–20: Stillhetens yoga®, Domkyrkan. Ta med underlag.

tis 29.10:

– kl. 14.30–18.30: Ungdomshålan, Aurelia.

– kl. 18: Tyst meditation, Aurelia.

ons 30.10:

– kl. 10–12: Familjecafé, Papinholma församlingshem. I samarbete med Folkhälsan i S:t Karins.

– kl. 13.30–16: Barnhålan för åk 3–6, Aurelia.

– kl. 18: Bönegruppen, Aurelia.

– kl. 18–19.30: Familjepysssel, Aurelia. Anmälan senast 28.10 till janna.koivunen@evl.fi.

tor 31.10:

– kl. 9.30–11.30: Familjecafé, Aurelia.

– kl. 17–17.45: Allmän Rösträtt – kör för alla, Aurelia.

– kl. 18: Vardagsrum – på svenska, S:t Karins kyrka. Guiden Eva Menon tar er med i ord och bild på en rundtur i S:t Karins; från Stadshuset via Littois till Pikis och Kustö! Välkomna med! I samarbete med Röda Korset, Folkhälsan i S:t Karins.

ÅLANDS PROSTERI

JOMALA

Sön 20.10 kl. 11 Högmässa: Serell, Hansen

Fre 25.10 kl. 13.30 Andakt på Rönngården: Kaffeservering

Sön 27.10 kl. 11 Högmässa: Äng, Erlandsson

MARIEHAMN

FR 18.10 kl. 13.30 Önskepsalmen: i församlingshemmet.

SÖ 20.10 kl. 11.00 Högmässa: i S:t Görans kyrka. Kyrkkaffe. *

TO 24.10 kl. 11.30 Lunchmässa: i S:t Görans kyrka.

TO 24.10 kl. 11.30 Sopplunch: i församlingshemmet.

SÖ 27.10 kl. 11.00 Stenmässa: i S:t Görans kyrka, Novakören medverkar. *

TO 31.10 kl. 11.30 Lunchmässa: i S:t Görans kyrka.

TO 31.10 kl. 12.00 Sopplunch: i församlingshemmet.

*=Livestreaming på församlingens Facebooksida

MARIEHAMN Psalmkväll

Önskepsalm i församlingshemmet

ÖNSKEPSALMEN, **fredagar kl. 13.30** i församlingshemmet. Vi sjunger och fikar tillsammans. Följande psalmstunder är: 18.10, 15.11, 29.11 och 13.12. Välkomna!

ÅBO Glasögon

Hjälp en människa att SE!

Har du glasögon du inte längre använder? Här finns ett sätt att ge dem vidare! Åbo svenska församling samlar under hösten 2024 in glasögon som delas ut till hjälpbehövande i norra Uganda. Du kan hämta glasögonen till Aurelia eller till söndagens kyrkkaffe i Domkyrkans sakristia.

PS. Sätt gärna med info om glasögonens styrka om du vet den. Fodrat tas också emot.

Hälsningar: Ansvarsgruppen för mission och internationellt arbete.
Mera info: malena.bjorkgren@evl.fi / 040-3417 461.

”Det ger mig livskraft”

Då Jari Nenonen var 10 år blev han lovad 10 mark om han spelade trumpet i högmässan. I dag är han en fjärdedel av Cornicines Borgoenses – en ensemble som nästan alltid säger ja.

TEXT: **REBECCA PETTERSSON**

BORGÅ Den 14 januari 1978 grundades brassensembeln Cornicines Borgoenses.

Det var director musices Göran Blomqvist och orgelkonstnären Markku Ketola som i tiderna tog initiativ till en brassensemble. Målet var att få in mer musik i församlingslivet, och så kom det sig att blåckblåsarna började verka i församlingens regi.

Än i dag verkar ”Cornit” inom kyrkan i Borgå, men deras repertoar är bred och deras uppdrag är många. De spelar på olika slags privata fester och överallt där det behövs lite brass.

– I lördags spelade vi på golfbanan under golfklubbens oktoberfest, med lederhosen och allt. Vi varierar mycket och har ingen fastställd genre som vi spelar i, säger Jari Nenonen, en av två trumpetister i Cornicines Borgoenses.

Jari blev i tiderna värvad av sin trumpetlärare Reijo Tikka. Då en av medlemmarna i ensemblen flyttade till London för studier fick Jari stiga till.

– Jag tänkte att varför inte? Det är trevligt att spela och utvecklas musikaliskt.

Mutor och motivation

Namnet ”Cornicines Borgoenses”, på svenska ”Hornblåsars”,

Mikael Simonsen, Jari Nenonen, Pasi Kiiski och Patrik Latvala i samband med en spelning med Cornicines Borgoenses. FOTO: PRIVAT

na från Borgå”, föreslogs i begynnelsen av domprost Erik Paetau. I samband med sin 40-årskonserten år 2017 började dock gruppen använda namnet ”Cornicines Borgoenses” istället eftersom det lär vara mer språkligt korrekt.

Men, då Jari Nenonen som tioåring besökte sin mamma på jobbet, kom han också i kontakt med nämnde Erik Paetau. Jaris mamma jobbade på pastorskansliet i Borgå svenska domkyrkoförsamling och var alltså kollega med domprosten och kyrkoherden Erik Paetau.

Han lovade lilla Jari, som prec

cis börjat spela trumpet, att han skulle få spela i högmässan då han hunnit öva upp sig lite. I löftet ingick att 10 mark skulle utbetalas för besväret.

– Sedan dess har jag spelat ganska många gånger i högmässan, säger Jari.

Huruvida ersättningen om 10 mark någonsin blev utbetalad är höljt i dunkel.

Men det är inte pengar och berömmelse som motiverar.

– Då vi får förfrågningar är vårt första svar alltid ja, vi kommer. Om alla inte har möjlighet att delta så tar vi in någon som turar.

KOLUMNEN

SOFIA LILJESTRÖM

Du är inte ensam!

NÄR JAG och mina syskon blev studenter citerade min mamma varje gång en dikt som jag ibland återvänder till, ”Jag talar till mina vuxna barns änglar”, av Viola Renvall. Det var något vackert med att bli kallad vuxen och ändå få bli påmind om att man hade änglar. Det känns spännande, skrämmande, roligt och världsomvälvande att ta sina första steg som myndig in i vuxenvärlden. Så minns jag det när jag tänker drygt 15 år tillbaka. Det kändes tryggt att veta att det fanns extra hjälp på vägen.

I DAG jobbar jag med studerande, ungdomar och unga vuxna i mitt yrke som ungdomspräst. Från och med i höst har jag därtill börjat arbeta som studentkaplan, vilket betyder att jag reserverar några timmar i veckan speciellt för studerande till kyrkliga yrken. Jag är en medvandrare, självvårdare och brobyggare in i ett eventuellt yrkesliv som församlingsarbetare.

Många studerande är unga och har nyss flyttat ut, några har hunnit bo hemifrån i ett par år och vissa har börjat studera igen efter ett helt arbetsliv. Oberoende av ålder behöver man ibland få reflektera, fundera och stödja sig mot någon. Det kan gälla ens framtida arbete, men också hur det känns att studera, bli vuxen, vara otrygg eller brottas med tro. Det är där jag har min uppgift, att finnas till som ett extra par ögon och öron. Det är visserligen allas uppgift att finnas till för varandra och vara änglar, men det kan vara skönt att veta att det finns någon som har tid i ens nya livsskede.

»Oavsett var du är så fortsätter du vara ett Guds vuxna barn som Gud har i sin hand.«

ÄR DET förändringar på gång i din vardag eller går det i samma vanliga lunk? Jag tänker mig att alla behöver få höra att dessa vuxna barns änglar fortfarande arbetar med oss. Oavsett var du är så fortsätter du vara ett Guds vuxna barn som Gud har i sin hand. Dikten och bönen säger: ”En mor kan inte längre råda, men er visdom är Guds. Dröj kvar hos mina vuxna barn, änglar!”

JOMALA Historia

Vad kan kyrkorna berätta: Jomala kyrka

Lördag 26.10 kl. 11.45–14.30

Besök Jomala kyrka med Åsa Ringbom som guide. De åländska kyrkorna är vårt viktigaste medeltida kulturarv och kyrkornas arkitektur och konstnärliga utsmyckning utgör grunden för Ålands historia.

Föreläsningen ordnas i samarbete med Medis. Frivillig avgift, rekommenderat pris: 10 euro.

Vi träffas utanför kyrkan kl. 11.45.

Sofia Liljeström är ungdomspräst och studentkaplan i Åbo svenska församling.

Museipedagog Martin Backman-Witting berättar om folkliga begravningstraditioner under sorgvandringen. FOTO: SUSANN NABB-VORNANEN

Gravölet bröt tristessen på 1800-talet

Traditionerna kring dödsfall och begravningar på 1800-talet kan te sig mycket exotiska för människor idag. Inför allhelgona ordnas i Solf en sorgvandring med berättelser om hur man sörjde förr.

TEXT: JOHAN SANDBERG

SOLF Idag sker döden mera i skymundan än under 1800-talet, då döden var närvarande i det dagliga livet.

– Förr upplevde man liemannen som skrämmande, men han var ändå en välkommen gäst som man skulle ta emot med respekt, berättar museipedagog Martin Backman-Witting på Stundars.

Idag tar vi ett stillsamt och tystlåtet avsked under begravningarna. Man får gråta, men helst inte alltför högljutt. Efter coronapandemin har

»Förr var liemannen ändå en välkommen gäst.«

också minnesstunderna blivit mera sällsynta.

– För oss idag kan det kännas jättekonstigt att man efter jordfästningen på 1800-talet ställde till en riktigt stor fest med mycket god mat och kopiösa mängder alkohol, beroende på hur mycket de anhöriga hade råd med.

En orsak till festen var att människorna på den tiden hade lite att göra utanför arbete och vila – de hade det helt enkelt trist en stor del av tiden.

– Det fanns inte på samma vis underhållning som nu. Det kunde gå flera veckor utan att man över huvudtaget hörde musik.

Man såg ju mest fram emot brölloppen, men också begravningarna utnyttjades som en chans att få någonting utöver det vanliga. Gravölet var på många vis likt en bröllopsfest på 1800-talet.

– Men festen hör också ihop med riktigt gamla föreställningar om att ju bättre fest, desto mer älskad var den bortgångna. Det gällde i synnerhet inom adeln, men även om en bondbegravning inte var lika påkostad så fanns samma tanke där.

Men det fanns också en annan baktanke med en påkostad fest.

– Det var ett sätt att försöka blidka den bortgångna. Genom att ordna en fin fest med den bästa klockaren, som fick kyrkklockorna att höras över heja nejden, ville man undvika att den bortgångna går igen. Vid dödsfall var det viktigt att så snabbt som möjligt komma överens med prästen om tidpunkten för själva jordfästningen.

– Före jordfästningen tar man ett första farväl, ofta inne i stugan där hemma. Där dricker

man kaffe under stor tystnad för det känns lite obekvämt med den öppna kistan i samma rum.

Till begravningen skulle man bjuda hela gårdar. Men Backman-Witting berättar att det kunde utnyttjas brutalt genom att utesluta folk. De anhöriga hade ingen kontroll över vem som fick komma till kyrkan, men de hade kontroll över vem som var med i begravningsprocessionen.

– Efter jordfästningen lättade stämningen för då hade man så att säga låst den döda kroppen i helgad mark, och då kan den inte stiga upp därifrån. Trots det finns det många spökhistorier förlagda till gravgårdar.

I takt med att bilarna blev allt vanligare och det blev möjligt att besöka graven började också traditionerna förändras.

– Förr var begravningsplatserna spartanska och man besökte inte graven. Det är först vid tiden för Finlands självständighet som gravgårdarna började bli fina som parker och det blev en del av sorgprocessen att besöka graven.

Är det några gamla traditioner som du tycker vi kunde återuppta?

– I största allmänhet tycker jag att det skulle vara bra om döden blev mera synbar, eftersom den är så undangömd numera. Till exempel genom att man kunde bära sorgeband som är synliga men diskreta. Jag tror det kunde ha en terapeutisk effekt. Var och en får ju sörja som man vill, men många kanske upplever att det inte uppskattas om de visar sin sorg öppet.

Gudstjänst kl. 13.03

Söndag 20.10 Gudstjänst med Kimitoöns församling. Predikant: Karin Donner. Liturg: Julia Lundsten. Kantor och körledare: Hanna-Maarit Kohtamäki. Kör: S:t Andreas-kören. Musiker: Peter Södergård (ukulele) och Hann-Maarit Kohtamäki (flöjt). Psalmer: 169 (Guds menighet är jordens största), 828 (O Gud som skapat vind och hav), 485 (Gud från ditt hus), 109 (Dig helge Ande), 252:5 (v.1 O Jesus Krist som mänska blev) och 945 (Som en flod genom tiderna).

Söndag 27.10 Gudstjänst med Vasa Baptistförsamling. Predikant: Liselott Blomberg.

Söndagen den 20.10 firar vi gudstjänst med Kimitoöns församling. FOTO: ARKIV/MIRA STRANDBERG

Andrum kl. 6.54

(med repris kl. 9.54)

Fredag 18.10 Margareta Puiras, Ekenäs

Måndag 21.10 Sarah Tiainen, Karleby

Tisdag 22.10 Patrik Sundell, Åbo

Onsdag 23.10 Stefan Salonen, Helsingfors

Torsdag 24.10 Benjamin Sandell, Vasa

Fredag 25.10 Margareta Puiras, Ekenäs

Måndag 28.10 Seppo Särkioja, Jakobstad

Tisdag 29.10 Maria Boström, Föglö (repris från 5.8.2022)

Onsdag 30.10 Maria Boström, Föglö (repris från 12.8.2022)

Torsdag 31.10 Maria Boström, Föglö (repris från 31.8.2022)

Aftonandakt kl. 19.15

Fredag 18.10 Rolf Steffansson, Helsingfors

Lördag 19.10 kl.18.03 Ett ord inför helgen

Söndag 20.10 Lucas Snellman läser ur Frank Mangs' böcker *Bilder och budskap* och *Äta in Livet*

Måndag 21.10 Claus Terlinden, Karis

Tisdag 22.10 Claus Terlinden, Karis

Onsdag 23.10 Claus Terlinden, Karis

Torsdag 24.10 Benjamin Streng, Vasa

Fredag 25.10 Benjamin Streng, Vasa

Lördag 26.10 kl.18.03 Ett ord inför helgen

Söndag 27.10 Lucas Snellman läser ur Frank Mangs böcker *Bilder och budskap* och *Äta in Livet*

Måndag 28.10 Anni Maria Laato, Åbo

Tisdag 29.10 Marina Motaleff berättar om kvinnor i tidig kristendom

Onsdag 30.10 Marina Motaleff berättar om kvinnor i tidig kristendom

Torsdag 31.10 Marina Motaleff berättar om kvinnor i tidig kristendom

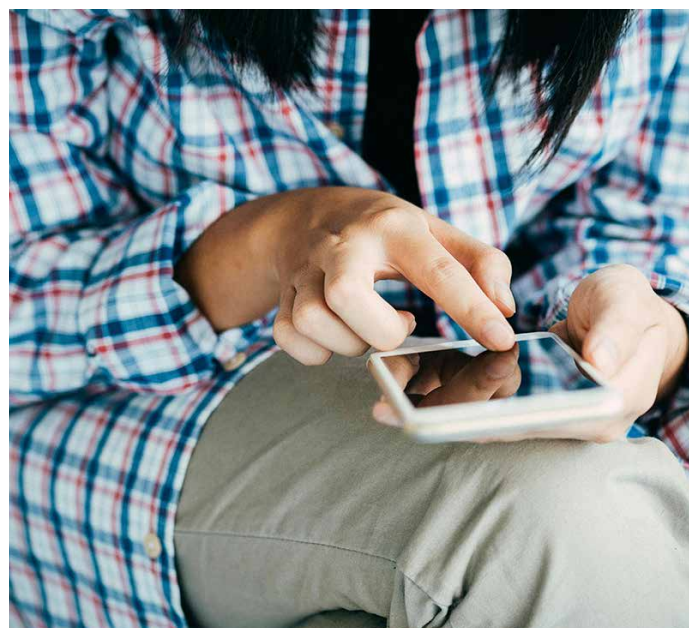

FOTO: PEXELS

Söker du en meningsfull uppgift som frivillig i Kyrkan?

Kurs om Kyrkans samtalstjänst

Skulle du vilja göra en meningsfull insats i kyrkan? Har du tid en kväll eller två per månad? Tänk om Kyrkans samtalstjänst skulle vara något för dig? Kom med på kurs och ta reda på.

Under kursen tar vi bland annat upp rollen som frivillig jourare, ämnen som möter dig i Samtalstjänsten och annat som berör konsten att fin-

nas till för människor som behöver ett lyssnande öra. Kursen hålls på teams torsdagskvällar i januari och februari. Du kan vara aktiv i kyrkans samtals-tjänst oberoende av var du bor.

Anmälan per e-post **senast den 15.11 2024**.

Mer information: Maria Sten, maria.sten@evl.fi tfn 050 408 6030

HIMLALIV

Då livet har ett syfte

Fiona Chow trodde aldrig att hon skulle bli kantor i Helsingfors då hon tog avstånd från den akademiska musikvärlden i New York och flyttade till Finland.

Yle Arenan 20.10 2024

Yle Fem 21.10.2024 kl. 18.30

”Jag flyttade till Finland utan att veta hur samhället fungerar så jag hade inget annat val än att börja lita på Gud. Jag bad om att allt skulle ordna sig.” Fiona Chow jobbar som kantor, musiklärare och kördirigent i Helsingfors FOTO: MIKA TERTSUNEN BILDBEHANDLING: SANDRA WIKSTRAND

Fångarna i köket

Trubaduren Bosse Andersson växte upp med ett fängelse i köket i barn-doms hemmet i Pernå. Mötet med fångarna gav Bosse en insikt om att det onda inte alltid behöver vara så ont om man möter det vackert.

Yle Arenan 27.10 2024

Yle Fem 28.10.2024 kl. 18.30

FIONA CHOW tog avstånd från den akademiska musikvärlden i New York och flyttade till Helsingfors. Hon hade bestämt sig för att undvika arbeten som hade med musik att göra.

Nu, tolv år senare, undervisar hon i musikteori vid Sibe-

lius-Akademien, dirigerar ett flertal körer och tycker att det är roligt att vara kantor. Fiona upplever att Gud skickade de rätta människorna till henne och att hon nu jobbar med det hon var ämnad för.

Pensionerade radioredaktören, trubaduren och kafévärden Bosse Andersson från Ekenäs hade en barndom med musik, gemenskap mellan generationerna och fångar i köket.

FOTO ERIK VIERKENS BILDBEHANDLING: SANDRA WIKSTRAND

DEN PENSIONERADE radioredaktören, trubaduren och kafévärden Bosse Andersson i Ekenäs var tvungen att gå igenom en operation då hans aorta höll på att spricka. Under operationen drömde Bosse att han svävade över sin hemgård, Agricola-huset i Pernå.

Där hade Bosse en barndom med musik, gemenskap mellan generationerna och fångar i köket. Fångarna gav Bosse en insikt om att man kan väga det onda mot det goda, det onda behöver inte alltid vara så ont om man möter det vackert.

*»När jag var ung
kände jag tyngden
av framtiden.«*

– Jag önskar att jag hade varit snällare mot mig själv som ung. Livet har blivit lättare med åren, säger **Anne Hietanen**.

TEXT OCH FOTO: **CHRISTA MICKELSSON**

”Du får vara till besvär”

Ett gott råd

I den här serien ger personer goda råd till sitt yngre jag.

Föromkringtioårsedan blev Anne Hietanen, kulturredaktör på Svenska Yle, ombedd att ställa upp på en intervju för Kyrkpressen.

– Då tackade jag nej. Jag kände inte att jag var ”tillräckligt kristen”. Men med tiden har jag insett att kyrkan rymmer en mångfald av människor, alla med sina egna skäl att vara en del av den.

Anne Hietanen breder ut gamla fotografier på sig själv på kafébordet.

– Här är jag som barn. Jag var ganska glad när jag var liten. Men jag började läsa svåra, existentiella böcker som väldigt liten, som Pär Lagerkvist. Jag har alltid känt mig väldigt gammal.

När hon var tonåring drabbades hon av åttstörningar.

– Min åttstörning var väldigt svår. Men jag blev frisk.

Idag har hon varit frisk i trettio år.

– Åttstörningen är borta, men på något sätt bär jag den ändå med mig. Livet har alltid varit ganska tungt och svårt. När jag var yngre tänkte ofta ”hur ska jag orka hela livet?”. Livet kändes som ett oändligt projekt.

I år har Anne Hietanen fyllt 50.

– Det är helt ljuvligt! Varje år har det blivit lite lättare att leva. När jag var ung kände jag tyngden av framtiden. Jag var så orolig – tänk om det inte går bra för mig. Jag kände extremt mycket press och krav. Jag tror att ganska många kvinnor känner igen sig i det idag. Nu när jag ser tillbaka på bilderna på mig själv önskar jag att jag kunde ha varit lite snällare med mig själv.

Lite mer vuxen när pappa dog

Anne Hietanen har varken man eller barn.

– Jag har en mamma och en bror. Hitills har det inte känts sorgligt eller som ett problem. I stället känner jag att jag är nöjd med livet.

För ett år sedan dog hennes pappa.

– Jag känner sån frid med hans bortgång. Han var 80 och han fick ”fara med stövlarna på”.

– Man brukar säga att man blir vuxen när man får barn. För mig kändes som att jag blev lite mer vuxen när pappa dog. Samtidigt är jag ju så sjukligt barnslig. Det är en fin sak att vara barnslig. Pappa förblev ett stort barn ända till slutet. Jag tycker det var fint. Vår relation byggde mycket på humor. Jag själv skämtar som en tolvårig pojke, skratrar hon.

Humorn är viktig för henne.

– Om jag får någon att skratta kan det också vara jättevärdefullt. Jag har alltid tänkt att min själ går i moll. Livet är så svårt. Ett skratt kan rädda en människa.

Men hon ångrar alla gånger hon sårat någon med sina skämt.

– Trots att jag alltid menar väl förstår jag att folk blir ledsna ibland. Det är det sista jag vill.

Vad skulle du säga till Anne, 20 år?

– Du behöver inte stressa så mycket. Chilla lite. Du behöver inte lösa alla problem genast. Du kan ta en dag i taget. Jag har blivit bättre på det, speciellt sedan pappa dog.

– Jag skulle också ge rådet att våga vara mer sårbar och be om hjälp. Det var jag nog inte bra på som ung. Jag har aldrig velat vara till besvär. Men min erfarenhet nu är att folk tar hand om en. Det har aldrig hänt något dåligt för att jag har varit sårbar. Nu för tiden tänker jag att man nog får vara till lite besvär.

– Jag älskar att hjälpa andra – det är ju det som ger mitt liv mening. Varför låter jag inte andra hjälpa mig då? Att hjälpa en annan människa kan vara en kärlekshandling. Åtminstone är det det för mig.

Hur hjälper du andra?

– Jag tycker om att lyssna på människor, och många vill berätta saker för mig. Jag tycker att jag har ganska lätt att förstå folk. Det är en gåva att bara lyssna.

– Ibland har jag hjälpt människor med åttstörningar. Det är många jag inte har kunnat hjälpa, men att få försöka har

Anne studerade litteraturvetenskap i Åbo. Här är hon på Åbo torg. FOTO: PRIVAT

Anne växte upp i Borgå. FOTO: PRIVAT

varit otroligt meningsfullt för mig. Det är en nåd att få hjälpa andra.

– Jag tänker varje morgon att jag skulle vilja göra världen till en lite bättre plats och inte sämre. När jag går på gatan så ler jag mot alla. Många tänker säkert att ”vad är det för en dåre som går runt och ler mot alla?”. Men så tänker jag att det kanske är en av hundra som behöver det där leendet.

Vad har du ångrat i livet?

– Jag brukar inte ångra saker, men om

jag ska ångra något så ska jag ångra att jag har jobbat så mycket. Att jag har pressat mig så hårt och försökt vara så perfekt.

– Men det är svårt att ta till sig några råd när man är ung. Det är först med åldern och ålderdomen som insikterna blir på riktigt, på ett djupare plan.

Anne Hietanen har alltid vetat att vi människor har en kort, begränsad stund här på jorden.

– Men nu vet jag det med alla celler. Att det är på riktigt.

Anne Hietanen

Arbetar på Svenska Yle på kulturredaktionen, bland annat i podcasten Sällskapet.

Född i Borgå, studerat till filosofie magister i Åbo och bor nu i Berghäll i Helsingfors.

Familj: Alla jag möter.

Hör till kyrkan. ”Att stödja diakonin känns väldigt viktigt för mig. Jag betalar gärna kyrkoskatt.”

Roligt minne från konfirmationstiden: ”Jag och min kompis kom på att vi kunde vara effektiva när vi samlade underskrifter. Vi gick på hel massa vigslar i Borgå domkyrka en sommarlördag. Vi kände ingen.”

Är aktuell med:

Anne Hietanen och författaren Michaela ”Kugge” von Kügelgen har sålt rättigheterna till en deckartrilogi till litterära agenten Elina Ahlback Literary Agency. Hietanen och von Kügelgen har inte ännu tecknat något förlagskontrakt.

– **Jag har** försökt att skriva skönlitterärt hela mitt liv men det har aldrig blivit till något. Jag tog mig själv på för stort allvar, om jag skulle skriva ville jag ha nobelpriset. Nu skriver jag deckare med ”Kugge”. Jag har fått uppleva riktig skrivglädje med henne. Den första boken är nästan färdig och vi började med den andra boken för några veckor sedan, säger Anne Hietanen.

Att vara församlingsmästare är ett mångsidigt arbete där man möter både stor lycka och sorg. **Hannes Grönberg** i Närpes bytte arbetet i bokhandeln mot församlingsmästare. Han stortrivs.

TEXT OCH FOTO: **HARRIET JOSSFOLK-FURU**

Viktigt att vara neutral och att kunna lyssna

Hannes Grönberg säger att det känns bra att ha hamnat på ett jobb som han trivs med.

– Det ger en stor lycka i ens liv. Mycket beror på att jag har så bra kolleger och att vi har en bra gemenskap. Det är som Lars Huldén skriver, värdefullt att få "arbeit i laag".

Grönberg är till stor del uppvuxen i sin mammas bokhandel, När-Bok i Närpes. Den drev hon i över 25 år. Hans två storasysstrar har sommarjobbade där, och även hans pappa arbetade där senare. Pappan insjuknade hastigt i cancer och gick bort 2017. Det var mitt under Hannes Grönbergs studier. Då var han 24 år. Efter att han börjat hjälpa till mer i bokhandeln då pappan blev sjuk, blev arbetet heltid när hans pappa avled.

– Främst var det för att jag ville ha ett jobb som jag sökte jobbet inom Närpes församling. Jag visste att jag inte ville ta över bokhandeln efter mamma. Det är ett för hårt tempo som företagare, i synnerhet i bokhandelsbranschen. Men visst saknar jag bokhandelsjobbet. Det var ett speciellt jobb där du träffar olika slags människor. Det kom alltid in folk i bokhandeln.

Det var något av en chock att börja inom församlingen i mars i fjol.

– Jag som var van vid att prata med folk stod plötsligt ensam på en kyrkogård. Vintertid är församlingsmästaren väldigt mycket ensam. Somrarna är helt annorlunda. Då finns säsongsanställda och folk är överlag mer i rörelse här. Så arbetet består av två extrema ytterligheter.

Får annat perspektiv

Jobbet som församlingsmästare är ett annorlunda arbete.

– Utan tvekan. Att arbeta med sorg och död är inte så vardagligt för de flesta, men det blir en del av det i den här branschen.

Kanske påverkades hans yrkesval av att hans pappa dog så ung och av att han själv var så ung då det skedde.

– Man får ett annat perspektiv då man får se mycket sorg. Man bryr sig mindre om oväsentligheter och blir mer medveten om det som är viktigt. Ett arbete är visserligen ett arbete och du behöver ha ett arbete för att leva. Att arbeta nära döden, även om arbetet innefattar mycket annat än döden, påverkar en då man gått igenom sorg själv. Man har förståelse på något sätt och är medveten om hur svårt det kan vara och hur känsligt sorg kan vara. Så man är lite mer försiktig.

Han har pratat om sorg med sina kolleger. Alla har varit med om sorg genom att ha förlorat föräldrar eller syskon. Han tror att det har hjälpt honom, både som privatperson och i yrkesrollen, att ha kolleger som också har förlorat närstående.

Många människomöten

Hannes besöker bokhandeln då och då "när det behövs en bok". Under överlåtelseskedet var han också mycket i bokhandeln.

– Det som jag saknar från bokhandeln är att människomötena där inbjuder till diskussion. Många kan vara så otroligt kunniga inom ett visst område. Det är otroligt lärorikt att arbeta i en bokhandel. Det blir många diskussioner i mitt nuvarande yrke också, men då handlar det mer om olika livsöden och ofta om döden. I somras blev det många samtal med flera besökare. Jag har ingen utbildning inom sorgbe-

arbetning, men alltid kan man lyssna.

Under gudstjänster och förrättningar försöker han vara så osynlig som möjligt och inte göra så mycket väsen av sig.

– Jag gör det som jag ska göra och finns till hands om det behövs. Ibland har jag kontakt med de anhöriga. Men jag försöker vara ganska neutral och tänker på hur jag skulle ha velat ha det. När vi gick till gravkontoret i samband med pappas själaringsning bemöttes vi väldigt sakligt och neutralt. Det kändes tryggt. Jag försöker fortsätta på den linjen.

»Man får ett annat perspektiv då man får se mycket sorg.«

Arbetar varannan helg

Egentligen är det fastigheter som Hannes Grönberg främst har hand om. Gravkontoret i Närpes finns intill kyrkan, men han är sällan där utan ute på fältet i olika uppdrag.

– Kollegan är mer på plats inne på gravkontoret och jag rör mig mer ute på begravningsplatsen, men våra arbeten flyter ihop och vi hjälps åt efter behov. Eftersom jag arbetar så mycket ensam är jag mån om de gemensamma kaffepauserna. Att jobba för Närpes församling innebär att jag då och då arbetar i Övermark eller Pörtom också. Det är intressant att det finns en del små skillnader i traditionerna i de tre kyrkorna, bland annat när man själaringer. I Pörtom är det så nära dödsbudet som möjligt

Hannes Grönberg tror att han blir långvarig som församlingsmästare. "Jag är ingen karriärmänniska, utan tycker om lugn och ro och vill inte behöva fundera så mycket."

Hannes Grönberg

Församlingsmästare i Närpes församling sedan mars 2023.

30 år.

Född och uppvuxen i Närpes.

Utbildad merkonom, men har hittills främst arbetat i bokhandel.

Tycker mycket om att läsa. Läser allt möjligt.

Har två katter.

Boktips för ungdomar (som passar till alla åldrar): Philip Pullmans *Guldkompassen*. "Kan inte säga vad det är med den boken, men jag rekommenderar den alltid när någon frågar."

och i Närpes får anhöriga bestämma själva.

Han arbetar varannan helg och är ledig alla måndagar. Det är mindre helgjobb nu jämfört med då han arbetade varje lördag i bokhandeln.

– En sak som överraskat mig är att jag upptäckt att jag tycker mycket om att arbeta utomhus. Jag som alltid varit så känslig för väder och vind! Vintertid blir det mycket sandande och det finns alltid små projekt och problem som uppkommer. Sommartid är det ett stort jobb bara att hålla koll på alla säsongsanställda. Flera av dem har varit det i många år och har varit till stor hjälp för mig. De vet hur allt ska göras.

Byter om till kostym

Värdighet är ett ord som Grönberg värdesätter. Inför en urnnedläggning ställs urnorna fram i ett litet kapell invid gravkontoret.

– Min föregångare förklarade att jag bara kan ställa fram urnan där, men jag försöker göra det lite mer högtidligt. Det är ju ett sista farväl. Jag brukar tända ljusen och byta om till kostym. Kan man så ska man, tycker jag. Det krävs inte så mycket att byta om. Nog hinner jag byta till arbetskläder sedan inför annat arbete. Jag har fått feedback på att jag gör såhär och såklart blir man alltid glad då man får höra att någon tycker att man arbetat bra.

Han har igen favorituppgift bland arbetsuppgifterna, men tycker om de kyrkliga förrättningar och händelserna. Och begravningar är speciella.

– De är lugna och fridfulla.

Välkommen till Korsholm

TAGES TAXI

BEHÖVER DU TAXI ?

RING OSS
+358 50 026 1194

tarvitetko taksin? Soita meille

STRANDÄNG AB

Maskinuthyrning * Flis- & maskinentrepenad
Tel. 0500-908 423

Firma: Anders Back

Byggnadsarbeten * Renoveringar
Tulikivi keramiska spisar

Murningsarbeten Tel. 050 588 3061

Blomsteraffär **Fant** Interfloratjänster från oss

Öppet
må-fr 9.00 - 17.00 lö 9.00 - 14.00
Självetjäningen öppen till kl 21.00

Även webbshop!

Centrumvägen 3, Smedsby

Blombutiken: 06-322 2544 Begravningsbyrå: 06-322 2744 • 050 313 8142
www.begravningsbyrafant.fi • begravningsbyrafant@netikka.fi

McWood

Snickeri

Tel. 050 517 3461

Österbottens **Farmartjänst**

Pohjanmaan Farमारipalvelu

Grönutearbeten, grävarbeten, trädfällning, målningsarbeten,
trädgårdsarbeten, stenläggningsarbeten,
byggnad och reparation av bryggor och terasser

Andreas Näsman tel. 0500 567 171

MÅNGSIDIGA BYGGTJÄNSTER

Vi bygger:
* Egnahemshus från grund till tapetsering
* Renoveringsarbeten
* Maskinfälsade plåttak, plåttister och
plåtdetaljer enligt beställning
* Auktoriserad Ruukki takprodukters montör

Vi är också specialiserade på:
* Sanering av vattenskador
* Inredningsarbete
* Installation av köksskåp
* Kakel och klinker montering
* Försäljning och montering av fönster och dörrar

BYGGTJÄNST ENLUND

www.byggjanstenlund.fi
Korsholm - Vasa
Puh. 0500-865622 / 06-3468999, E-post: h.enlund@netikka.fi

Oy Alm & Hedman Ab

- Allt inom fasadrapprning
- Målning och tvätt av tak och fasader
- Målning och tapetsering
- Mattläggning
- Kakelarbeten
- Nybyggnad/renoveringar

www.almhedman.fi • info@almhedman.fi
0500-139 865, 050-561 6563

STORMOSSEN

För att det är **VIKTIGT.**

Ab Stormossen Oy
Stormossvägen 56
66530 Kvevlax

stormossen.fi

SKÄRGÅRDSSERVICE PHC ÖB

Metall- och träarbeten

Per-Håkan Sjö Tel. 0500-367 455
Bokföring och administration
Carina Sjö tel. 0500 863 812
65870 BJÖRKÖBY

Oy Trans Sandås Ab

Internationella
Transporter

* Lastning och lossning med truck
* Snöröjning
0400-668 591

Byggnadsfirma Rakennusliike

H. Back Kb

Renoveringar * Nybyggen
Remontit * Uudisrakentaminen
06-344 0543 050-522 5029

ZIK ZAG

PARTURI - KAMPAAMO
DAM & HERRFRISERING

Puh./Tel. 06 - 3222 732
Markkinat. 3 Markkinat.
Sepänkylä Smedsby

S-G Nessler 57 ÅR

FIRMA "GRÄVARIN" ISKMO 1967 - 2024

Årets emsamföretagare 2017 i Kust-Österbotten

ALLT INOM JORDBYGGNAD

Med ett halvt sekels erfarenhet.

- Egnahemshus- & villatomter
- Villa- & skogsvägar
- Kommunalteknik
- Sprängningsarbeten
- Traktorarbeten
- Teleskoplastarbeten m.m.

Ring Stig-Göran för mera information © 0400 264372

SÖKER DU TOMT?

Vi erbjuder stadsnära landsbygd då den är som bäst.

KORSHOLM MUSTASAARI

06-327 7111
www.korsholm.fi

Jordbyggnads K. RÖNN

Vi utför det mesta
inom jordbyggande

Begär offert!
Tel. 044-332 3370

Behöver du en hyreslägenhet?

Vi har radhus- eller
våningshus lägenheter i
Smedsby, Kevlax,
Solf, Petsmo, Jungsund,
Replot, Veikars och i
Helsingby.

**Fastighets Ab
Korsholms Bostäder**
Centrumvägen 4,
65610 Korsholm
Tel. 06-327 7123,
0400 188 083
www.korsholmsbostader.fi

OY CHRISTIAN HÄGGBLOM AB

Fjärdsvägen 164, 66530 Kevlax
0500 159 264

Är du i behov av ytbehandlare för ditt
projekt i hemmet eller på kontoret?

Kontakta oss så hjälper vi dig!

info@obsmaleri.fi • OBSMALERI.FI • +358503553088

- * Reparation och service av alla bilmärken
- * Däckbyten (även däckförsäljning)
- * AC-service
- * Båttvätt
- * Båtservice, Förvaring av båtar

Solfvägen 106,
65450 Solf
Tel. 050-384 4300
www.stg.fi

KMarket

KVEVLAX

KONTAKTANNONS

Sökes: DU BIL, BILIST, Trött och hungrig, dåliga
vindrutetorkare, slitna däck, smutsig bil och tom
tank

Här finns: Traditionell servicestation invid Riks-
väg 8 i Kevlax. Vi har det du behöver. Bränsle,
biltillbehör, nya däck, biltvätt mat och kaffe.

Barn och famlij inget hinder, alla är välkomna.
Kom in efter en kopp kaffe så träffas vi och disku-
terar. Kanske det leder till något mera?

Eventuellt ett byte av ringar.

ST1 KVEVLAX, KARLEBYV. 1134, 66530 Kevlax
06-3460 151 / info@st1kevlax.fi ÖPPET VARJE DAG

Öppningserbudanden för vår nya Eden kollektion

Eden 3 Jenkki 160 cm

1392€ Norm. 1908€

Priset innehåller säng, fötter,
comfort bäddmadrass
och hemleverans

Eden 5 Jenkki 160 cm

1542€ norm. 2203€

Priset innehåller säng, fötter,
comfort bäddmadrass
och hemleverans

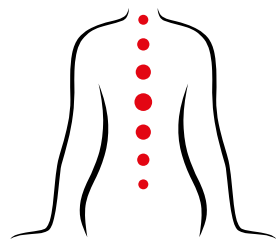

Eden 9 Jenkki 180 cm

2662€ norm. 4034€

Priset innehåller säng, fötter,
comfort bäddmadrass
och hemleverans

Vi erbjuder 12 månaders räntefri avbetalningsmöjlighet!

Bed Invest

Wake up happy everyday

www.bedinvest.fi

Marknadsvägen 3, 65610 Korsholm

Må-Fre kl 12-18 Lö kl 11-16

Tel. 0500 162 423

Antingen lever vi i fred tillsammans eller så dör vi tillsammans

”Jag kommer aldrig att få leva i fred och säkerhet förrän mina palestinska vänner gör det. Och de kommer aldrig att få leva i fred och säkerhet förrän jag gör det.”

Så sa Sarah Bernstein som de senaste tjugo åren arbetat med fredsfostran vid Rossing Center i Jerusalem. Hon var en av talarna vid Finska Missionssällskapets årsmöte med tillhörande seminarium som hölls för några veckor sen i Helsingfors. Jag fick delta som delegat från min församling och hade förmånen att få lyssna till många inspirerande inlägg av FMS samarbetspartners från olika länder. Inläggen utgick från temat Tro (Tanzania), hopp (Israel), kärlek (Colombia).

Att leva

Alla inläggen var angelägna och bildade en fin helhet. Det som starkast berörde – och störde mig – var inlägget av Sarah Bernstein. Det berörde mig för att hon förmedlade och betonade dialog, lyssnande och respekt som den enda framkomliga vägen till bestående fred i Mellanöstern. På frågan varifrån hon får kraft att undervisa i fredsfostran och leva i fred svarade hon att hon inte får kraft att undervisa. Det är fredsfostran och att själv leva budskapet som ger kraft att leva i fred och undervisa. Övningen i fredsfostran börjar redan i samvaron med kollegerna. De har kristen, judisk eller muslimsk bakgrund. Bernstein har själv judisk bakgrund. ”Antingen lever vi i fred tillsammans eller så kommer vi att dö tillsammans”, var hennes budskap.

”Jag blir obekväm för att jag blir pinsamt medveten om hur ofta talet om att lyssna enbart blir ord utan tacksägelse för mig.”

Men, som Sarah Bernstein säger, vi är kallade att vara det vi predikar. Om jag predikar försoning och kärlek är jag också kallad att själv leva så.

Det som störde mig var att Sarah Bernsteins budskap inte lämnade mig i fred (om uttrycket tillåts här). Jag utmanades av det. Jag utmanades att tänka igenom mitt eget handlande och mina värderingar. Hur lever och handlar jag? I det lilla? I det större? Vilka värderingar förmedlar mitt liv? När hon enkelt konstaterar att vi måste lära oss att på nytt tala med varandra och lyssna till varandra blir jag obekväm. Jag blir obekväm för att jag blir pinsamt medveten om hur ofta talet om att lyssna enbart blir ord utan tacksägelse för mig.

Det är ju så lätt att sluta lyssna till vad den andre menar och verkligen tänker om vi har diametralt olika åsikter. Jag har alltför bråttom att dra (felaktiga eller snedvridna) slutsatser. Det är alltför lätt att in-

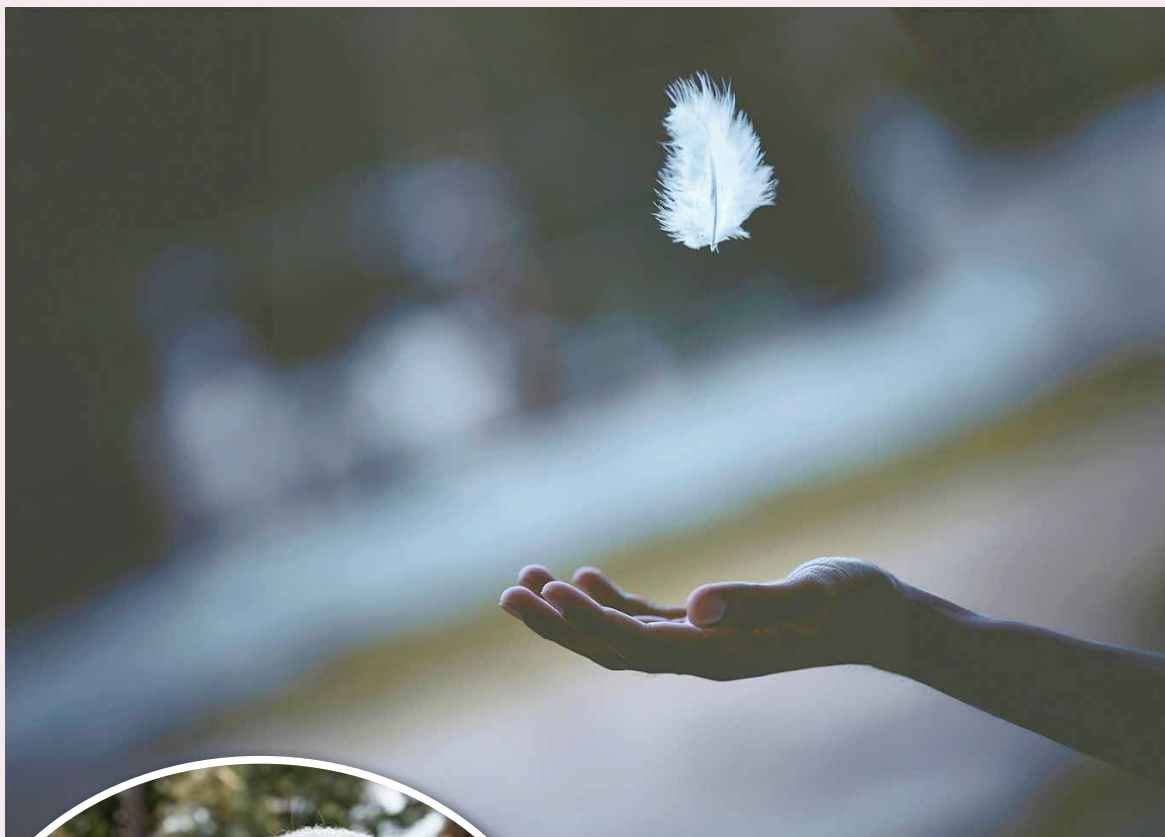

FOTO: UNSPLASH

Sarah Bernstein betonar dialog, lyssnande och respekt som framkomlig väg till bestående fred.

FOTO: HEIDI TIRRI

respekt kan vi lära oss att leva tillsammans. Det är nu det börjar brännas under fötterna på mig. För nu blir jag medveten om min ovilja att visa ens en aning förståelse. Det jag nu förstår är att ”vi” inte är ”vi” mot ”de andra” utan att det bara finns ett vi som tillsammans arbetar för och lever fred. En fred där stora och oväntade ting kan ske. Som Sarah Bernstein sa: ”We have seen solutions come out of nowhere.” Med andra ord: fred och viljan till fred kan födas när vi minst anar det. Vågar vi tro, hoppas och be om det?

MARIA STEN

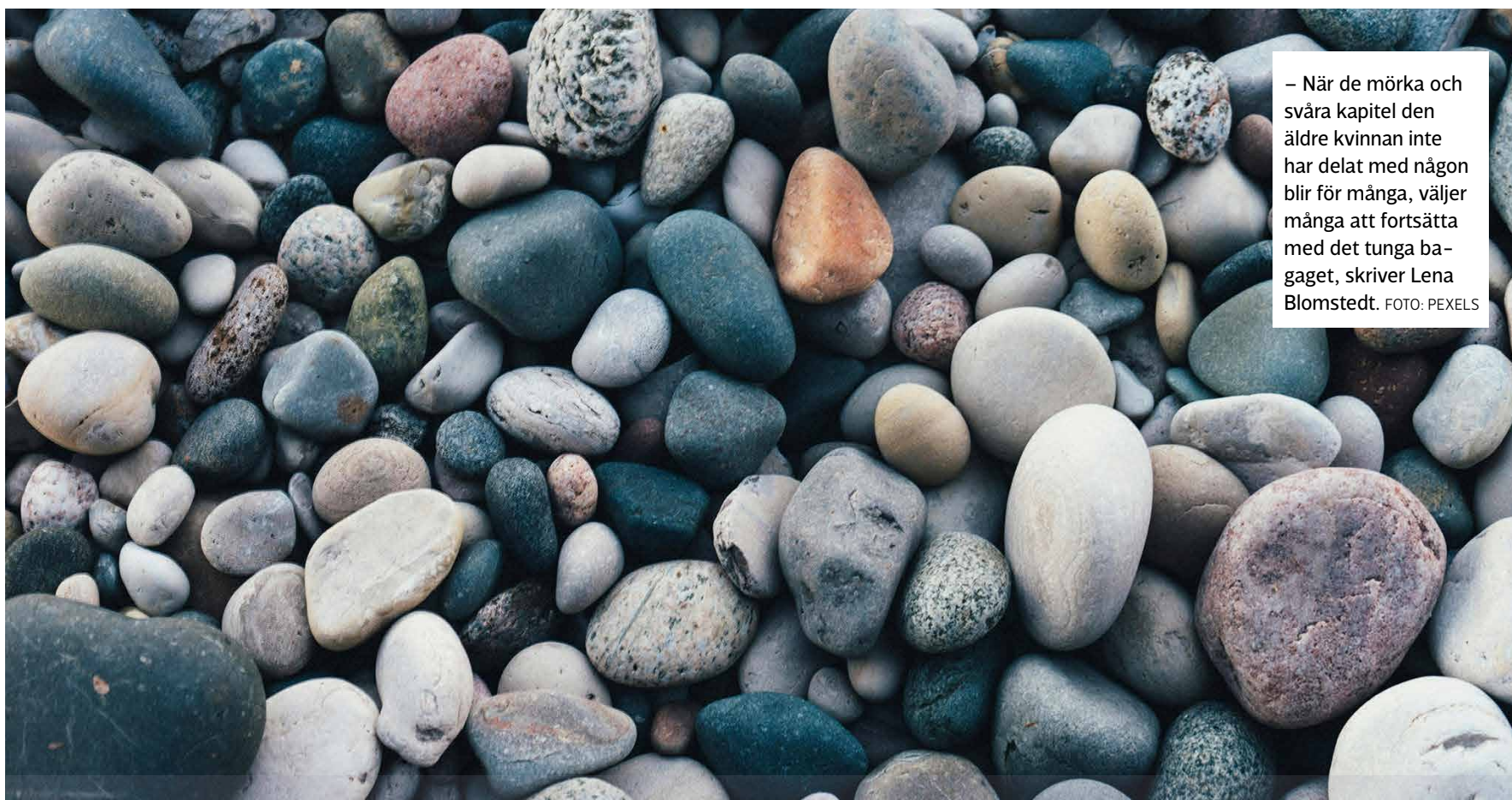
billa mig att jag vet vad den andra kommer att säga och placera hen i ett fack. Då slipper jag konfronteras med den människan och hens tankar. Men, som Sarah Bernstein säger, vi är kallade att vara det vi predikar. Om jag predikar försoning och kärlek är jag också kallad att själv leva så. Också då det går utanför den egna bekvämlighetszonen.

Tillsammans

Fred är möjlig bara då bägge parter vill det. Om vi tror på fred och lever i fred kan mycket hända. Att leva i fred handlar inte om att till alla delar vara helt överens. Det handlar mer om att leva tillsammans, acceptera varandra, att visa respekt och tolerans trots (ibland diametralt) olika åsikter. När vi visar känslighet och

Texten på den här sidan finns publicerad på webbplatsen **Nyckeln.net**. Nyckeln.net upprätthålls av Kyrkans central för det svenska arbetet i samarbete med Fontana Media. Den riktar sig primärt till anställda och förtroendevalda i Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland, men är naturligtvis öppen för alla intresserade. Nyckeln vill ta upp också svåra frågor för att ge läsaren möjlighet till omvärldsanalys och självreflexion.

nyckeln
för arbetet i Ev.-luth. kyrkan i Finland

– När de mörka och svåra kapitel den äldre kvinnan inte har delat med någon blir för många, väljer många att fortsätta med det tunga bagaget, skriver Lena Blomstedt. FOTO: PEXELS

ANDETAG

Det här är ett blogginlägg från bloggen Andetag. I Andetag bloggar olika personer om sina liv och sina tankar. Du hittar bloggen på www.kyrkpressen.fi.

I den äldre kvinnans ryggsäck ligger många tunga och osynliga stenar

FÖRVÄNANSVÄRT MÅNGA äldre kvinnor jag möter i det diakonala arbetet bär på en historia som innehåller mörka och svåra kapitel de inte delat med någon. De har levt under en tid då det inte hört till att söka hjälp för sitt psykiska illamående eller att bearbeta obehagliga upplevelser i sina liv. Eller inte vetat vem man ska vända sig till när man i den åldern upplever att det destruktiva äktenskapet inte längre kan fortsätta. Då väljer man att bara fortsätta med det tunga bagaget i en näst intill ohållbar livssituation.

JAG HAR fått möta flera av dessa kvinnor, då de på äldre dagar inte längre orkat bära sin ryggsäck ensamma. Det kan handla om depression, trauman från ungdomstidens psykiatriska vårdmetoder, sexuella trakasserier eller övergrepp man aldrig berättat om för någon, eller misshandel i äktenskapet. Eller kvinnor som upplever att de aldrig blivit bekräftade under hela sin uppväxt och att det påverkat hela deras livsresa.

Lena Blomstedt är diakon i Sibbo svenska församling.

ATT DESSA kvinnor söker sig till diakonin är nog ingen slump i sig. Min uppfattning är att den äldre generationens kvinnor ofta går omkring med en kraftlöshet inför att söka hjälp den alltför byråkratiska offentliga vägen. Man orkar helt enkelt inte. Samhällets tjänster för äldre ser inte ut att innefatta ett smidigt system med låg tröskel då det kom-

mer till den äldre kvinnans behov av samtalstjänst.

VIVET att de äldre blir fler och fler och de lever längre än tidigare. Låt oss värna om deras välmående, låt oss inom kyrkans diakoni vara lyhörda för dem som inte orkar kämpa med byråkratin. Låt oss hålla trösklarna låga och dörrarna öppna. Vi kan inte accepte-

»Samhällets tjänster för äldre ser inte ut att innefatta ett smidigt system med låg tröskel då det kommer till den äldre kvinnans behov av samtalstjänst.«

ra någon som helst åldersrasism när det kommer till den enskilda människans behov av hjälp. Inget känns för mig så värdefullt som då en livserfaren, äldre kvinna i största förtroende väljer att dela med sig av stenarna i sin ryggsäck och jag får bära dem en stund tillsammans med henne, eller i bästa fall lämna dem vid vägrenen för att lätta på innehållet i ryggsäcken för resten av hennes liv.

LENA BLOMSTEDT

MARKNAD

ÖNSKAS HYRA

1-2h i centrala Helsingfors.
Hyra: max 850€/mån.
Djur och rökfri.
Tel: 050-3746414/William

Förvaringsutrymme för
möbler 4-5 m2, 1 år.
H:fors - Borgå
Tel 040-5529888
Nina Granvik

UTHYRES

Ljus och luftig etta 32 kvm
i Borgå Näse. Sovalkov,
sep. kök m. diskmaskin,
badrum m. tvättmaskin.
Översta/8:e våningen. Hiss.
Stor inglasad balkong med
utsikt mot slalombacken.
Ledig 1.11. Eposta:
marina@markservice.eu

3r+k+badrum/wc+skild
wc, 79 m2 i Sibbo
Söderkulla, nära till butik o
apotek.
Hyra 900 €/mån +
vattenavg 22 €/pers/mån
Ledig genast.
Tel. 0405353924

Fin etta uthyres möblerad,
Munksnäs. 0407040566

Etta med lugnt läge i Tölö.
Kokvrå o badrum. Tvätt och
diskmaskin.
Hyresgaranti. Även kortare
hyresavtal. 720€/mån.
Ledig 1.12.2024. Tel. 050
324 3019/Gunilla

Stort söderrum i vacker
lägenhet i centrala Helsing-
fors på Petersgatan från
1.1.2025. Gemensamt var-
dagsrum, kök, badrum och
wc. Hyra 750 e/ månad inklu-
sive el och vatten.
Även deltidsoende möjligt.
Tel 0407680360/ Gisela

Ljus 29m2 etta med kokvrå
och alkov i Botbyhöjden.
Itis syns genom fönstret,
Prisma på andra sidan
gatan och 300m till
metron. Nyrenoverat
badrum och stort fönster
mot sydväst. 5/7 vån, hiss.
650e+vatten. Ring Patrik
0400-919162

STENHUGGERI LEVANDER

- nya gravstenar
- gravering
- borttagning av gravsten
- återmontering av gravsten
- förgyllning/försilvring
- rätning
- slipning

EN MINNESVÅRD VISAR
VÖRDNAD OCH VÄRDIGHET
Rönnebackav. 32 A
00710 Helsingfors
tel.09 387 6284

UTHYRES

Stiftelsen Lillesgården
erbjuder förmånliga pensio-
närstöd. (cirka 30 m2)
i Nordsjö, Hfors. Ej service-
boende. Tel. 050 555 0477
Ons kl. 10-15

ÖVRIGT

Var finns du ordentliga man?
Du ska vara nykter, mellan
50 och 65 år och helst från
Österbotten. Ring 050-
5622438

Bidrag ur testamentsfonder

Medel ur Vanda svenska församlings testaments-
fonder beviljas för bland annat pensionärs-
arbete, seniorevenemang och all verksamhet som
stöder församlingens arbete i Vanda.

Ansökningstiden är fortlöpande. Läs mer om hur
föreningar eller grupper kan söka bidrag på
www.vandasvenskaforsamling.fi/testamentsmedel

1 behov av en hyresgäst?

Anlita den mest erfarna hyresförmedlaren!
Förmedling med omtanke sedan 1993.

Kontakta oss
tel. 09-17 17 44
eller via e-post
locus@locus.fi

LOCUS
LKV / AFF - EST. 1993

5 DECEMBER, IDUN, UMEÅ Höst- och julresor!

Hantverksmässan i Tammerfors	15.11
'Let the Music Speak' i Örnköldsvik	16-17.11
'Christmas Night' i Skellefteå	22-23.11
Julmarknad i Visby	30.11-2.12
Julmarknader i Stockholm	5-8.12
*med musikalen 'Dé é det här vi kallar kärlek' eller showen 'Carolus Jul på Skansen'	
'Gustaf och Viktor Noréns jul' i Umeå	5-6.12
Julstämning i Gamla Stan, Tallinn	6-8.12

Mer information om alla våra resor på vår hemsida!

www.ingsva.fi/resor
info@ingsva.fi
Tel.nr. 06-7811 703

MED FINKÄNSLIG SAKKÄNNEDOM FRÅN ÅR 1945

BEGRAVNINGSBYRÅ
ARMAS BORG & Co Ab

Annegatan 12 00120 HELSINGFORS
www.arnasborg.fi

Tel 612 9890
Jour 0400 977 000

LEDIGA TJÄNSTER

Vi söker en
DIAKONIARBETARE
ansökningstid 21.10-3.11.2024
se www.abosvenskaforsamling.fi

Borgå svenska domkyrkoförsamling lediganslår en
tjänst som B-KANTOR

Ansökan sker elektroniskt via KirkkoRekry senast
5.11.2024 kl. 12. Närmare information och länk till
ansökningsblanketterna finns på www.domkyrkan.fi.

**Finska Missionssällskapet söker
TVÅSPRÅKIG ASSISTENT**

Till arbetet hör kundbetjäning (sve/fi), stödupp-
gifter inom medelanskaffningen, bokningar och
offerter, evenemangsarrangemang m.m.

För mer information:
www.finskamissionssallskapet.fi/rekry

Sänd in din ansökan senast 1.11.2024.

Domkapitlet i Borgå stift ledigförklarar en

VAKTMÄSTARTJÄNST

i kravgrupp 403 att sökas senast fredag
11.11.2024 kl. 12. Tidigare ansökningar
beaktas.

För tjänsten krävs lämplig examen på institutnivå, utmärkta
skriftliga och muntliga kunskaper i svenska, goda skriftliga
och muntliga kunskaper i finska samt medlemskap i Finlands
evangelisk-lutherska kyrka. Till arbetsuppgifterna hör bland an-
nat normala kansligöromål och medverkan vid mottagningar.

Tjänsten tillsätts på provotid. Närmare uppgifter ges av
lagfaren assessor Lars-Eric Henricson, tfn 040 142 5214.

Ansökan skall tillställas domkapitlet under adress: PB 30,
06101 Borgå eller borga.domkapitel@evl.fi senast fredag
11.11.2024 kl. 12.

BYGGNADS ARBETEN
SJÖTRANSPORT
GRÄVMASKIN

FRANK
044-0871787
ANDREAS
045-8794970

DIN SPECIALIST I SKÄRGÅRDEN
FRÅN GRUND TILL NYCKELN I HAND
WWW.SEALOGBUILDING.FI SEALOG.BUILDING@GMAIL.COM

Skapelsen

Varför hänger jorden i domkyrkan?

Ioktober kommer en jordglob, sju meter i diameter, att hänga från kyrkans tak. Vår vackra planet är ytterst sällsynt i ett fientligt universum. Mänskligt, intelligent liv kräver en planet, som är på rätt plats i en galax, inte för nära eller fjärran från centrum. Rätt distans behövs för att det ska finnas rätta atomer och molekyler och inte för mycket dödlig strålning och damm, så att man kan se omkring sig i kosmos. Vi behöver till exempel speciellt Fe²⁺ för att kunna andas och kirala aminosyror för att bygga proteiner och cirka 50 atomer och speciella molekyler för ämnesomsättningen.

Vi behöver en hjärna som innehåller hundra miljarder nervceller och en miljon miljarder synapser för att begripa allt detta. Vi behöver Jupiter för att skydda oss från meteoriter, en måne för att upprätthålla jordens axel och plattetektonik som behövs för återanvändningen av kol och magnetfält. Solen måste ligga på precis rätt distans från planeten så att vi

kan ha tillräckligt vatten i alla dess former, och solens strålning måste vara finjusterad för ögonen och för fotosyntesen, som producerar ozonlagret för att skydda liv.

Atmosfären måste vara genomskinlig och jorden måste vara rätt storlek för att bibehålla atmosfären, som innehåller en optimal mängd syre och kväve som måste bearbetas med blixtrar för att vara nyttigare för biologin. Den viktigaste saken för livet på vår planet är ändå den enorma databehandlingen som sker 24/7.

Biologin är informationsvetenskap. Livet innehåller över 30 olika DNA-koder och över 200 andra, kryptade koder, som till exempel komplex glykokod. Därtill finns det många epigenetiska koder som bestämmer till exempel våra ansiktsuttryck och den snabba anpassningen till omständigheter som hela tiden förändras. Allt detta är färdigt programmerat så att till exempel blinda grottfiskar kan få sina ögon tillbaka när man

sätter dem i dagsljus. Organismerna kan jämföras med datorer som bevakar omgivningen 24/7. Cellerna är i själva verket RNA-datorer.

Problemet är att när omständigheterna kontinuerligt förändras och livet anpassar sig till dem sliter det på DNA-koden och G-C-kodsymbolerna i dubbelspiralen förvandlas till A-T – information försvinner definitivt. Det har lett till att människosläktets DNA idag innehåller över 2 miljoner recessiva mutationer som eventuellt leder oss till utrotning.

Y-kromosomens tillstånd är inte bra och halten spermier i sädesvätskan har minskat med 50% sedan 1970.

Den stora gåtan med livet på vår vackra jord är ursprunget och framtiden för den biologiska informationen. Världens äldsta vetenskapsakademi, Royal Society, offerar 10 miljoner dollar för den som löser gåtan. Vi har bara en jord, så låt oss skydda den!

PEKKA REINIKAINEN, Helsingfors

Israel

Finland väljer sida

Finland röstade för ett par veckor sedan för en resolution i FN som på flera sätt fördömer och riktar sig mot Israel. Statsledningen har bekräftat att röstningsförfarandet inte var något misstag utan i enlighet med Finlands linje.

Statsminister Orpo säger att man inte valt sida i konflikten, ifall han själv tror på sina ord är det mycket märkligt.

– Enligt Finlands linje är Judéen, Samarien och östra Jerusalem, dit gamla stan räknas, ockuperat palestinskt territorium, trots att det aldrig under historien existerat något palestinskt territorium. Områdena erövrades från Jordanien som olagligt ockuperat dem.

– Israel ska inom 12 månader lämna dessa områden. Detta trots att internationella avtal klart och tydligt säger att området getts till judarna för

att de där ska återupprätta sin nationalstat och att det är genom förhandlingar mellan parterna som en eventuell palestinsk stat kan bildas.

– Det historiska Jerusalem som varit judarnas religiösa och politiska huvudstad i 3 000 år ska överlämnas till ett folk som inte existerade för 80 år sedan.

– Finland motsätter sig att stater har sina ambassader i Israels huvudstad Jerusalem.

– Trots att omvärlden hysteriskt protesterat när Israel flyttat på den palestinska befolkningen i Gaza, för att undkomma de värsta striderna, kräver Finland att Israel flyttar alla judiska invånare från sina hem på västbanken. En eventuell palestinsk stat ska blir etniskt rensad från judar.

– Finland uppmanar till bojkott av allt och alla som har att

göra med Israel på de ockuperade områdena.

– Finland kräver att vapenförsäljning till Israel upphör om det finns misstankar att de kan användas på ockuperat område. Därifrån Israels fiender planerar, förbereder och utför sina attacker.

Detta var några plock från resolutionen som Finland röstade för. Det visar att det finns stor okunskap och lite förstånd inom vår utrikespolitiska ledning.

Finland vill tvinga judar att lämna sina hem, respekterar inte tidigare internationella beslut, respekterar inte och bryr sig inte om historiska fakta och visar sitt stöd till dem som vill förinta Israel och ger dem därmed uppmuntran att fortsätta sin strid.

DANIEL BRUNELL, Karleby

Ledarrespons

Populistisk bild av Kyrkostyrelsen

Jan-Erik Andelin försöker i sin ledare i KP den 1.10 analysera kyrkans trängda ekonomiska läge och hur medlen ska räcka till för både centralförvaltningen och på församlingsplanet. Framställningen blir dock både populistisk och ensidig och det är därför skäl att bredda bilden en aning.

Det är helt legitimt att utgående från den utomstående utredning som gjorts gällande Kyrkans centralfonds ekonomi diskutera hur det svenska arbetet inom rikskyrkan skall vara organiserat. Fram till 2005 sköttes det av domkapitlet och Stiftsrådet i Borgå stift, som hörde under domkapitlet. Den konstruktionen var inte till alla delar lyckad och bland annat svår att försvara i kyrkomötet eftersom den gav intryck av att Borgå stift gynnades ekonomiskt då dess budget var mycket större än de finiska stiftens.

Lösningen blev att Stiftsrådets tjänster delades mellan domkapitlet och Kyrkans central för det svenska arbetet (KCSA), som blev en specialenhet vid Kyrkostyrelsen. Den här modellen har fungerat mycket bra både ekonomiskt och inte minst genom att den gett det svenska arbetet ett ansikte i Kyrkans hus.

När nu Andelin föreslår en koncentration kring Borgå domkapitel så är det en tillbakagång till ett system som man för 20 år sedan upplevde att inte var optimalt. Vad har då hänt – förutom att det ekonomiska läget försämrats – som nu skulle motivera en återgång till en modell som inte fungerades särskilt bra?

Andelins beskrivning av både domkapitlets och KCSA:s arbete lämnar även en hel del i övrigt att önska. De antydningar han till exempel riktar mot lagfarne assessorn vid domkapitlet och påståendet att KCSA skulle gå som "observatörer för det svenska i korridorerna" vittnar mera om hans egen okunskap än om verkligheten.

Andelins yviga, insinuan-

ta och något röriga ledare fördunklar nu huvudfrågan, nämligen vad kyrkan ska göra på församlings- respektive riksplanet. Till KCSA hör till exempel att ansvara för ca 560 radioandakter, 62 radiogudstjänster, 10 tv-gudstjänster och 15 Himlaliv-program varje år. Dessutom sänder vi årligen ca 130 kyrkliga notiser till finlandssvenska redaktioner.

Vihar omsorgspräst, dövpräst och ansvarar för Kyrkans samtalstjänst. Utöver det här arrangerar vi Ungdomens kyrkodagar, fortbildar församlingsanställda, möter tusentals unga och vuxna vid Stafettkarnevalen och Helsingfors bokmäs- sa, samt stöder församlingarnas anställda i småbarnspedagogik, kyrkans fostran, konfirmand- och ungdomsarbete. Också de så kallade språköarna med svenska minoriteter får stöd med cirka 10 besök per år. Förutom egen verksamhet stöder våra anställda rikskyrkan i dess uppdrag att betjäna och kommunicera på svenska.

Bland annat de här uppgifterna har det upplevts både motiverat och lönsamt att sköta centralt. Frågan är om kyrkans beslutsfattare fortfarande ser värdet av det arbete som görs och det fördelaktiga i att det sköts centralt framom av enskilda stift, samfälligheter eller församlingar.

Det torde stå klart för de flesta att också kyrkan behöver se om sitt hus. Det har vi också gjort inom KCSA. De tre senaste åren har nästan tre årsverken tagits bort och vi har nu 14 anställda.

I stället för yvigt prat om vaticaner och ämbetsverk är det skäl att sätta sig in i den arbetsfördelning som finns mellan lokal-, stift- och rikskyrkoplan, och fundera över vad som vore den mest ändamålsenliga och ekonomiskt hållbara modellen för hur det svenska arbetet inom rikskyrkan ska vara organiserat i framtiden.

SIXTEN EKSTRAND

Direktor på KCSA

Möt oss på bokmässan!

Helsingfors 24–27.10

Bekanta dig med höstens nya böcker och lyssna på mängder av intressanta boksamtal. Träffa oss och ta en kopp kaffe i **monter 6s30** i Bokbyn!

ÖPPET:

tor–lör kl. 10–20
sön kl. 10–18

Mikael Kurkiala

Sofia Torvalds

Thomas Lundin

Christa Mickelsson

Birgitta Udd

Fredag 25.10 kl. 16.30

Stillhetens festival

Mikael Kurkiala, Maria Repo-Rostedt och Sofia Torvalds möts i ett samtal om platser där själen får rum.

Fredag 25.10 kl. 18

Samtidens berättelser och rum

Var kan människor dela berättelser? Nora Härmäläinen och Mikael Kurkiala diskuterar.

Lördag 26.10 kl. 14

Mat och liv, liv och mat

I sina böcker delar Thomas Lundin

och Birgitta Udd med sig både av sina bästa recept och sig själva.

Lördag 26.10 kl. 16

Bakom fasaden

Om rädsla och utanförskap. Rosanna Fellman och Jona Granlund i samtal med Bo-Göran Åstrand.

Söndag 27.10 kl. 14

Familjen

Kaj Korkea-aho och Anna Härmälä om att vara förälder på sina egna villkor.

Söndag 27.10 kl. 14.30

Kraschen – och vad kommer sen?

Susanne Ringell, Christa Mickelsson och Sofia Torvalds i ett samtal om att överleva – trots allt.

Söndag 27.10 kl. 15

Terapi som självvård

Milja Sarkola och Virva Nyback diskuterar terapi, självvård, tro och psykisk ohälsa.

Söndag 27.10 kl. 16

Råd på vägen

Sofia Torvalds läser ur sin bok Att resa sig efter ett fall.

Fontana Media

KUH Kyrkans Utlandshjälp

EV. LUTH. KYRKAN I FINLAND

VINN PRESENTKORT!

1 x 750 €
3 x 50 €

Betala din prenumeration innan 30.11.2024 och du kan vinna ett

VALFRITT PRESENTKORT värt 750 € eller 50 € till K- eller S-kedjan

Du som redan är prenumerant deltar automatiskt.

PRENUMERERA:

- hemsidan www.kuriren.fi
- mejla prenumeration@kuriren.fi
- ring 044 901 4953, 06 344 1800

JA TACK!

- ☐ JAG VILL PRENUMERERA PÅ KURIREN, helårsprenumeration 92 euro
☐ JAG VILL PRENUMERERA PÅ KURIREN, halvårsprenumeration 49,50 euro
☐ JAG VILL PROVA PÅ KURIREN, fem nummer 29,50 euro

SÄND KURIREN TILL:

NAMN

ADRESS

TFN:

SÄND RÄKNINGEN TILL (OM ANNAN ÄN OVAN):

NAMN

ADRESS

TFN:

✂ Erbjudandet gäller till 30.11.2024

Kan sändas
ofrankerat
inom Finland
Kuriren betalar portot

kuriren

KUSTMEDIA AB
KOD 5005430
00003 SVARSFÖRSÄNDELSE